ИЗВЕШТАЈ

ЗА РЕАЛИЗИРАНИ АКТИВНОСТИ

ЗА 2020 ГОДИНА ОД

НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА ЗА РАЗВОЈ НА КОНЦЕПТОТ

„ЕДНО ОПШТЕСТВО ЗА СИТЕ И ИНТЕРКУЛТУРАЛИЗАМ”

јуни 2021 година

RAPORT

PËR AKTIVITETET E REALIZUARA

PËR VITIN 2020 NGA

STRATEGJIA KOMBËTARE PËR ZHVILLIMIN E KONCEPTIT

“NJË SHOQËRI PËR TË GJITHË DHE NDËRKULTURALIZËM”

Qershor, 2021

ВОВЕД

На 93-тата седница, одржана на 08.10.2018 година, Владата на Република Македонија ја усвои информацијата за потребата од изработка на Национална стратегија за развој на концептот за едно општество и интеркултурализам. Изготвувањето и спроведувањето на Стратегијата е во согласност со програмата на Владата, како и во согласност со стратешките приоритети на Владата за 2020-та година. Нејзината цел е да се подобри интеркултурната комуникација во Република Северна Македонија меѓу различните култури и заедници, како и преку неа да се спроведат препораките на меѓународните тела на Обединетите нации, Советот на Европа, Европската комисија, како и Организацијата за безбедност и соработка во Европа.

Националната стратегија за развој на концептот за едно општество и интеркултурализмот е документ кој прв пат се подготвува во Република Северна Македонија, а е од особено значење, имајќи ја предвид поделеноста на општеството по различни основи. Главната цел е од поделено да се промовираме во општество кое е и фер и правично и ги прави граѓаните поеднакви и порамноправни.

Во согласност со определбата на Владата на Република Северна Македонија за партнерство со граѓанското општество во процесот на креирање и спроведување политики, како и директно и суштинско учество на граѓанските организации во изготвување на овој стратешки документ, формирани беа работни групи составени од претставници на институциите и граѓанското општество, кои активно учествуваа во целокупниот процес на подготовка на Стратегијата.

Нацрт-текстот на Стратегијата беше предмет на широки консултации и дискусии во периодот мај – јуни 2019 година со граѓаните, претставниците на државните институции, граѓанскиот сектор, академската заедница и останати засегнати страни. Во завршната верзија се вградени и голем дел од доставените коментари, сугестии и дополнувања на јавните дискусии ширум земјата. Документот беше и предмет на дискусија на меѓународна конференција одржана во октомври 2019 година, а во истиот се вградени и забелешки од меѓународни рецензенти.

HYRJE

Në seancën e 93-të, të mbajtur më 8.10.2018, Qeveria e Republikës së Maqedonisë miratoi Informacionin për nevojën për punimin e Strategjisë Kombëtare për zhvillimin e konceptit për Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm. Përgatitja dhe zbatimi i Strategjisë është në përputhje me programin e Qeverisë, si dhe në përputhje me përparësitë strategjike të Qeverisë për vitin 2020. Qëllimi i saj është të përmirësojë komunikimin ndërkulturor në Republikën e Maqedonisë së Veriut midis kulturave dhe bashkësive të ndryshme, si dhe të zbatojë përmes saj rekomandimet e trupave ndërkombëtarë të Kombeve të Bashkuara, Këshillit të Evropës, Komisionit Evropian si dhe Organizatës për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë.

Strategjia Kombëtare për zhvillimin e konceptit për Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm është dokument që po përgatitet për herë të parë në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe është me rëndësie të veçantë, duke pasur parasysh ndarjen e shoqërisë në baza të ndryshme. Qëllimi kryesor është të promovojmë veten në shoqëri fer dhe të drejtë dhe i bën qytetarët të njëjtë dhe të barabartë.

Në përputhje me orientimin e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut për partneritet me shoqërinë civile në procesin e krijimit dhe zbatimit të politikave, si dhe pjesëmarrjen e drejtpërdrejtë dhe thelbësore të organizatave qytetare në përgatitjen e këtij dokumenti strategjik, u formuan grupe të punës të përfaqësuesve të institucioneve dhe shoqërisë civile, të cilët morën pjesë në mënyrë aktive në procesin e përgjithshëm të përgatitjes së Strategjisë.

Projekt-teksti i Strategjisë ishte lëndë e konsultimeve dhe diskutimeve të gjëra në periudhën maj - qershor 2019 me qytetarë, përfaqësues të institucioneve shtetërore, sektori civil, bashkësia e akademisë dhe palët e tjera të prekura. Versioni përfundimtar gjithashtu përfshin pjesë të madhe nga komentet, sugjerimet dhe plotësimet e paraqitura në diskutimet publike në të gjithë vendin. Dokumenti ishte gjithashtu lëndë diskutimi në Konferencën Ndërkombëtare të mbajtur më tetor 2019 dhe përfshiu vërejtje nga vlerësues ndërkombëtarë.

На 162-та седница, одржана на 05.11.2019 година Владата ја усвои Национална стратегија за развој на концептот за едно општество и интеркултурализам. Претходно, 13 министерства и други клучни институции дадоа свое мислење на текстот на Стратегијата.

На 03.01.2020, Комисијата за политички систем и односи меѓу заедниците при Собранието на Република Северна Македонија на дводневна расправа ја разгледа Националната стратегија.

На седницата одржана на 28.01.2020 година, Владата го назначи **Координативното тело при КПВРСМ** задолжено за следењето и известувањето за спроведувањето на Стратегијата и Акцискиот план. Ова тело врши координација на процесот на спроведување на Стратегијата за едно општество и интеркултурализам и ги планира идните активности.

Во цела 2020 година предвидените активности од Националната стратегија се реализираа во отежнати услови.

Причини за ваквата состојба се четири.

Прво, распишувањето на предвремените парламентарни избори на 12 февруари 2020 година, и законските последици од нивното распишување, како и нивното одложување поради КОВИД 19 кризата за 15 јули 2020.

Второ, кризата предизвикана од пандемијата со вирусот КОВИД 19 доведе до значително или целосно намален институционален капацитет со што се оневозможија системските интервенции, индицирани со акцискиот план. Голем дел од планираните активности не ни отпочнаа да се реализираат, а други не можеа да се реализираат во полн капацитет.

Трето, финансиската криза, и потребата да се донесат специјални кризни мерки доведоа до кратења и пренамени кај одредени ставки во буџетите на министерствата и институциите надлежни за дел од активностите, со што тие активности се одложија за наредната година.

Në seancën e 162-të, të mbajtur më 5.11.2019, Qeveria miratoi Strategjinë Kombëtare për zhvillimin e konceptit për Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm. Më herët, 13 ministri dhe institucione të tjera kryesore dhanë mendimin e tyre mbi tekstin e Strategjisë.

Më 3.1.2020, Komisioni për Sistem Politik dhe Marrëdhëniet Ndërmjet Bashkësive në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë së Veriut në debat dy-ditor shqyrtuan Strategjinë Kombëtare.

Në seancën e mbajtur më 28.01.2020, Qeveria emëroi **Trup Koordinues në ZKQRMV** i angazhuar për monitorimin dhe njoftimin për zbatimin e Strategjisë dhe Planit Aksionar. Ky trup bën koordinimin e procesit të zbatimit të Strategjisë për Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm dhe planifikon aktivitetet e ardhshme.

Gjatë vitit 2020, aktivitetet e parapara nga Strategjia Kombëtare u zbatuan në kushte të vështira.

Arsye për këtë situatë janë katër.

Së pari, njoftimi i zgjedhjeve të parakohshme parlamentare më 12 shkurt 2020, dhe pasojat ligjore të njoftimit të tyre, si dhe shtyrja e tyre për shkak të krizës KOVID 19 për më 15 korrik 2020.

Së dyti, kriza e shkaktuar nga pandemia me virusin KOVID 19 ka çuar në ulje të konsiderueshme ose të plotë të kapacitetit institucional, me të cilën u pamundësuan ndërhyrjet sistemike të treguara në planin aksionar. Një pjesë e madhe e aktiviteteve të planifikuara as nuk kishin filluar të realizoheshin, dhe të tjerët nuk mund të realizoheshin në kapacitetin e plotë.

Së treti, kriza financiare dhe nevoja për të miratuar masa të posaçme të krizës çuan në shkurtime dhe rialokime të paragrafëve të caktuar në buxhetet e ministrive dhe institucioneve kompetente për disa nga aktivitetet, të cilat aktivitete u shtynë për vitin e ardhshëm.

Четврто, изборот на нова Влада и промените во владиниот и институционалниот врв доведе до застој во персоналниот состав на Координативното и Постојаното тело за имплементација на стратегијата.

Координативното тело за имплементација ја продолжи практиката воспоставена уште при изготвувањето на стратегијата да се состанува еднаш неделно, што во услови на пандемија се одржуваше преку дигитална платформа. За потребите на следењето на имплементацијата беше развиен оперативен Образец за прибирање на податоци и известување, кој во поглед на неговата содржина и структура се надоврзува на Акцискиот план на стратегијата и со негова помош на ниво на стратешка област, приоритет(и) и цел(и) добиен е:

- јасен преглед за степенот спроведување на мерките и активностите, приоритет(и) и цел(и),
- преглед на статусот на спроведување на активностите,
- идентификуваните ризици и проблеми кои можат да се јават до крајот на спроведување на активноста,
- информација на планиран нов рок за спроведување на активноста,
- прозводите (outputs) и резултатите (outcomes) добиени со спроведување на активностите.

На 22.12.2020 беа формирани и продолжија со работа двете владини тела задолжени за спроведувањето на националната стратегија за развој на концептот за Едно општество и интеркултурализам. Тие беа назначени откако беа избрани односно именувани сите функционери што треба да се дел од ова комплексно меѓуресорско тело. Постојаното оперативно тело на ВРСМ за едно општество и интеркултурализам го сочинуваат по функција министерот/министерката за: правда, министерот/министерката за култура, министерот/министерката за образование, министерот/министерката за труд и социјална политика, министерот/министерката за политички систем и односи меѓу заедниците, претставници од кабинетот на Претседателот на Владата, Народниот правобранител, директорот на Агенцијата за остварување на правата на заедниците, директорот на Комисијата за односи со заедниците, претседател на Комисијата за заштита од дискриминација, директорот на Агенцијата за примена на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните

Së katërti, zgjedhja e Qeverisë së re dhe ndryshimet në udhëheqësinë qeveritare dhe institucionale kanë çuar në një ngecje në përbërjen e personelit të Trupit Koordinues dhe të Përhershëm për zbatimin e strategjisë.

Trupi Koordinues për zbatim vazhdoi praktikën e vendosur gjatë përgatitjes së strategjisë për t'u takuar një herë në javë, e cila në kushtet e pandemisë mbahej përmes platformës digjitale. Për nevojat e monitorimit të zbatimit, u zhvillua një Formular Operativ për mbledhjen dhe njoftimin e të dhënave, i cili për nga përmbajtja dhe struktura e tij bazohet në Planin Aksionar të strategjisë dhe me ndihmën e saj në nivelin e fushës strategjike, përparësia (të) dhe qëllim (e) është fituar:.

- kontroll i qartë për shkallën e zbatimit të masave dhe aktiviteteve, përparësi (të) dhe qëllim (e),
- kontroll i statusit të zbatimit të aktiviteteve,
- rreziqe dhe probleme të identifikuara që mund të paraqiten deri në fund të zbatimit të aktivitetit,
- informacioni në afatin e ri të planifikuar për zbatimin e aktivitetit,
- prodhimet (outputs) dhe rezultatet (outcomes) të fituara me zbatimin e aktiviteteve.

Në 22.12.2020 ishin të formuar dhe vazhduan me punë dy trupa qeveritare të angazhuar për zbatimin e Strategjisë Kombëtare për zhvillim të konceptit për Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm. Ato ishin të caktuar prej kur ishin të zgjedhur përkatësisht të emëruar të gjithë funksionarët që duhet të jenë pjesë e këtij trupi kompleks ndërresor. Trupi i rregullt operativ i QRMV-së për Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm e formojnë sipas funksionit ministër/ministre e Drejtësisë, ministër/ministre e Kulturës, ministër/ministre e Arsimit, ministër/ministre e Punës dhe Politikës Sociale, ministër/ministre për Sistem Politik dhe Marrëdhënie Ndërmjet Bashkësive, përfaqësues i Kabinetit të Kryetarit të Qeverisë, Avokati i Popullit, drejtor i Agjencisë për Realizimin e të Drejtave të Bashkësive, drejtor i Komisionit për Marrëdhënie me Bashkësitë. Kryetar i Komisionit për Mbrojtje nga Diskriminimi. Drejtori i Agjencisë për Zbatimin e Gjuhës që e Flasin së Paku 20% e Qytetarëve të Republikës së Maqedonisë së Veriut, kryetar i trupit koordinues në KKQMV, kryetarit të Këshillit për Bashkëpunim dhe me Zhvillim të Shoqërisë

на Република Северна Македонија, претседателот на координативното тело при КПВРСМ, претседателот на Советот за соработка со и развој на граѓанското општество, како и претставници на академската заедница. Г. Артан Груби, првиот заменик на премиерот, беше определен од Владата да раководи со телото, наместо министерот за правда, како што беше досега, што е позитивна новина, од аспект на зголемување на политичката тежина на телото. ПОТ чија, главна улога е да предлага мерки и активности до Владата поврзани со прашања во врска со развојот на концептот за „Едно општество и интеркултурализам", да ги разгледува препораките и извештаите на меѓународните тела и комисии, по правило се состанува четири пати годишно за да го разгледа извештајот за спроведување на Стратегијата и акцискиот план, но и да ја разгледа поврзаноста на приоритетите со другите стратешки документи. Во тек е подготовката за првиот состанок.

Следењето и известувањето за спроведувањето на Стратегијата и Акцискиот план е одговорност на Координативното тело при КПВРСМТелото го подготви годишниот извештај за спроведување на Стратегијата за 2020 година по однос на седумте стратешки области. Координативното тело изврши и ревизија на спроведувањето на Акцискиот план на оваа стратегија и подготви препораки до ВРСМ за преземање соодветни мерки во случајот каде што поради пандемијата Ковид 19 доведе до неспроведување или тешкотии во спроведувањето; приоретизација на клучните активности во спроведувањето на оваа стратегија, и предложи нови рокови за реализација на идните активности во генералната временска рамка на стратегијата до 2022. Координативното тело е вклучено во обезбедувањето поврзаност и усогласеност на останатите стратешки документи, кои во овој момент се во фаза на донесување, последно Програмата за одржлив развој и децентрализацијата на локалната самоуправа 2021-2026.

Годишниот извештај во прилог преставува преглед за напредокот во спроведување на Стратегијата и постигнатите резултатити во периодот јануари – декември 2020 година по стратешки области. Националната стратегија се состои од седум стратешки области, кои имаат анализа на состојба, приоритети и цели, како и акциски дел. Тие, секоја во својот дел, ги декларираат приоритетите како и, од нив, произлезените цели кои треба да придонесат со активности кои на оваа стратегија треба да ѝ овозможат

Civile, si dhe përfaqësues të bashkësisë akademike. Z. Artan Grubi, Zëvendëskryeministri ishte i përcaktuar nga Qeveria të udhëheq me trupin, në vend të ministrit të drejtësisë, siç ishte deri tani, që është e re pozitive nga aspekti i rritjes së rëndësisë politike të trupit. Ndër të cilin, roli kryesor është të propozojë masa dhe aktivitete në Qeveri në lidhje me çështjet që lidhen me zhvillimin e konceptit për "Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm", për të shqyrtuar rekomandimet dhe raportet e trupave dhe komisioneve ndërkombëtare, me të drejtë takohet katër herë në vit për të shqyrtuar raportin për zbatimin e Strategjisë dhe planin aksionar, por edhe për të shqyrtuar lidhjen e prioriteteve me dokumentet e tjera strategjike. Përgatitjet për takimin e parë janë duke u zhvilluar.

Ndjekja dhe njoftimi për zbatimin e Strategjisë dhe Planit Aksionare është përgjegjësi e trupit Koordinues në KKQRMV-së. Trupi ka përgatitur raportin vjetor për zbatimin e Strategjisë për vitin 2020 në lidhje me shtatë fushat strategjike. Trupi Koordinues ka realizuar edhe revizion të zbatimit të Planit Aksionar të kësaj strategjie dhe përgatiti rekomandime në QRMV për ndërmarrjen e masave përkatëse në rastin ku për shkak pandemisë Kovid 19 solli në moszbatim ose vështirësi në zbatim; prioritet i kësaj strategjie, propozoi afate të reja për realizimin e aktiviteteve të ardhshme në kornizën e përgjithshme kohore të strategjisë deri më vitin 2022. Trupi koordinues është i përfshirë në sigurimin e lidhjes dhe harmonizimit të dokumenteve të tjera strategjike, të cilat aktualisht janë në fazën e miratimit, së fundmi Programi për Zhvillim të Qëndrueshëm dhe Decentralizim të Vetëqeverisjes Lokale 2021-2026.

Raporti vjetor në bashkëngjitje paraqet kontroll të progresit në zbatimin e Strategjisë dhe rezultateve të arritura në periudhën janar - dhjetor 2020 nga fushat strategjike. Strategjia Kombëtare përbëhet nga shtatë fusha strategjike, të cilat kanë analizë të situatës, parimeve dhe qëllimeve, si dhe pjesë veprimi. Ata, nga ana e tyre, deklarojnë parimet, si dhe qëllimet që dalin prej tyre, të cilat duhet të kontribuojnë me aktivitete që duhet t'i mundësojnë kësaj strategjie ndryshimin e realitetit shoqëror duke filluar procese për shoqëri më të integruar.

менување на општествената реалност преку иницирање процеси за поинтегрирано општество.

Во секој извештај по област се содржани информации за степенот на реализација по приоритетна област и статусот на реализација на активностите по институции носители на активности. При изработка на прегледот на планираните и постигатите резултати на ниво стратешка област, приоритет и цел, се користат и индикаторите за прозводите (outputs) и резултатите (outcomes) кои се содржани во пополнетитет обрасци од самите координатори на ниво на кластери.

Треба да се нагласи дека ревидирањето на Стратегијата/АП се однесува усклучиво на активностите, временската рамка, финансиската рамка и институциите вклучени во имплементацијата, притоа незадирајќи во утврдените стратешки и приоритетни цели, а во документот кратко се образложени потребата и причините за ревидирање на активностите и роковите (предлози на решенија за активностите чие што спроведување не е започнато, активности чие што спроведување е проследено со тешкоти или е отежнато, вклучително и активностите чие што спроведување е започнато но рокот за нивно спроведување е надминат/спроведувањето трае). Извештајот содржи и оценка на негативното влијанието на нереализираните активности врз остварувањето на планираните цели по приоритетни области, со истовремено кратко образложение за реалната спроведливост, релевантност и издржаност на предложените решенија (редефинирани активности, рокови и извори за финасирање) и очекуваните резултати како резултат на ревидирањето. Треба да се земе предвид и фактот дека станува збор за периодичен извештај кој се однесува на една календарска година, па оттаму и оценката за постигнувањето на приоритетните цели е периодична.

Во **натамошниот текст на Годишниот извештај даден е преглед на реализирани активности по седумте (7) стратешки области од стратегијата** :

Në çdo raport sipas fushës përmban informacione mbi nivelin e realizimit sipas fushës prioritare dhe statusin e zbatimit të aktiviteteve nga institucionet bartëse të aktivitete. Gjatë përgatitjes së pasqyrës së rezultateve të planifikuara dhe të arritura në nivelin e fushës strategjike, prioritetit dhe qëllimit, përdoren indikatorët për rezultatet (outputs) dhe rezultatet (outcomes), të cilat përmbahen në formularët e plotësuara nga vetë koordinatorët në nivelin e grupeve.

Duhet të theksohet se rishikimi i Strategjisë / PV i referohet ekskluzivisht aktiviteteve, kornizës kohore, kornizës financiare dhe institucioneve të përfshira në zbatim, ndërsa nuk ndërhyn në qëllimet e vendosura strategjike dhe prioritare, dhe dokumenti shpjegon shkurtimisht nevojën dhe arsyet për rishikimin e aktiviteteve dhe afateve (propozime për zgjidhje për aktivitete zbatimi i të cilave nuk ka filluar, aktivitete zbatimi i të cilave pasohet me vështirësi ose është i vështirë, përfshirë aktivitete zbatimi i të cilave ka filluar, por afati i zbatimit të tyre është tejkaluar / zbatimi është në rrjedhë). Raporti gjithashtu përmban vlerësim të ndikimit negativ të aktiviteteve të parealizuara në arritjen e qëllimeve të planifikuara nga fushat prioritare, me shpjegim të shkurtër të zbatueshmërisë reale, rëndësisë dhe qëndrueshmërisë së zgjidhjeve të propozuara (aktivitetet e ripërcaktuara, afatet dhe burimet e financimit) dhe rezultatet e pritura si rezultat i rishikimeve. Duhet të merret parasysh edhe fakti që ky është raport periodik që i referohet vitit kalendarik, prandaj prej këtu edhe vlerësimi i arritjes së qëllimeve prioritare është periodik.

Në tekstin në vijim të Raportit vjetor është dhënë pasqyrë e aktiviteteve të realizuara në shtatë (7) fushat strategjike të strategjisë:

- СТРАТЕШКА ОБЛАСТ : ПРАВНА РАМКА –

- FUSHA STRATEGJIKE : KORNIZA LIGJORE-

Националната стратегија за развој на концептот за едно општество и интеркултурализмот, меѓу другото цели преку неа да се спроведат препораките на меѓународните тела на Обединетите нации, Советот на Европа, Европската комисија, како и Организацијата за безбедност и соработка во Европа.

Оваа стратегија ја зема еднаквоста и недискриминацијата како еден од основните свои принципи.

Во Република Северна Македонија правната рамка за недискриминација и за еднаквост ја сочинуваат: Уставот, законите и ратификуваните меѓународни договори. Темелни вредности на нашиот уставен поредок се: основните слободи и права на човекот и на граѓанинот признати со меѓународното право и утврдени со Уставот. Правото на недискриминација и на еднаквост е содржано во членот 9 од Уставот, каде што се содржани основните слободи и права на човекот и граѓанинот: „Граѓаните на Република Северна Македонија се еднакви во слободите и во правата, независно од полот, расата, бојата на кожата, од националното и социјалното потекло, од политичкото и верското уверување, од имотната и општествената положба“. Согласно ова, мисијата на Национална стратегија за еднаквост и недискриминација 2016-2020 која ја поддржува и оваа стратегија е „Ефикасна заштита од дискриминација и почитување на принципот на еднакви можности и забраната на дискриминација на кое било лице и/или група лица, врз основа на нивните лични карактеристики, особено ранливите социјални групи“.

Сепак, и покрај правните гаранции, извештајот од 2018 на Европската мрежа на експерти за недискриминација утврдува мноштво недостатоци, како во однос на законодавството во оваа област, така и во однос на неговото спроведување во пракса. Тие ги вклучуваат недостатокот на усогласеност во рамките на националното законодавство и меѓународните стандарди, изоставувањето на сексуалната ориентација како основа во законодавството, недоволно финансирање на националните институции за заштита на човекови права, култура на неказнивост на злосторства од говор од омраза, прашања на владеење на правото и намалена доверба во институциите, вклучително и правосудството, како и недостаток на независност на националото тело за еднаквост и напади над граѓанското општество и активистите како критички гласови.

Strategjia Kombëtare për Zhvillimin e Konceptit të Një shoqërie dhe ndërkulturalizëm, ndër të tjera, synon të zbatojë rekomandimet e trupave ndërkombëtarë të Kombeve të Bashkuara, Këshillit të Evropës, Komisionit Evropian dhe Organizatës për Siguri dhe Bashkëpunimin në Evropë .

Kjo strategji merr barazinë dhe mos-diskriminimin si një nga parimet e saj themelore.

Në Republikën e Maqedonisë së Veriut, korniza ligjore për mosdiskriminim dhe për barazinë përbëhet nga: Kushtetuta, ligjet dhe marrëveshjet e ratifikuara ndërkombëtare. Vlerat themelore të rendit tonë kushtetues janë: liritë dhe të drejtat themelore të njeriut dhe qytetarit të njohura nga e drejta ndërkombëtare dhe të përcaktuara nga Kushtetuta. E drejta për mosdiskriminim dhe barazi përmbahet në nenin 9 të Kushtetutës, i cili përmban liritë dhe të drejtat themelore të njeriut dhe qytetarit: "Qytetarët e Republikës së Maqedonisë së Veriut janë të njëjtë dhe të barabartë në liritë dhe të drejtat, pavarësisht nga gjinia, raca, ngjyra e lëkurës " nga origjina kombëtare dhe shoqërore, nga besimet politike dhe fetare, nga prona dhe statusi shoqëror". Në pajtim me këtë, misioni i Strategjisë Kombëtare për Barazi dhe Mosdiskriminim 2016-2020, e cila mbështet edhe këtë strategji, është "Mbrojtja efektive kundër diskriminimit dhe respektimi i parimit të mundësive të barabarta dhe ndalimi i diskriminimit ndaj çdo personi dhe / ose grupi të personave, bazuar në karakteristikat e tyre personale, veçanërisht grupet shoqërore të ndjeshme".

Sidoqoftë, pavarësisht garancive ligjore, raporti i vitit 2018 i Rrjetit Evropian të Ekspertëve për mosdiskriminim përcakton shumicë mangësish, si për sa i përket legjislacionit në këtë fushë, ashtu edhe për zbatimin e tij në praktikë. Këto përfshijnë mungesën e harmonizimit në suaza me legjislacionin kombëtar dhe standardet ndërkombëtare, heqjen e orientimit seksual si bazë në legjislacion, financimin e pamjaftueshëm të institucioneve kombëtare për mbrojtje të të drejtave të njeriut, kulturën e mosndëshkimit për krimet e gjuhës së urrejtjes, çështjet e sundimit të ligjit dhe zvogëlimin e besimit në institucione, përfshirë gjyqësorin, si dhe mungesa e pavarësisë së trupit kombëtarë për barazi dhe sulmet ndaj shoqërisë civile dhe aktivistëve si zëra kritikë.

За да ја подобри оваа состојба и за да ги надмине утврдените недостатоци, Стратегијата во областа на правната рамка ги утврди следните:

2.1.2 Клучни приоритети и цели

Приоритет 1. Ревитализација на институциите во државата од законодавната, извршната и судската власт во функција на изградба и афирмација на концептот „Едно општество за сите со развиен интеркултурализам“

Цел 1.1. Зајакнати функционални институции кои континуирано го етаблираат и развиваат концептот „Едно општество за сите со развиен интеркултурализам“

Цел 1.2. Воспоставување функционална мрежа за соработка и интеракција на институциите одговорни за концептот „Едно општество за сите со развиен интеркултурализам“

Приоритет 2. Воспоставен ефикасен и функционален систем за доследно спроведување на правната регулатива која обезбедува еднакво општество за сите

Цел 2.1. Хармонизирана домашна правна регулатива со меѓународните документи кои се во духот на концептот „Едно општество за сите и интеркултурализам“

Цел 2.2. Воспоставување пракса на ex ante и ex post евалуација на законската регулатива

Цел 2.3. Воспоставување постојано советодавно тело за координација и евалуација на спроведувањето на законската регулатива и функционалноста на институциите за развој на концептот „Едно општество за сите и интеркултурализам“

Извештајот за постигнати резултати во периодот јануари-декември 2020 година, дава преглед на реализирани активности по приоритети и приоритетни цели, ги идентификува ризиците и предизвици (особено земјаќи ја превид актуелната состојба во Ковид 19 пандемијата), дава преглед на постигнати резултати но и оценка како тие резултати придонесуваат во остварување на посакуваните цели. Треба да се земе предвид и фактот дека станува збор за периодичен извештај кој се однесува на една календарска година, па оттаму и оценката за постигнувањето на приоритетните цели е периодична.

Për të përmirësuar këtë gjendje dhe për të tejkaluar mungesat e caktuara, Strategjia në fushën e kornizës ligjore përcakton si në vijim:

2.1.2 Prioritetet dhe qëllimet kryesore

Prioriteti 1. Rivitalizimi i institucioneve në shtetin nga pushteti legjislativ, ekzekutiv dhe gjyqësor në mënyrë që të ndërtohet dhe afirmohet koncepti "Një shoqëri për të gjithë me ndërkulturalizëm të zhvilluar"

Qëllimi 1.1. Institucione funksionale të forcuara që vendosin dhe zhvillojnë vazhdimisht konceptin "Një shoqëri për të gjithë me ndërkulturalizëm të zhvilluar"

Qëllimi 1.2. Krijimi i rrjetit funksional për bashkëpunim dhe ndërveprim të institucioneve përgjegjëse për konceptin "Një shoqëri për të gjithë me ndërkulturalizëm të zhvilluar"

Prioriteti 2. Krijimin e sistemit efikas dhe funksional për zbatimin e qëndrueshëm të rregulloreve ligjore që siguron një shoqëri të barabartë për të gjithë

Qëllimi 2.1. Rregullativa ligjore e brendshme e harmonizuar me dokumente ndërkombëtare që janë në frymën e konceptit "Një shoqëri për të gjithë dhe ndërkulturalizëm"

Qëllimi 2.2. Vendosja e praktikës së vlerësimit ex ante dhe ex post e rregullativës ligjore

Qëllimi 2.3. Krijimi i trupit të përhershëm këshillues për koordinimin dhe vlerësimin e zbatimit të rregullativës ligjore dhe funksionalitetit të institucioneve për zhvillimin e konceptit "Një shoqëri për të gjithë dhe ndërkulturalizëm"

Raporti mbi rezultatet e arritura në periudhën janar-dhjetor 2020, ofron një përmbledhje të aktiviteteve të realizuara sipas përparësive dhe qëllimeve prioritare, identifikon rreziqet dhe sfidat (veçanërisht duke marrë parasysh gjendjen aktuale në pandeminë Covid 19), ofron një pasqyrë të rezultateve të arritura por dhe vlerësimi se si ato rezultate kontribuojnë në arritjen e qëllimeve të dëshiruara. Duhet të merret parasysh fakti që ky është një raport periodik që i referohet një viti kalendarik, prandaj vlerësimi i arritjes së qëllimeve prioritare është periodik.

Приоритет 1: Ревитализација на институциите во државата од законодавната, извршната и судската власт во функција на изградба и афирмација на концептот „Едно општество за сите со развиен интеркултурализам“

1.1. **Приоритетна цел: Зајакнати функционални институции кои континуирано го етаблираат и развиваат концептот „Едно општество за сите со развиен интеркултурализам“**
1.2. **Приоритетна цел: Воспоставување на функционална мрежа за соработка и интеракција на институциите одговорни за концептот „Едно општество за сите со развиен интеркултурализам“**

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.1 и 1.2:

Во насока на исполнување на приоритетната цел 1.1 и 1.2, предвидени се четири активности во чија реализација се вклучени повеќе чинители.

За спроведување на активноста 1.1 Координација на институциите поврзани со имплементирање на стратегијата „Едно општество за сите и интеркултурализам“, надлежни, односно водечки институции за имплементација се Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците и Постојното тело при Владата на Република Северна Македонија. Оваа активност се спроведува континуирано, почнувајќи од октомври 2019 година.

Prioriteti 1: Rivitalizimi i institucioneve në vendin nga pushteti legjislativ, ekzekutiv dhe gjyqësor në funksion të ndërtimit dhe afirmimit të konceptit "Një shoqëri për të gjithë me ndërkulturalizëm të zhvilluar"

1.1. **Qëllimi prioritar: Institucionet funksionale të forcuara që vendosin dhe zhvillojnë vazhdimisht konceptin "Një shoqëri për të gjithë me ndërkulturalizëm të zhvilluar"**
1.2. **Qëllimi prioritar: Krijimi i rrjetit funksional për bashkëpunim dhe ndërveprim të institucioneve përgjegjëse për konceptin "Një shoqëri për të gjithë me ndërkulturalizëm të zhvilluar"**

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 me qëllim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 1.1 dhe 1.2:

Për të përmbushur qëllimin prioritar 1.1 dhe 1.2, parashikohen katër aktivitete, në realizimin e të cilave përfshihen disa faktorë.

Për zbatimin e aktivitetit 1.1 Koordinimi i institucioneve në lidhje me zbatimin e strategjisë "Një shoqëri për të gjithë dhe ndërkulturalizëm", institucionet kompetente, përkatësisht udhëheqëse për zbatim janë Ministria e Sistemit Politik dhe Marrëdhëniet Ndërmjet Bashkësive dhe Trupi Ekzistues në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Ky aktivitet zbatohet vazhdimisht, duke filluar nga tetori i vitit 2019.

Воедно, реализирањето на активноста 1.2 Реафирмирање на уставниот принцип на правичната застапеност од сите заедници во правосудните органи, под надлежност на Академијата за судии и јавни обвинители, како водечка институција, и Судскиот совет и Совет на Јавните обвинители, како институции учеснички, исто така во континуитет постапуваат согласно принципот на правична застапеност на заедниците. Имено, при утврдување на ранг листата на седмата генерација на слушатели на почетна обука во Академијата за судии и јавни обвинители обвинители, принципот на правична застапеност на сите заедници е испочитуван.

Како што е познато, во највисокиот акт на државата – Уставот на РСМ, во членот 9, како една од темелните вредности на уставниот поредок на Република Северна Македонија меѓу другите стои: '...соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници во органите на државната власт и другите јавни институции на сите нивоа...' Во согласност со Уставот на РСМ е и членот 9 од Законот за Академија за судии и јавни обвинители 'Павел Шатев' (Службен весник на РМ бр. 20/2015, бр. 192/15, бр. 231/15 и бр. 163/2018). Бидејќи овој член го уредува принципот на соодветна правична застапеност на општ начин, неговото доуредување е направено преку членот 42-а Статутот на Академијата за судии и јавни обвинители 'Павел Шатев' ('Службен весник на РМ' бр. 56/2015, бр. 205/2018 и бр. 115/19), како и членот 10а од Правилникот за полагање на приемен испит ('Службен весник' на РМ бр. 77/2015, бр. 195/2015 и бр. 115/2019).

Имено, во ставот 1 од членот 10а од Правилникот за приемен испит стои дека: 'При селекција на кандидатите за прием во почетна обука во Академијата, без да се нарушат критериумите предвидени со закон, се обезбедува соодветна и правична застапеност на граѓаните кои им припаѓаат на сите заедници во Република Северна Македонија.' Управниот одбор на Академијата за судии и јавни обвинители, одлуката за утврдување на посебна квота за припадниците на заедниците ја донесе на седницата одржана на 22.1.2020 година.

Реализацијата на активноста 1.3. Формирање комисии за односи меѓу заедниците на локално ниво, чија реализација требаше да започне на почетокот на минатата година е пролонгирана пред се поради пандемијата, но, се уште може да се испочитува крајниот рок за реализација, кој е до крајот на

Në të njëjtën kohë, realizimi i aktivitetit 1.2 Riafirmimi i parimit kushtetues të përfaqësimit ligjor të të gjitha bashkësive në organet gjyqësore, nën kompetencat e Akademisë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë, si institucion udhëheqës, dhe Këshilli Gjyqësor dhe Këshilli i Prokurorëve Publikë, si institucione pjesëmarrëse, gjithashtu në mënyrë të vazhdueshme veprojnë në përputhje me parimin e përfaqësimit ligjorë të bashkësive. Gjegjësisht, gjatë përcaktimit të rang listës së gjeneratës së shtatë të të trajnuarve në trajnimin fillestar në Akademinë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë, parimi i përfaqësimit ligjor të të gjitha bashkësive është respektuar.

Siç dihet, në aktin më të lartë të shtetit - Kushtetuta e RMV-së, në nenin 9, si një nga vlerat themelore të rendit kushtetues të Republikës së Maqedonisë së Veriut ndër të tjera thuhet: ' ... përfaqësimi adekuatë dhe i drejtë i qytetarëve që i përkasin të gjitha bashkësive në organet e qeverisë shtetërore dhe institucioneve të tjera publike në të gjitha nivelet...' Në përputhje me Kushtetutën e RMV-së është neni 9 i Ligjit për Akademinë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë" Pavel Shatev " (Gazeta Zyrtare e RM-së nr. 20/2015, nr. 192/15, nr. 231/15 dhe nr. 163/2018). Meqenëse ky nen rregullon parimin e përfaqësimit adekuat ligjorë në një mënyrë të përgjithshme, rirregullimi i tij u bë përmes nenit 42-a të Statutit të Akademisë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë 'Pavel Shatev' ('Gazeta Zyrtare' e RM-së nr. 56 / 2015, nr. 205/2018 dhe nr. 115/19), si dhe neni 10a i Rregullores për dhënien e provimit pranues ('Gazeta Zyrtare' e RM-së nr. 77/2015, nr. 195/2015 dhe nr. 115/2019).

Gjegjësisht, paragrafi 1 i nenit 10a të Rregullores për provimin pranues thotë se: 'Gjatë selektimit të kandidatëve për pranim në trajnimin fillestar në Akademi, pa shkelur kriteret e parashikuara me ligj, sigurohet përfaqësimi adekuat dhe i drejtë i qytetarëve që i përkasin të gjitha bashkësive në Republikën e Maqedonisë së Veriut.' Bordi Drejtues i Akademisë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë mori vendimin për caktimin e kuotës së veçantë për pjesëtarë të bashkësive, në seancën e mbajtur më 22.1.2020.

Realizimi i aktivitetit 1.3. Formimi i komisioneve për marrëdhëniet ndërmjet bashkësive në nivel lokal, realizimi i të cilave duheshe të fillonte në fillim të vitit të kaluar, është prolonguar kryesisht për shkak të pandemisë, por afati i fundit i realizimit, i cili është deri në fund të 2021, ende mund të përmbushet. Institucionet

2021 година. Надлежни институции за формирање на комисиите за односи меѓу заедниците на локално ниво е Постојното тело при Владата на Република Северна Македонија, Министерството за локална самоуправа, Министерството за правда и Заедницата на единиците на локалната самоуправа (ЗЕЛС).

Последната предвидена активност од првиот приоритет на стратешката област „Правна рамка“, активност 1.4. Обезбедување на функционалност на Комитетот за односи меѓу заедниците во Собранието на Република Северна Македонија е реализирана. **Комитетот се формираше, донесе програма за работа за 2021 година,** редовно се среќава и **ја информира јавноста за своите активности. Координативното тело и Комитетот одржуваат редовна комуникација и заемно се информираат за своите активности.**

Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:

Освен општите ризици предизвикани од пандемијата Ковид 19, други ризици не се утврдени. Дел од активностите се одвиваат тековно, така што во одредени активности е само продолжен рокот за реализација на мерките во целост.

kompetente për formimin e komisioneve për marrëdhënie ndërmjet bashkësive në nivel lokal është trupi ekzistues i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, Ministria e Vetëqeverisjes Lokale, Ministria e Drejtësisë dhe Bashkësia e Njësive të Vetëqeverisjes Lokale (BNJVL).

Aktiviteti i fundit i paraparë nga parimi i parë i zonës strategjike "Korniza Ligjore", aktiviteti 1.4. Sigurimi i funksionalitetit të Komitetit për marrëdhënie ndërmjet bashkësive në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë së Veriut është e realizuar. Komiteti u **formua, miratoi programin e punës për vitin 2021,** takohet **rregullisht dhe informon publikun për aktivitetet e tij.** Trupi Koordinues dhe Komiteti **mbajnë komunikim të rregullt** dhe **informojnë njëri-tjetrin për aktivitetet e tyre.**

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe planifikimi i afatit të ri për zbatimin e aktiviteteve:

Përveç rreziqeve të përgjithshme të shkaktuara nga pandemia Kovid 19, asnjë rrezik tjetër nuk është identifikuar. Një pjesë e aktiviteteve janë në vazhdim, kështu që në aktivitete të caktuara vetëm është shtyrë afati i zbatimit të masave në tërësi.

Приоритет 2: Воспоставен ефикасен и функционален систем за доследно спроведување на правната регулатива која обезбедува еднакво општество за сите

Prioriteti 2: Vendosja e sistemit efikas dhe funksional për zbatim të vazhdueshëm të rregullativës ligjore që siguron shoqëri të barabartë për të gjithë

2.1 Приоритетна цел: Хармонизирана домашна правна регулатива со меѓународните документи кои се во духот на концептот „Едно општество за сите и интеркултурализам

2.1 Qëllimi i prioritetit: Rregullativa e brendshme ligjore e harmonizuar me dokumentet ndërkombëtare që janë në frymën e konceptit "Një shoqëri për të gjithë dhe ndërkulturalizëm "

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.1:

Во насока на реализирање на зададената приоритетна цел, почнувајќи од јуни 2021 година, со рок од една година до јуни 2022 година, предвидена е Изработка на преглед-анализа за хармонизираноста на домашната регулатива со меѓународните стандарди и јуриспруденција кои се однесуваат на интеркултурализмот (активност 2.1.1.).

Како водечка институција, Владата на Република Северна Македонија потребно е во наредниот период да определи експерт/и кои ќе работат на изработката на оваа активност, а во реализацијата ќе бидат вклучени и министерствата кои се вклучени во спроведувањето на Стратегијата како и Мисијата на ОБСЕ во Скопје.

До крајот на 2021 година, се предивудува и Итно донесување на нова Национална стратегија за еднаквост и недискриминација за 2020-2024 година (активност 2.1.2). Реализацијата на активноста е под надлежност на Владата, министерствата вклучени во спроведувањето на Стратегијата, како и Комисија за спречување и заштита од дискриминација и Народниот правобранител.

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në mënyrë të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.1:

Për të arritur realizimin e qëllimit të dhënë prioritar, duke filluar nga qershori i vitit 2021, me një periudhë prej një viti deri në qershor të vitit 2022, është paraparë Përgatitja e përmbledhje-analizës për harmonizimin e rregullativës së brendshme me standardet ndërkombëtare dhe jurisprudencën në lidhje me ndërkulturalizmin (aktiviteti 2.1 .1.)

Si institucion udhëheqës, Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut ka nevojë që në periudhën e ardhshme të caktojë ekspertë të cilët do të punojnë në përgatitjen e këtij aktiviteti, dhe në realizim do të përfshihen ministritë që janë të përfshira në zbatimin e Strategjisë si dhe Misionin e OSBE-së në Shkup.

Deri në fund të vitit 2021, parashikohet miratimi urgjent i Strategjisë së re Kombëtare për Barazinë dhe Mosdiskriminimin për vitin 2020-2024 (aktiviteti 2.1.2). Realizimi i aktivitetit është nën kompetencat e Qeverisë, ministrive të përfshira në zbatimin e Strategjisë, si dhe Komisionit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe Avokati i Popullit.

2.2 Приоритетна цел: Воспоставување пракса на ex ante и ex post евалуација на законската регулатива

2.2 Qëllimi i prioritetit: Vendosja e praktikës së vlerësimit ex ante dhe ex post të rregullativës ligjore

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.2:

Како тековна активност за спроведување со почеток од ноември 2019 година, е предвидена реализација на „Ex ante проценка и Ex-post евалуација на законската регулатива дали е во согласност со вредностите на Стратегијата „Едно општество за сите и интеркултурализам“, под надлежнсот на Министерството за правда како водечка институција. Во реализација на оваа активност се вклучени и министерства подносители на нови закони, како и дополнувањата и измените на постојните закони.

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit Prioritar 2.2:

Si aktivitet në rrjedhë për zbatim duke filluar nga nëntori i vitit 2019, parashikohet realizimi i "Vlerësimit ex ante dhe vlerësimit ex-post të rregullativës ligjore nëse është në përputhje me vlerat e Strategjisë "Një shoqëri për të gjithë dhe ndërkulturalizëm", nën kompetencën e Ministrisë së Drejtësisë si një institucion udhëheqës. Në realizimin e këtij aktivitetit përfshihen edhe ministritë, parashtrues të ligjeve të reja, si dhe plotësimet dhe ndryshimet në ligjet ekzistuese.

2.3. Приоритетна цел: Воспоставување на постојано тело за координација и евалуација на спроведувањето на законската регулатива и функционалноста на институциите за развој на концептот „Едно општество за сите и интеркултурализам“

За доследно спроведување на приоритетната цел, предвидени се три активности, од кои две се веќе реализирани. Имено, Реализирана е активноста 2.3.1. Трансформација на ад хок телото за координација и евалуација на спроведување на законската регулатива и функционалноста на институциите за развој на концептот „Едно општество за сите и интеркултурализам “ во постојно тело при Владата на РСМ.

Во однос на втората реализирана активност - 2.3.4. Донесување закон со кој ќе се овозможи системско решавање на лицата без документи, Собранието на Република Северна Македонија донесе Закон за неевидентирани лица во матична книга на родени (сл.В 42/2020 од 16 февруари 2020) и со него се обезбедува пристап до социјална заштита, право на образование, здравствена заштита и право на вработување за една категорија на граѓани кои беа надвор од системот.

Според статистиката на Управата за водење на матични книги при Министерството за правда, досега 205 лица поднеле барање за дополнителен упис во Посебна матична книга на родени. Досега, за 72 лица е завршена постапката и добиле извод од Посебната матична книга на родените. Со добивањето на Изводот, на овие граѓани им е издадена и лична карта, а истите добиваат можност да остварат други права, како социјална и здравствена заштита и право на образование.

__Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:__

Освен општите ризици предизвикани од пандемијата Ковид 19, други

2.3. Qëllimi i prioritetit: Themelimi i trupit ekzistues për koordinimin dhe vlerësimin e zbatimit të rregullativës ligjore dhe funksionalitetit të institucioneve për zhvillimin e konceptit "Një shoqëri për të gjithë dhe ndërkulturalizëm"

Për zbatimin vazhdueshëm të qëllimit prioritar, janë parashikuar tre aktivitete, dy prej të cilave tashmë janë zbatuar. Gjegjësisht, aktiviteti 2.3.1 është realizuar. Transformimi i trupit ad hok për koordinimin dhe vlerësimin e zbatimit të rregullativës ligjore dhe funksionalitetit të institucioneve për zhvillimin e konceptit "Një shoqëri për të gjithë dhe ndërkulturalizëm" në trupin ekzekutues të Qeverisë së RMV-së.

Lidhur me aktivitetin e dytë të realizuar - 2.3.4. Miratimi i ligjit që do të mundësojë zgjidhjen sistematike të personave pa dokumente, Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut miratoi Ligjin për Personat e Paevidentuar në Regjistrin e Amë të të Lindurve (G.Z. 42/2020 datë 16 Shkurt 2020) dhe me të siguron qasje në mbrojtjen sociale, e drejta për arsimim, kujdes shëndetësor dhe e drejta për punësim për një kategori të qytetarëve që ishin jashtë sistemit.

Sipas statistikave të Drejtorisë për Udhëheqje të Librave Amë në Ministrinë e Drejtësisë, deri më tani 205 persona kanë parashtruar kërkesë për regjistrim shtesë në Regjistrin e Veçantë të të Lindurve. Deri më tani, ka përfunduar procedura për 72 persona dhe kanë marrë certifikatë nga Regjistri i Veçantë i të Lindurve. Me marrjen e Certifikatës, këtyre qytetarëve u lëshohet edhe letërnjoftim, dhe të njëjtit kanë mundësinë të realizojnë të drejta të tjera, siç janë kujdesi shëndetësor, social dhe e drejta për arsimim.

__Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe planifikimi i afatit të ri për zbatimin e aktiviteteve:__

Përveç rreziqeve të përgjithshme të shkaktuara nga pandemia Kovid 19, asnjë

ризици не се утврдени. Дел од активностите се одвиваат тековно, така што во одредени активности е само продолжен рокот за реализација на мерките во целост.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.3

205 лица поднеле барање за упис во Посебната матична книга на родени

72 лица добиле извод од Посебната матична книга на родените

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТОТ 2

Реализираните и започнатите активности укажуваат дека степенот на реализација на приоритетот е на високо ниво

rrezik tjetër nuk është identifikuar. Një pjesë e aktiviteteve janë në rrjedhë të realizimit, kështu që në aktivitete të caktuara vetëm është zgjatur afati i realizimit të masave në tërësi.

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.3

205 persona kanë parashtruar kërkesë për regjistrim në Librin e Veçantë Amë e të Lindurve

72 persona kanë marrë certifikatë nga Libri Amë i të Lindurve

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 2

Aktivitetet e filluara dhe të zbatuara tregojnë se shkalla e realizimit të prioritetit është në nivel të lartë

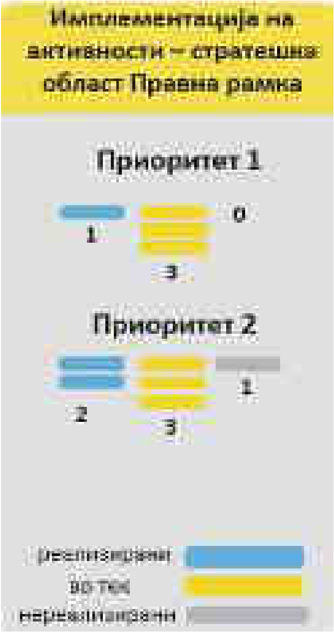
Имплементација на активности – стратешка област Правна рамка
Приоритет 1
1
0
3
Приоритет 2
1
2
3
реализирани
во тек
нереализирани

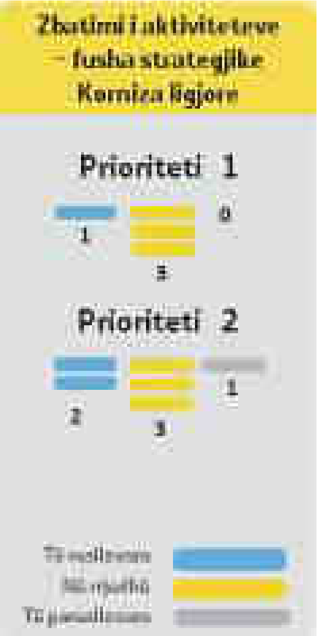
Zbatimi i aktiviteteve – fusha strategjike Korniza ligjore
Prioriteti 1
0
1
3
Prioriteti 2
1
2
3

РЕЗИМЕ КОН СТРАТЕШКА ОБЛАСТ ПРАВНА РАМКА

Повеќето од активностите зацртани во стратешкиот план во областа Правна рамка се или завршени или во континуирано спроведување, откако се утврдени како приоритетни во Стратегијата. Подобрена е координацијата на институциите поврзани со имплементирање на стратегијата „Едно општество за сите и интеркултурализам". При утврдување на ранг листата на 7-мата генерација на слушатели на почетна обука во Академијата за судии и јавни обвинители обвинители, принципот на правична застапеност на сите заедници е испочитуван. И Судскиот совет и Совет на Јавните обвинители, како институции учеснички, исто така во континуитет постапуваат согласно овој принцип. До крајот на 2021 година, се предивудува и донесување на новата Национална стратегија за еднаквост и недискриминација. Собранието на Република Северна Македонија донесе Закон за неевидентирани лица во матична книга на родени (сл.В 42/2020 од 16 февруари 2020). Според статистиката на Управата за водење на матични книги при Министерството за правда, досега 205 лица поднеле барање за дополнителен упис во Посебна матична книга на родени. Досега, за 72 лица е завршена постапката и добиле извод од Посебната матична книга на родените. Со добивањето на Изводот, на овие граѓани им е издадена и лична карта, а истите добиваат можност да остварат други права, како социјална и здравстена заштита и право на образование.

REZYME NDAJ FUSHËS STRATEGJIKE KORNIZA LIGJORE

Shumica e aktiviteteve të përgatitura në planin Strategjik në fushën Korniza ligjore janë ose të përfunduar ose në rrjedhë të zbatimit, derisa janë të përcaktuara si peioritare në Strategjinë. Koordinimi i institucioneve është përmirësuar lidhur me zbatimin e strategjisë "Një shoqëri për të gjithë dhe ndërkulturalizëm". Gjatë përcaktimit të rang listës të gjeneratës së 7-të të pjesëmarrësve në trajnimin fillestar në Akademinë për Gjykatës dhe Prokurorë Publikë, parimi i përfaqësisë ligjore i të gjithë bashkësive është respektuar. Edhe Këshilli i Gjykatësve edhe Këshilli i Prokurorëve Publikë, si institucione pjesëmarrëse, gjithashtu në vazhdimësi veprojnë në pajtim me këtë parim. Deri në fund të vitit 2021, parashihet edhe miratimi i Strategjisë Kombëtare për Barazi dhe Mosdiskriminim. Kuvendi i Republikës së Maqedonisë së Veriut miratoi Ligjin për Personat e Paevidentuar në Librin Amë të të Lindurve (G.Z. 42/2020 datë 16 shkurt 2020). Sipas statistikës së Drejtorisë për Udhëheqjen e Librave Amë në Ministrinë e Drejtësisë, deri më tani 205 persona kanë parashtruar kërkesë për regjistrim shtesë në Librin e Veçantë Amë të të Lindurve. Deri më tani, për 72 persona ka mbaruar procedura dhe kanë marrë certifikatë nga Libri i Veçantë Amë i të Lindurve. Me marrjen e Çertifikatës , këtyre qytetarëve ju lëshohet edhe letërnjoftim dhe të njëjtit kanë edhe mundësinë të realizojnë të drejta tjera, siç janë kujdesi shëndetësor dhe social dhe të drejtën për arsimim.

- СТРАТЕШКА ОБЛАСТ : ОБРАЗОВАНИЕ –

- FUSHA STRATEGJIKE : ARSIMI -

Националната стратегија за развој на концептот за едно општество и интеркултурализмот е документ кој е од особено значење, имајќи ја предвид поделеноста на општеството по различни основи. Овој документ иницираше активности чија крајна цел е да ги зајакне процесите на комуникација и соработка меѓу заедниците во насока на создавање на општество во кое секој ќе се чувствува како припадник на „едно општество".

Едно од начелата врз основа на кои се развива образованието, утврдено и со законската регулатива е: „прифаќање на различностите, мултикултурализам и интеркултурализам". Воведувањето на интеркултурното образование е неопходно за да се надмине пасивниот соживот меѓу различните етнички и религиски заедници кои живеат во нашата земја и да се овозможи одржлив начин на заедничко живеење во нашето мултикултурно/мултиетничко општество. За да ја постигне таа цел, образованието мора да вклучува активности и содржини кои промовираат почитување на културната различност и интеракција меѓу учениците коишто се припадници на различни етнички заедници и учат на ист јазик или на различни наставни јазици.

Оттаму, во Националната стратегија во рамките на стратешката област образованието се идентификувани три приоритети и соодветни приоритетни цели и активности.

Приоритет 1: Обезбедување интеракција меѓу учениците од различните етнички заедници и различните наставни јазици во основното и средното образование.

Во функција на наведениот приоритет се утврдуваат следниве приоритетни цели:

- Зголемена интеракција на учениците од различните етнички заедници/наставни јазици преку заеднички воннаставни активности во училиштата,
- Зголемена интеракција на учениците од различните етнички заедници/наставни јазици преку заеднички наставни активности по најмалку два различни предмети во училиштата,
- Зголемување на меѓусебната соработка помеѓу различни општински/државни училишта,
- Зголемена соработка на наставниците од различни наставни јазици,

Strategjia Kombëtare për zhvillimin e konceptit për Një Shoqëri dhe Ndërkulturalizëm është dokument që ka një rëndësi të veçantë, duke pasur parasysh ndarjen e shoqërisë në baza të ndryshme. Ky dokument filloi aktivitete, qëllimi përfundimtar i të cilave është përforcimi i proceseve të komunikimit dhe bashkëpunimit midis bashkësive në mënyrë që të krijohet një shoqëri në të cilën të gjithë do të ndihen si anëtar i "një shoqërie".

Një nga parimet mbi bazën e të cilit zhvillohet arsimi, i përcaktuar nga rregullativa ligjore, është: "pranimi i diversitetit, multikulturalizmit dhe ndërkulturalizmit". Futja e arsimit ndërkulturor është e nevojshme për tejkalimin bashkëjetesën pasive midis bashkësive të ndryshme etnike dhe fetare që jetojnë në vendin tonë dhe për të mundësuar mënyrë e qëndrueshme e bashkëjetesës në shoqërinë tonë multikulturore / multietnike. Për të arritur këtë qëllim, arsimi duhet të përfshijë aktivitete dhe përmbajtje që promovojnë respektimin e diversitetit kulturor dhe ndërveprimin midis nxënësve që i përkasin bashkësive të ndryshme etnike dhe mësojnë në gjuhën e njëjtë ose në gjuhë të ndryshme mësimore.

Prandaj, në Strategjinë Kombëtare në suaza të fushës strategjike të arsimit, janë identifikuar tre prioritete dhe qëllimet dhe aktivitetet e duhura të prioriteteve.

Prioriteti 1: Sigurimi i ndërveprimit ndërmjet nxënësve nga bashkësi të ndryshme etnike dhe gjuhëve të ndryshme të mësimit në arsimin fillor dhe të mesëm.

Në funksion të prioritetit të shënuar, përcaktohen qëllimet e mëposhtme prioritare:

- Rritja e ndërveprimit të nxënësve nga bashkësi të ndryshme etnike / gjuhë mësimore përmes aktiviteteve të përbashkëta jashtë mësimit në shkolla,
- Rritja e ndërveprimit të nxënësve nga bashkësi të ndryshme etnike / gjuhë mësimore përmes aktiviteteve të përbashkëta mësimore në të paktën dy lëndë të ndryshme në shkolla,
- Rritja e bashkëpunimit të ndërsjellë ndërmjet shkollave të ndryshme komunale / shtetërore,
- Bashkëpunim i shtuar i mësimdhënësve nga gjuhë të ndryshme mësimore,

- Зголемена соработка на релација училиште – родители – ученици.

Приоритет 2: Унапредување на учењето на јазикот на „другиот“
Во функција на наведениот приоритет се утврдуваат следниве приоритетни цели:

- Подобрено ниво на познавање на македонскиот јазик меѓу учениците кои посетуваат настава на јазик различен од македонскиот,
- Учениците што учат на македонски јазик се оспособени за основна комуникација на јазикот на други етнички заедници.

Приоритет 3: Зајакнување на елементите на интеркултуралноста во наставните содржини
Во функција на наведениот приоритет се утврдуваат следниве приоритетни цели:

- Ревидирање на учебниците во насока на запознавање со културата на „другите“ и почитување на различностите
- Воведување нови проектни активности во насока на запознавање со културата и традицијата на сите заедници

Извештајот за постигнати резултати во периодот јануари-декември 2020 година, дава преглед на реализирани активности по приоритети и приоритетни цели, ги идентификува ризиците и предизвици (особено земајќи ја превид актуелната состојба во Ковид 19 пандемијата), дава преглед на постигнати резултати но и оценка како тие резултати придонесуваат во остварување на посакуваните цели. Треба да се земе предвид и фактот дека станува збор за периодичен извештај кој се однесува на една календарска година, па оттаму и оценката за постигнувањето на приоритетните цели е периодична.

Приоритет 1: Обезбедување интеракција меѓу учениците од различните етнички заедници и различните наставни јазици во основното и средното образование

- Bashkëpunim i shtuar i relacionit shkollë - prindër - nxënës.

Prioriteti 2: Përparimi i mësimit të gjuhës së "tjetrit"
Në funksion të prioritetit të përcaktuar, përcaktohen qëllimet e mëposhtme prioritare:

- Niveli i përmirësuar i njohurive të gjuhës maqedonase në mesin e nxënësve që ndjekin mësimet në gjuhë tjetër nga maqedonishtja,
- Nxënës që mësojnë në gjuhën maqedonase janë të aftësuar në komunikimin bazë në gjuhën e bashkësive të tjera etnike.

Prioriteti 3: Përforcimi i elementeve të ndërkulturalitetit në përmbajtjet e mësimore
Në funksion të prioritetit të theksuar, përcaktohen qëllimet e mëposhtme prioritare:

- Revidimi i librave shkollorë në mënyrë që të njihen me kulturën e "të tjerëve" dhe respektimin e diversitetit
- Futja e aktiviteteve të reja të projektit në mënyrë të njohjes së kulturës dhe traditës së të gjitha bashkësive

Raporti për rezultatet e arritura në periudhën janar-dhjetor 2020, ofron pasqyrë të aktiviteteve të realizuara sipas prioriteteve dhe qëllimeve prioritare, identifikon rreziqet dhe sfidat (veçanërisht duke marrë parasysh situatën aktuale në pandeminë Covid -19), ofron pasqyrë të rezultateve të arritura por dhe vlerësimi se si ato rezultate kontribuojnë në arritjen e qëllimeve të dëshiruara. Duhet të merret parasysh edhe fakti që ky është raport periodik që i referohet një viti kalendarik, prandaj merret parasysh edhe vlerësimi i arritjes së qëllimeve prioritare është periodike.

Prioriteti 1: Sigurimi i ndërveprimit ndërmjet nxënësve nga bashkësi të ndryshme etnike dhe gjuhëve të ndryshme të mësimore në arsimin fillor dhe të mesëm

1. 1 Приоритетна цел: Зголемена интеракција на учениците од различните етнички заедници/наставни јазици преку заеднички воннаставни активности во училиштата

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.1:

Наставните и воннаставните активности претставуваат нераскинлива целина во воспитно-образовниот процес што ги создаваат потребните предуслови ученикот да се развие во отворена, самостојна, креативна и карактерна личност. Во рамките на воспитно-образовната дејност во училиштата се организираат и се остваруваат разновидни воннаставни активности во согласност со развојните потреби и интереси на учениците и со нивното активно учество, со цел училиштето да стане место за социјализација на учениците и привлечна средина за учење.

Во 2020 година, министерот за образование и наука на предлог на Бирото за развој на образованието со Решение бр. 12-2897/2 од 5.3.2020 година ја донесе ***Концепцијата за воннаставни активности во основно образование***. Со новата Концепција посебен акцент се става врз знаењата, вештините и вредностите/ставовите вклучени во следните подрачја за соодветниот возрасен циклус на учениците: Личен и социјален развој, ***Демократска култура, мултикултура и граѓанство,*** Уметничко изразување и култура и Претприемништво и финансиска писменост. Сите ученици што учествуваат во воннаставни активности треба да бидат заштитени од манифестација на каков и да е облик на дискриминација. Тоа значи дека воннаставните активности треба да бидат спроведувани во услови што оневозможуваат ученикот кој учествува во активноста да биде изложен на стереотипи, предрасуди и дискриминирачко однесување од страна на соучениците, наставниците и другите возрасни во училиштето.

1. 1 Qëllimi prioritar: Rritja e ndërveprimit të nxënësve nga bashkësi të ndryshme etnike / gjuhë mësimore përmes aktiviteteve të përbashkëta jashtë mësimore në shkolla

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në mënyrë të përmbushjes së Qëllimit prirotar 1.1:

Aktivitetet mësimore dhe jashtë mësimore paraqesin tërësi të pandashme në procesin edukativo-arsimor që krijojnë parakushtet e nevojshme që nxënësi të zhvillohet në person të hapur, të pavarur, kreativ dhe me karakter. Në suaza të veprimtarisë edukativo-arsimore në shkolla, organizohen dhe realizohen aktivitete të ndryshme jashtë mësimore në përputhje me nevojat dhe interesat e zhvillimit të nxënësve dhe pjesëmarrjen e tyre aktive, në mënyrë që shkolla të bëhet një vend për soacializim të nxënësve dhe ambient tërheqës për mësim.

Në vitin 2020, Ministri i Arsimit dhe Shkencës me propozimin e Byrosë për Zhvillimin e Arsimit me Aktvendim nr. 12-2897 / 2 datë 5.3.2020 miratoi ***Konceptin për aktivitetet jashtë mësimore në arsimin fillor***. Me Konceptin e ri, theks i veçantë vihet në diturive, aftësitë dhe vlerat / qëndrimet e përfshira në fushat e mëposhtme për ciklin e duhur të moshës së nxënësve: Zhvillimi personal dhe shoqëror, ***Kultura demokratike, multikultura dhe qytetaria,*** Shprehja dhe kultura artistike dhe Sipërmarrja dhe njohuritë financiare. Të gjithë nxënësit që marrin pjesë në aktivitete jashtë mësimore duhet të mbrohen nga manifestimi i çdo forme diskriminimit. Kjo do të thotë që aktivitetet jashtë mësimore duhet të realizohen në kushte që nuk lejojnë që nxënësi që merr pjesë në aktivitet të ekspozohet ndaj stereotipeve, paragjykimeve dhe sjelljes diskriminuese nga bashkëmoshatarët, mësuesit dhe të rriturit e tjerë në shkollë.

Во рамки на секое училиште формиран е Тим за училишна интеграција кој планира и организира активности кои придонесуваат кон почитување на мултикултурализмот и за развој на интеркултурниот дијалог/интеракција и унапредување на меѓуетничката интеграција.

Në suaza të secilës shkollë, është formuar Ekip i Integrimit Shkollor i cili planifikon dhe organizon aktivitete që kontribuojnë në respektimin e multikulturalizmit dhe zhvillimin e dialogut / bashkëveprimit dhe promovimit të integrimit ndëretnik.

70 основни и 25 средни училишта добија грант од МОН за реализација на активности за меѓуетничка интеграција во учебната 2019/2020 година Дел од тие активности се одржаани со физичко присуство во текот на месец февруари и март 2020 додека другите се одржани онлајн. Во месец ноември 2020 година, МОН објави јавен повик за доделување финансиска поддрша за 95 училишта (70 основни и 25 средни) кои ќе реализираат активности кои придонесуваат за развој и унапредување на мултикулурализмот, меѓуетничката интеграција и толеранција за учебната 2020/2021 година. Заедно со повикот МОН објави и Упатство со примери за воннаставни активности (https://mon.gov.mk/stored/document/Primer%20za%20online%20aktivnosti_v2.pdf) кои можат да се реализираат онлине изготен со поддршка на Проектот на УСАИД за меѓуетничка интеграција на младите во образованието (МИМО) реализиран од Македонски центар за граѓанско образование (МЦГО).

70 shkolla fillore dhe 25 të mesme morën grant nga MASH për realizimin e aktiviteteve për integrimin ndëretnik në vitin akademik 2019/2020. Disa nga këto aktivitete u mbajtën me prani fizike gjatë muajve Shkurt dhe Mars 2020 ndërsa të tjerët u mbajtën online. Në nëntor 2020, MASH shpalli thirrje publike për mbështetje financiare për 95 shkolla (70 shkolla fillore dhe 25 shkolla të mesme) që do të realizojnë aktivitete që kontribuojnë në zhvillimin dhe promovimin e multikulturalizmit, integrimit ndëretnik dhe tolerancës për vitin akademik 2020 / 2021. Së bashku me thirrjen, MASH-i shpalli edhe Udhëzues me shembuj të aktiviteteve gjashtësh mësimore https://mon.gov.mk/stored/document/Primer%20za%20online%20aktivnosti_v2.pdf) i cili mund të realizohet online me mbështetjen e Projektit të USAID-it për Integrimin Ndëretnik të të Rinjve në Arsim (INRA) të realizuar nga Qendra Maqedonase për Edukim Qytetar (QMEQ).

Во соработка со партнери како ОБСЕ, Фондацијата Отворено општество, УСАИД, Македонски центар за граѓанско образование, Детската Фондација Песталоци и Нансен дијалог центарот се реализираа низа активности. Во однос на мерката 1.1.1.2 Подготовка на програма за заеднички воннаставни активности, реализирани се следните активности:
Со поддршка на Проектот на УСАИД МИМО реализиран од МЦГО во 2020 г. изготвени и усвоени се 15 општински стратегии за меѓуетничка интеграција и младинско учество од страна на работни групи/комисии воспоставени од страна на градоначалниците на општините. Со тоа, 30 од вкупно 81 општини во земјата имаат донесено Општински стратегии за МИО и младинско учество и акциски планови за поддршка на реализацијата на воннаставните активности предвидени во годишните планови на училиштата и реализација на заеднички активности во заедницата.

Në bashkëpunim me partnerë të tillë si OSBE, Fondacioni i Shoqërisë së Hapur, USAID, Qendra Maqedonase për Edukim Qytetar, Fondacioni i Fëmijëve Pestalozzi dhe Qendra e Dialogut Nansen janë realizuar një seri aktivitetesh. Lidhur me masën 1.1.1.2 Përgatitja e programit për aktivitete të përbashkëta jashtë mësimore, janë realizuar aktivitetet e mëposhtme:
Me mbështetjen e Projektit USAID INRA të realizuara nga QMEQ në vitin 2020 janë përgatitur dhe miratuar 15 strategji komunale për integrim ndëretnik dhe pjesëmarrje të të rinjve nga grupet e punës / komisionet e krijuara nga kryetarët e komunave. Kështu, 30 nga 81 komuna në vend kanë miratuar Strategjitë Komunale për INA dhe pjesëmarrjen e të rinjve dhe planet e aksionare për të mbështetur realizimin e aktiviteteve jashtë mësimore të parashikuara në planet vjetore të shkollave dhe realizimi i aktiviteteve të përbashkëta në bashkësi.

Во 2020 г. МЦГО во рамките на Проектот МИМО и во партнерство со Младински образовен форум, ги поддржаа општините со веќе донесените (во 2019) стратегии за меѓуетничка интеграција и младинско учество да ги

Në vitin 2020 QMEQ brenda Projektit INRA dhe në partneritet me Forumin Arsimor e të Rinjve, mbështeti komunat me strategjitë e miratuara tashmë (në 2019) për integrimin ndëretnik dhe pjesëmarrjen e të rinjve për të zbatuar planet

реализираат акциските планови на стратегиите и се реализираа 3 активности со физичко присуство и 53 активности на далечина, што имаат за цел дефинирање на ученички иницијативи и спроведување на младински акции (во 2021 г.) од страна на училишта на локално ниво во 10 општини (Струга, Св. Николе, Пробиштип, Прилеп, Велес, Долнени, Врапчиште, Тетово, Кавадарци, Гевгелија).

aksionare të strategjive dhe janë realizuar 3 aktivitete me prani fizike dhe 53 aktivitete me distancë, të cilat synojnë përcaktimin e iniciativave të nxënësve dhe zbatimin e veprimeve së të rinjve (në vitin 2021) nga shkollat në nivelin lokal në 10 komuna (Strugë, Shën Nikollë, Probishtip, Prilep, Veles, Dollnen, Vrapçishtë, Tetovë, Kavadarë, Gjevgjeli).

Во 2020 г. МЦГО во рамките на Проектот на Детска Фондација Песталоци - Јакнење на мултиетничката соработка во општините и Проектот на УСАИД за меѓуетничка интеграција на младите во образованието (МИМО) поддржа 31 училишта во реализација на активности во секции.

Активностите реализирани во рамките на Проектот МИМО се претставени во инфографик достапен на следниот линк: http://www.mcgo.org.mk/wp-content/uploads/2017/09/Component-1-Timeline-1.pdf

Në vitin 2020 QMEQ në kuadër të Projektit të Fondacionit të Fëmijëve Pestalozzi - Forcimi i Bashkëpunimit multietnik në komunat dhe Projekti i USAID-it për integrimin ndëretnik të të rinjve në arsim (INRA) mbështet 31 shkolla në realizimin e aktiviteteve në seksione.

Aktivitetet e realizuara në kuadër të Projektit INRA paraqiten në infografikë të disponueshme në lidhjen vijuese: http://www.mcgo.org.mk/wp-content/uploads/2017/09/Component-1- Afati kohor- 1.pdf

Нансен дијалог центар изготви програма за заеднички воннаставни активности (годишни програми за заеднички воннаставни активности за основно и цело средно образование). Програмите се достапни на македонски, албански и турски јазик на веб страната: https://nmie.org/mk/publikacii/

Qendra e Dialogut Nansen ka zhvilluar program për aktivitete të përbashkëta jashtë mësimore (programe vjetore për aktivitete të përbashkëta jashtë mësimore për arsimin fillor dhe të mesëm të plotë). Programet janë në dispozicion në gjuhën maqedonase, shqipe dhe turke në faqen e internetit: https://nmie.org/mk/publikacii/

Во однос на мерката 1.1.1.3. Усвојување на заеднички воннаставни активности, истата континуирано се спроведува, односо училиштата во годишните програми внесуваат заеднички воннаставни активности. Во Законот за основното образование, во член 49 став (5) е уредено дека во рамки на Годишната програма се планираат и активности за меѓуетничка интеграција и заеднички ученички иницијативи. Дополнително, Државниот просветен инспекторат со поддршка на Проектот на УСАИД МИМО реализиран од МЦГО изврши промени во Прирачникот за интегрална евалуација и Индикаторите за квалитет на работата на училиштата со надградени елементи од меѓуетничка интеграција. Измените во документите беа промовирани (https://mk.mcgo.org.mk/vesti/podobreni-indikatorite-za-kvalitet-na-rabota-na-ucilistata/)

Lidhur me masën 1.1.1.3. Miratimi i aktiviteteve të përbashkëta jashtë mësimore, e njëjta në vazhdimësi realizohet, përkatësisht shkollat në programet vjetore përfshijnë aktivitete të përbashkëta jashtë mësimore. Në Ligjin për Arsimin Fillor, neni 49 paragrafi (5) përcakton se në suaza të Programit Vjetor planifikohen edhe aktivitete për integrimin ndëretnik dhe iniciativat e përbashkëta të nxënësve. Për më tepër, Inspektorati Shtetëror i Arsimit me mbështetjen e Projektit USAID INRA të realizuar nga QMEQ bëri ndryshime në Doracakun e Vlerësimit të Integruar dhe Indikatorëve për cilësinë e punës së shkollave me elemente të azhurnuara të integrimit ndëretnik. Ndryshimet në dokumente u promovuan (https://mk.mcgo.org.mk/vesti/podobreni-indikatorite-za-kvalitet-na-rabota-na-ucilistata/)

Државниот просветен инспекторат беше поддржан од страна на Проектот на УСАИД МИМО реализиран од МЦГО во повторно ревидирање на ИКРУ и

Inspektorati Shtetëror i Arsimit u mbështet nga Projekti USAID INRA i realizuar nga QMEQ në revidimin e ICPSH dhe instrumenteve në Doracakun për Realizimin e

инструментите во Прирачникот за реализација на Интегрална евалуација и изготвување на Протокол за спроведување на Интегрална евалуација во основните и средните училишта во Република Северна Македонија во услови на вонредни околности за да одговори на промените во законите. Исто така беа реализирани средби со сите инспектори на ДПИ за да се информираат за измените и дополнувањата во документите.

Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:

Имајќи предвид дека во месец март 2020 година, со одлука на Владата а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, училиштата беа затворени како резултат на Пандемијата Ковид 19, мерката 1.1.1.4. Организација на „Недела на интеркултурализмот" не се реализираше, поради што се предлага истата да се реализира во четвртиот квартал од 2021 година. Во однос на мерката 1.1.1.1 Изработка на документ - Правилник за организирање на наставата во повеќејазичните училишта, се предлага донесување на Упатство за организирање на наставата во повеќејазичните училишта и истото да се изготви во третиот квартал од 2021 година.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.1

Vlerësimit të Integruar dhe përgatitjen e Protokollit për zbatimin e Vlerësimit të Integruar në Shkollat Fillore dhe të Mesme në Republikën e Maqedonisë së Veriut në kushte të rrethanave të jashtëzakonshme për t'iu përgjigjur ndryshimeve në ligje. Gjithashtu u zhvilluan takime me të gjithë inspektorët e ISHA për t'u informuar në lidhje me ndryshimet dhe plotësimet në dokumente.

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe planifikimi i afatit të ri për zbatimin e aktiviteteve:

Duke pasur parasysh se në Mars të vitit 2020, me vendim të Qeverisë dhe me propozimin e Komisionit për mbrojtjen nga sëmundjet infektive, shkollat u mbyllën si rezultat i pandemisë Covid 19, masa 1.1.1.4. Organizimi i "Javës së ndërkulturalizmit" nuk u realizua, për shkak të së cilës propozohet të realizohet në tremujorin e katërt të vitit 2021. Lidhur me masën 1.1.1.1 Përgatitja e dokumentit - Rregullorja për organizimin e mësimdhënies në shkollat shumëgjuhëshe, propozohet që të miratohet Udhëzuesi për organizimin e mësimit në shkollat shumëgjuhëshe dhe e njëjta të përgatitet në tremujorin e tretë të vitit 2021.

RREZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI I PRIORITETIT 1.1

1.2. Приоритетна цел: Организирање заеднички наставни активности по најмалку два различни предмети во училиштата

1.2.Qëllimi i prioritetit: Organizimi i aktiviteteve të përbashkëta mësimore në të paktën dy lëndë të ndryshme në shkolla

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.2:

Во однос на мерката 2.1.1.1 Подготовка на упатство за организирање на заеднички наставни активности, Нансен дијалог центар Скопје подготви прирачник „Како до интеркултурно образование", истиот е достапен на три јазици, македонски, албански и турски и може да се симне од https://ndc.org.mk/wp-content/uploads/2018/11/Kako-do-interkulturno-obrazovanie-MK.pdf

Во однос на мерката 2.1.1.2. Реализација на заеднички наставни активности по наставните предмети: Физичко и здравствено образование, странски јазик, Музичко образование, Ликовно образование и Информатика, во текот на 2020 година во седум (7) средни училишта од Град Скопје (СУГС Здравко Цветковски, СУГС Димитар Влахов, СУГС Јосип Броз Тито, СУГС Браќа Миладиновци, СУГС Боро Петрушевски, СУГС Арсени Јовков и СУГС Владо Тасевски) се реализираа заеднички часови во редовната настава, со ученици кои следат настава на различен наставен јазик. Часовите се реализираа во општи предмети (англиски и германски јазик, педагогија, информатика, спорт и спортски активности, граѓанско образование, ликовна уметност) и стручни предмети (анатомија и физиологија на домашни животни; градежништво, геодезија и други сектори за квалификација; познавање на материјали, практична настава за профилот естетичар за нега на раце и нозе, применета козментика). Во 2020 г. во сите училишта, се реализираа 307 часови со физичко присуство и 432 часови на далечина. Проектот на УСАИД за МИМО реализиран од МЦГО во партнерство со ОБСЕ го поддржува Град Скопје и училиштата во реализација на ваквите заеднички часови.

<u>Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:</u>

Имајќи предвид дека во месец март 2020 година, со одлука на Владата а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, училиштата беа

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 në mënyrë të përmbushjes së Qëllimit Prioritar 1.2:

Lidhur me masën 2.1.1.1 Përgatitja e udhëzimeve për organizimin e aktiviteteve të përbashkëta mësimore, Qendra e Dialogut Nansen Shkup përgatiti doracak "Si deri te arsimi ndërkulturor", ku është i disponueshëm në tre gjuhë, maqedonisht, shqip dhe turqisht dhe mund të shkarkohet nga https : //ndc.org.mk/wp-content/uploads/2018/11/Kako-do-interkulturno-obrazovanie-MK.pdf

Lidhur me masën 2.1.1.2. Realizimi i aktiviteteve të përbashkëta mësimore në lëndët: edukimi fizik dhe shëndetësor, gjuhë e huaj, edukim muzikor, arti figurativ dhe informatikë, gjatë vitit 2020 në shtatë (7) shkolla të mesme nga Qyteti i Shkupit (SHMQSH Zdravko Cvetkovski, SHMQSH Dimitar Vllahov, SHMQSH Josip Broz Tito, SHMQSH Vllezërit Milladinovc, SHMQSH Boro Petrushevski, SHMQSH Arseni Jovkov dhe SHMQSH Vllado Tasevski) realizuan orë të përbashkëta në mësimin e rregulltë, me studentë që vijojnë mësimet në gjuhë të ndryshme mësimore. Orët u realizuan në lëndë të përgjithshme (gjuhë angleze dhe gjermane, pedagogji, informatikë, aktivitete sportive, edukim qytetar, art figurativ) dhe lëndë profesionale (anatomi dhe fiziologji e kafshëve shtëpiake; ndërtimtari, gjeodezi dhe sektorë të tjerë të kualifikimit; njohuri të materialeve, mësim praktik për profilin estet për kujdesin e duarve dhe këmbëve, kozmetikë të aplikuar). Në vitin 2020 në të gjitha shkollat janë realizuar 307 orë prani fizike dhe 432 orë distancë. Projekti i USAID-it për INRA i realizuar nga QMEQ në partneritet me OSBE-në mbështet Qytetin e Shkupit dhe shkollat në realizimin e orëve të tilla të përbashkëta.

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afatin e ri të planifikuara për zbatimin e aktiviteteve:</u>

Duke pasur parasysh se në Mars të vitit 2020, me vendim të Qeverisë dhe me propozimin e Komisionit për mbrojtjen nga sëmundjet infektive, shkollat u mbyllën

затворени како резултат на Пандемијата Ковид 19, мерката 2.1.1.2. се реализираше само од страна на училиштата на ниво на Град Скопје, поради што се предлага истата да се реализира, односно да се вклучат поголем број на училишта и општини во вториот квартал од 2022 година. За имплементација на мерката потребна е силна поддршка на ниво на општина и следење, поддршка и насоки од одговорните образовни институции.

si rezultat i Pandemisë Kovid 19, masa 2.1.1.2. u realizua vetëm nga shkollat në nivelin e Qytetit të Shkupit, për shkak të së cilës propozohet të realizohet, pra të përfshihen një numër më i madh i shkollave dhe komunave në tremujorin e dytë të vitit 2022. Për zbatimin e masës është e nevojshme mbështetje e fortë në nivelin komunal dhe ndjekje, mbështetje dhe udhëzim nga institucionet përgjegjëse arsimore.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.2

RREZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.2

1.3. Приоритетна цел: Зголемување на меѓусебната соработка меѓу различни општински/ државни училишта

1.3.Qëllimi i prioritetit: Rritja e bashkëpunimit të ndërsjellë ndërmjet shkollave të ndryshme komunale / shtetërore

Согласно Акцискиот план мерката 3.1.1 и 3.1.2 се планирани за реализација во 2021 и 2022 година.

Sipas Planit Aksionar, masat 3.1.1 dhe 3.1.2 janë planifikuar për realizim në vitin 2021 dhe 2022.

Во рамки на грантовите кои ги доделува МОН за меѓуетничка интеграција, училиштата организираат и настани во кои активно се вклучени различни општински/ државни училишта

Реализирана е мерката 3.2.1. Ревидирање на правилник за екскурзииДонесен е нов Правилник за екскурзии и други вон-наставни активноти во основно образование бр. 12-13487/1 од 19.11.2019 и дополнување на Правилникот бр. 12-11297/1 од 15.10.2020 Донесен е и Правилник за дополнување на Правилник за екскурзии и вон-наставни активности во средно образование со бр..13-11296/1 од 15.10.2020.

1.4. Приоритетна цел: Зголемена соработка на наставниците што предаваат на различни наставни јазици

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.4:

Во однос на мерката 4.1.1.1 „Обуки на наставници за стекнување компетенции за работа во мултикултурни средини преку заеднички наставни/вон-наставни активности", истата континуирано се спроведува со поддршка на граѓанските организации и партнери:

Фондацијата Отворено општество - Македонија во рамки на проектот *Образование на помалите етнички заедници*, кој се спроведува во партнерство со Бирото за развој на образованието ги организирапе следните обуки:

Обука ***„Квалитетна педагошка пракса на 21 век"*** на која учествуваа **73 одделенски наставници** со цел вклучување на семејството и заедницата во образованието на децата, инклузијата, почитување на разликите и демократијата за секое дете и неговото семејство, како и создавање на средина за учење и континуиран професионален развој.
Обука ***„Со читање и пишување до критичко мислење"*** *за* **29 наставници** од различни основни училишта низ државава кои го предаваат изборниот

Në suaza të granteve të dhëna nga MASH-i për integrimin ndëretnik, shkollat gjithashtu organizojnë ngjarje në të cilat në mënyrë aktive përfshihen shkolla të ndryshme komunale / shtetërore.

Masa 3.2.1 është zbatuar. Rishikimi i rregullores për ekskursione është miratuar Rregullore e re për ekskursione dhe aktivitete të tjera jashtëshkollore në arsimin fillor nr. 12-13487 / 1 datë 19.11.2019 dhe plotësimin e Rregullores nr. 12-11297 / 1 datë 15.10.2020 është miratuar edhe Rregullore për plotësimin e Rregullores për ekskursione dhe aktivitete jashtëshkollore në arsimin e mesëm me nr. 13-11296 / 1 nga 15.10.2020

1.4.Qëllimi i prioritetit: Bashkëpunim i shtuar i mësimdhënësve që japin mësim në gjuhë të ndryshme mësimore

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në mënyrë të përmbushjes së Qëllimit Prioritar 1.4:

Lidhur me masën 4.1.1.1 "Trajnime për mësimdhënësit për marrjen e kompetencave për punë në ambiente multikulturore përmes veprimtarive të përbashkëta mësimore / jashtëshkollore", ajo zbatohet vazhdimisht me mbështetjen e organizatave qytetare dhe partnerëve:

Fondacioni Shoqëria e Hapur - Maqedoni në kuadër të projektit *Arsimi i bashkësive më të vogla etnike*, i cili zbatohet në partneritet me Byronë për Zhvillimin e Arsimit, organizoi trajnimet vijuese:

Trajnimi ***"Praktika pedagogjike cilësore e shekullit 21"*** në të cilën morrëm pjesë **73 arsimtarë të klasave të ulëta** me qëllim përfshirjen e familjes dhe bashkësisë në arsimin e fëmijëve, përfshirjen, respektimin e ndryshimeve dhe demokracinë për secilin fëmijë dhe familjen e tij, si dhe krijimin e mjedisit mësimor dhe zhvillimit të vazhdueshëm profesional.
Trajnim ***"Me lexim dhe shkrim deri te të menduarit kritik"*** *për* **29 mësues** nga shkolla të ndryshme fillore në të gjithë vendin të cilët ligjërojnë gjuhën zgjedhore

предмет Јазик и култура на Власите, Јазик и култура на Бошњаците како и Јазик и култура на Ромите.

Обука за ***Образование за социјална правда*** **во која учествуваа 144 наставници** со цел да се запознаат со концептот на социјална правда, да ја разберат важноста од почитување на различноста меѓу луѓето, да сфатат која е психо-социјалната основа за создавање на предрасуди и стереотипи, што значи дискриминација и што треба да се преземе за да се надминат овие појави.

Обука **„Позитивна клима во училницата“**- за 130 одделенски и предметни наставници кои се членови на заедниците за учење и за 10-те директори од таргетираните основни училишта.

Обука на директорите од 10те училишта: **"Јакнење на улогата на директорите за создавање инклузивна култура во училишта"**.

Gjuha dhe Kultura e Vllehëve, Gjuha dhe Kultura e Boshnjakëve si dhe Gjuha dhe Kultura e Romëve.

Trajnim për ***Edukimi për drejtësi sociale*** **në të cilin morën pjesë 144 mësues** në mënyrë që të njihen me konceptin e drejtësisë sociale, për të kuptuar rëndësinë e respektimit të diversitetit midis njerëzve, për të kuptuar bazën psiko-sociale për krijimin e paragjykimeve dhe stereotipave, çfarë do të thotë diskriminim dhe çfarë duhet bërë për të tejkaluar këto fenomene.

Trajnim **"Klima pozitive në klasë"** - për 130 arsimtarë të klasave dhe të lëndëve të cilët janë anëtarë të bashkësive për mësim dhe për 10 drejtorët e shkollave fillore të synuara.

Trajnimi i drejtorëve të 10 shkollave: **"Përforcimi i rolit të drejtorëve në krijimin e kulturës gjithëpërfshirëse në shkolla"**.

1. Квалитетна педагошка пракса на 21 век
2. Со читање и пишување до критичко мислење
3. Образование за социјална правда
4. Позитивна клима во училницата
5. Јакнење на улогата на директорите за создавање инклузивна култура во училишта

РЕАЛИЗИРАНИ ОБУКИ

1. Praktika pedagogjike cilësore e shekullit 21
2. Me lexim dhe shkrim deri te të menduarit kritik
3. Edukimi për drejtësi sociale
4. Klima pozitive në klasë
5. Përforcimi i rolit të drejtorëve në krijimin e kulturës gjithëpërfshirëse në shkolla

Trajnime të realizuara

Со поддршка на Проектот на УСАИД за МИМО реализиран од МЦГО во партнерство со УНИЦЕФ:

- Изготвени и донесени правилници за основни професионални компетенции и стандарди за наставници и стручни соработници по подрачја кои што содржат компетенции за интеркултурализам и се основа за изготвување на програми за обуки, професионален и кариерен развој на овој кадар.

- Изготвени и донесени правилници за наставници и стручни соработници-приправници и професионални компетенции за директори на училишта кои што содржат компетенции за интеркултурализам и служат како основа за натамошен професионален развој и унапредување.

Me mbështetjen e Projektit USAID-it për INRA të realizuar nga QMEQ në partneritet me UNICEF-in:

- Rregullore të përgatitura dhe të miratuara për kompetencat dhe standardet themelore profesionale për arsimtarët dhe bashkëpunëtorët profesional në fushat që përmbajnë kompetenca për ndërkulturalizëm dhe janë baza për përgatitjen e programeve për trajnime, zhvillim profesional dhe të karrierës së këtij stafi.

- Rregullore të përgatitura dhe të miratuara për arsimtarët dhe bashkëpunëtorë-praktikantë profesional dhe kompetenca profesionale për drejtorët e shkollave që përmbajnë kompetenca për ndërkulturalizëm dhe shërbejnë si bazë për zhvillimin dhe avancimin e mëtejshëm profesional.

Проектот на УСАИД за МИМО реализиран од МЦГО во соработка со ОБСЕ реализираше обуки и ги изгради капацитетите на 45 наставници од 7 средни училишта од Град Скопје за реализација на заеднички часови. Во рамки на активностите за поддршка на институциите во ревидирање на програмата за граѓанско образование за средни стручни училишта реализираше онлајн обуки со над 100 наставници во чии што рамки се обработуваат содржини од интеркултурализам, што се дел од Водичот за наставници за граѓанско образование за средно стручно. Исто така, Проектот ги поддржа институциите во изготвување на упатства за реализација на наставни и вонnаставни активности на далечина со вклучени аспекти за реализација на заеднички активности достапни на македонски и албански јазик:

Во 2020 година, Бирото за развој на образованието започна со реформа на системот на обуки - креирање на Каталог на обуки, во кој ќе биде планирана/акредитирана и обука за стекнување компетенции за работа во мултикултурни средини. Советниците од Бирото и Центарот за стручно образование и обука даваат континуирана поддршка на наставниците за организирање на вон-наставни активности согласно новата Концепција за вон-наставни активности.

Projekti USAID-it për INRA i realizuar nga QMEQ në bashkëpunim me OSBE-në realizoi trajnime dhe ndërtoi kapacitetet e 45 arsimtarëve nga 7 shkolla të mesme të Qytetit të Shkupit për realizimin e orëve të përbashkëta. Në suaza të aktiviteteve për mbështetjen e institucioneve në revidimin e programit të edukimit qytetar për shkollat e mesme profesionale, realizoi trajnime online me mbi 100 mësues në të cilat përpunohen përmbajtjet nga ndërkulturalizmi, të cilat janë pjesë e Udhëzuesit për arsimtarët e edukimit qytetar për shkollat e mesme profesionale. Gjithashtu, Projekti mbështet institucionet në përgatitjen e udhëzimeve për realizimin e aktiviteteve mësimore dhe aktiviteteve jashtëshkollore me distancë me aspekte të përfshira për realizimin e aktiviteteve të përbashkëta të disponueshme në gjuhë maqedone dhe shqipe:

Në vitin 2020, Byroja për Zhvillimin e Arsimit filloi me reforma në sistemin e trajnimeve - krijimin e Katalogut të Trajnimeve, në të cilin do të planifikohet / akreditohet edhe trajnimi për marrjen e kompetencave për të punuar në mjedise multikulturore. Këshilltarët nga Byroja dhe Qendra për Arsim dhe Trjanim Profesional ofrojnë mbështetje të vazhdueshme për arsimtarët për organizimin e aktiviteteve jashtëshkollore në përputhje me Konceptin e ri për aktivitetet jashtëshkollore.

Идентификувани ризици и предизвици:

Имајќи предвид дека во месец март 2020 година, со одлука на Владата а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, училиштата беа затворени како резултат на Пандемијата Ковид 19, обуките во најголем дела се реализираа on-line користејќи разновидни дигитални алатки.

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:

Duke pasur parasysh se në Mars të vitit 2020, me vendimin e Qeverisë dhe me propozim të Komisionit për Mbrojtjen nga Sëmundjet Ngjitëse, shkollat u mbyllën si rezultat i Pandemisë Kovid 19, trajnimet u realizuan kryesisht on-line duke përdorur mjete të ndryshme digjitale.

1.5. Приоритетна цел: Зголемена соработка на релација училиште - родители - ученици

1.5. Qëllimi i prioritetit: Bashkëpunim i rritur i relacionit shkollë – prindër – nxënës

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.5:

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 në mënyrë të përmbushjes së Qëllimit Prioritar 1.5:

Во текот на 2020 година континуирано се реализираа заеднички работилници со ученици и родители (од различни наставни јазици во повеќејазичните училишта). Во рамки на грантовите кои ги доделува МОН за меѓуетничка интеграција, училиштата организираат и настани во кои активно се вклучени родителите/старателите.

Во рамките на Нансен Моделот за интеркултурно образование, наставнички тандеми од сите училишта редовно организира работилници со родители во различен етнички состав, исто така развиена е и програма за родители која што е достапна на три јазици (македонски, албански и турски јазик) објавена на следниот линк: https://nmie.org/mk/publikacii/

Идентификувани ризици и предизвици:

Имајќи предвид дека во месец март 2020 година, со одлука на Владата а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, училиштата беа затворени како резултат на Пандемијата Ковид 19, работилниците во најголем дела се реализираа on-line користејќи разновидни дигитални алатки.

Gjatë vitit 2020, në mënyrë të vazhdueshme janë realizuar punëtori të përbashkëta me nxënës dhe prindër (në gjuhë të ndryshme mësimore në shkolla shumëgjuhëshe). Në suaza të granteve të dhëna nga MASH-i për integrimin ndëretnik, shkollat organizojnë edhe ngjarje në të cilat përfshihen në mënyrë aktive prindërit/kujdestarët.

Në suaza të Modelit Nansen për arsimin ndërkulturor, arsimtarët tandemë nga të gjitha shkollat rregullishtë organizojnë punëtori me prindër me përbërje të ndryshme etnike, gjithashtu është zhvilluar edhe program për prindërit i cili është i disponueshëm në tre gjuhë (gjuhë maqedone, shqipe dhe turke) i publikuar në lidhjen vijuese: https://nmie.org/mk/publikacii/

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:

Duke pasur parasysh se në Mars të vitit 2020, me vendimin e Qeverisë dhe me propozim të Komisionit për Mbrojtjen nga Sëmundjet Ngjitëse, shkollat u mbyllën si rezultat i Pandemisë Kovid 19, punëtoritë u realizuan kryesisht on-line duke përdorur mjete të ndryshme digjitale.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.5

Реализирани се заеднички активности од интеркултурен карактер

Во рамките на Нансен Моделот за интеркултурно образование развиена е програма за родители

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТОТ 1

Спроведените активности во рамки на Приоритет 1 придонесоа кон почитување на мултикултурализмот и развој на интеркултурниот дијалог/интеракција и унапредување на меѓуетничката интеграција меѓу учениците од различните етнички заедници и различните наставни јазици во основното и средното образование.

RREZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.5

Janë realizuar aktivitete të përbashkëta me karakter ndërkulturor

Në suaza të Modelit Nansen për arsimin e ndërkulturor është zhvilluar program për prindërit

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 1

Aktivitetet e realizuara në suaza të Prioritetit 1 kontribuan në respektimin e multikulturalizmit dhe zhvillimin e dialogut/bashkëveprimit ndërkulturor dhe avancimin e integrimit ndërkulturor ndërmjet nxënësve të bashkësive të ndryshme etnike dhe gjuhëve të ndryshme arsimore në arsimin fillor dhe të mesëm.

Приоритет 2: Унапредување на учењето на јазикот на „другиот“

Prioriteti 2: Avancimi i mësimit të gjuhës së "tjetrit"

2.1 Приоритетна цел: Подобрено познавање на македонскиот јазик меѓу учениците кои посетуваат настава на јазик различен од македонскиот

2.1. Qëllimi i prioritetit: Njohje e përmirësuar e gjuhës maqedonase ndërmjet nxënësve që ndjekin mësimet në gjuhë tjetër nga maqedonishtja

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.1:

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në mënyrë të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.1:

Во однос на мерката 2.1.1.1 „Ревидирање на наставната програма за изучување на македонскиот јазик како немајчин јазик во IV одделение", мерката е реализирана односно донесена е нова наставна програма со Решение на министерот бр.12-5971/4 од 17.8.2020 г. Донесена е и нова програма за V одделение со Решение на министерот бр.12-5971/5 од 17.8.2020 г. и нова програма за VI одделение со Решение на министерот бр.12-5971/6 од 17.8.2020 г. Програмите се објавени на веб страната на Бирото за развој на образованието а се применуваат од учебната 2020/2021 година (од 1 октомври 2020).

Реализирана е и мерката 2.1.1.3. „Обука на наставници за ревидираната наставна програма". Од страна на Бирото за развој на образованието спроведена е обука за наставниците во текот на месец септември 2020 г.

Град Скопје, во рамките на донесената Стратегија за меѓуетничка интеграција и младински активизам во 10 средни училишта реализираше активност „Го зборувам јазикот на мојот другар". Во текот на првото полугодие на учебната 2020/2021 година 102 ученици и 56 наставници посетија курс на албански јазик, 105 ученици и 15 наставници посетија курс на турски јазик и 257 ученици на македонски јазик.

Lidhur me masën 2.1.1.1 "Rishikimi i programit arsimor për mësimin e gjuhës maqedonase si gjuhë jo-amtare në klasën e IV", masa u realizua përkatësisht është miratuar program i ri arsimor me Aktvendim të Ministrit nr. 12-5971 / 4 datë 17.8.2020. Është miratuar edhe një program i ri për klasën e V me Aktvendim të Ministrit nr. 12-5971 / 5 datë 17.8.2020 dhe program i ri për klasën VI me Aktvendim të Ministrit nr. 12-5971 / 6 datë 17.8.2020. Programet janë publikuar në faqen e internetit të Byrosë për Zhvillimin e Arsimit dhe zbatohen nga viti akademik 2020/2021 (nga 1 Tetori i vitit 2020).

Është realizuar edhe masa Masa 2.1.1.3. "Trajnimi i arsimtarëve për programin e rividuar arsimor". Byroja për Zhvillimin e Arsimit zhvilloi trajnime për arsimtarët gjatë muajit Shtator 2020.

Qyteti i Shkupit, në kuadër të Strategjisë së miratuar për Integrim Ndëretnik dhe Aktivizmit të të Rinjve në 10 shkolla të mesme realizoi aktivitetin "Unë flas gjuhën e mikut tim". Gjatë semestrit të parë të vitit shkollor 2020/2021, 102 nxënës dhe 56 arsimtarë ndoqën kurs në gjuhën shqipe, 105 nxënës dhe 15 arsimtarë ndoqën kurs në gjuhën turke dhe 257 nxënës në gjuhën maqedonase.

<u>**Идентификувани ризици и предизвици:**</u>

Мерката 2.1.1.2. „Креирање наставни и дидактички материјали за изучување на македонски јазик како нејмачин јазик" не е реализирана, од причина што во тек е донесување на нов Закон за учебници и други наставни и дидактички материјали, согласно кој во наставата учебници во хартиена форма ќе се користат само за ученици од прво до трето одделение, а за останатите ученици ќе се користат дигитални учебници и разновидни наставни и дидактички материјали. Целта е учениците да се стекнуваат со знаење од разновидни извори на информации, со што ќе се развие нивната критичка мисла. Предлог законот е објавен за јавна расправа со пошироката јавност на ЕНЕР системот во месец март 2021. Од тие причини се предлага во ревидираниот акциски план рокот да биде променет во четвртиот квартал од 2022 година.

<u>**Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:**</u>

Masa 2.1.1.2. "Krijimi i materialeve arsimore dhe didaktike për mësimin e gjuhës maqedonase si gjuhë jo-amtare" nuk është realizuar, sepse është në procedurë miratimi i ligjit të ri për tekstet shkollore dhe materiale të tjera mësimore dhe didaktike, sipas të cilit librat shkollorë në formë letre do të përdoren vetëm për nxënësit nga klasa e parëderi në klasën e tretë, dhe për nxënësit e tjerë do të përdoren tekste digjitale dhe materiale të ndryshme mësimore dhe didaktike. Qëllimi është që nxënësit të fitojnë njohuri nga larmi burimesh informacioni, të cilat do të zhvillojnë të menduarit e tyre kritik. Propozim-ligji u shpall për debat publik me publikun e gjerë me sistemin RVKE në Mars të vitit 2021. Prandaj, është propozuar në planin e rividuar aksionar që afati të ndryshohet në tremujorin e katërt të vitit 2022.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.1

Донесени се нови програми за изучување на македонскиот јазик како немајчин јазик во IV, V и VI одделение

Спроведена е обука за наставниците за новите наставни програми

RREZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.1

Janë miratuar programe të reja për mësimin e gjuhës maqedonase si gjuhë joamtare në klasën e IV, V dhe VI

Është realizuar trajnimi për arsimtarët për programet e reja arsimore

2.2 Приоритетна цел: Учениците што учат на македонски јазик се оспособени за базична комуникација на јазикот на други етнички заедници

2.2. Qëllimi i prioritetit: Nxënësit që mësojnë në gjuhën maqedonase janë të aftë për komunikimin bazë në gjuhën e bashkësive të tjera etnike.

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.2:

Мерката 2.2.1.1 „Ревидирање на наставниот план" е реализирана. Имено, новиот наставен план е составен дел на Концепцијата за основно образование донесена со Решение на министерката за образование и наука бр. 08-3980/1 од 3.03.2021 г.

Фондацијата Отворено општество-Македонија отпочна со спроведување на

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 në mënyrë të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.2:

Masa 2.2.1.1 "Rishikimi i planit arsimor" është realizuar. Gjegjësisht, plani i ri arsimor është pjesë përbërëse e Konceptit për arsimin fillor të miratuar me Aktvendim të Ministres së Arsimit dhe Shkencës nr. 08-3980 / 1 datë 3.3.2021.

Fondacioni Shoqëria e Hapur-Maqedoni filloi me realizimin e projektit *Edukimi i*

проектот *Образование на помалите етнички заедници* кој има за цел да придонесе кон подигање на квалитетот на образованието на јазиците на помалите етнички заедници (турски, српски, босански јазик). Проектот се спроведува во партнерство со Бирото за развој на образованието а во тесна соработка со Фондацијата за образовни и културни иницијативи "Чекор по чекор" (Чекор по чекор) и Фондацијата Метаморфозис. Во проектот се вклучени двете основни училишта со настава на босански јазик (ПОУ „Дитуриа" од с. Љубин, општина Сарај и ООУ "Рајко Жинзифов" с. Оризари, општина Велес), трите училишта со настава на српски јазик (ООУ "Кирил и Методиј" с. Кучевиште, општина Чучер Сандево; ООУ "Светозар Марковиќ"с. Старо Нагоричане, општина Старо Нагоричане; и ООУ "Браќа Рибар" с. Табановце, општина Куманово), четири училишта со настава на турски јазик (ООУ „Неџати Зекирија" с. Коџаџик, општина Центар Жупа; ООУ „Гоце Делчев" с. Василево, општина Василево; ООУ „Мустафа Ќемал Ататурк" с. Долно Количани, општина Студеничани и ООУ „Страшо Пинџур" с. Карбинци, општина Карбинци) како и училиштето ООУ „Браќа Рамиз и Хамид" од општина Шуто Оризари кое има најголем број ученици кои го посетуваат изборниот предмет Јазик и култура на Ромите.

bashkësive më të vogla etnike i cili synon të kontribuojë në ngritjen e cilësisë së arsimit në gjuhët e bashkësive më të vogla etnike (gjuhë turke, serbe, boshnjake). Projekti realizohet në partneritet me Byronë për Zhvillimin e Arsimit dhe në bashkëpunim të ngushtë me Fondacionin për Nisma Arsimore dhe Kulturore "Hap pas Hapi" (Hap pas Hapi) dhe Fondacioni Metamorfozis. Projekti përfshin dy shkollat fillore me mësim në gjuhën boshnjake (SHFK "Dituria" nga f. Lubin, komuna e Sarajit dhe SHFK "Rajko Zhinzhifov" f. Orizar, komuna e Velesit), tre shkollat me mësim në gjuhë serbe (SHFK "Kirili dhe Metodi" f. Kuçevishtë, komuna e Çuçer Sandevës; SHFK " Svetozar Markoviç " f. Nagoriçit të Vjetër, komuna e Nagoriçit të Vjetër; dhe SHFK "Vllezërit Ribar" f. Tabanovcë, komuna e Kumanovës), katër shkolla me mësim në gjuhën turke (SHFK "Nexhati Zekirija" f. Koxhaxhik, komuna e Centar Zhupës; SHFK "Goce Delçev" f. Vasilevë, Komuna e Vasilevës; SHFK "Mustafa Kemal Ataturk" f. Koliçani i poshtëm, Komuna e Studeniçanit dhe SHFK "Strasho Pinxhur" f. Karbincë Komuna e Karbincës SHFK " Vllezërit Ramiz dhe Hamid" nga komuna e Shuto Orizarës e cila ka numrin më të madh të nxënësve që ndjekin lëndën zgjedhore Gjuhë dhe Kulturë e Romëve.

<u>Идентификувани ризици и предизвици:</u>

Согласно новата Концепција за основно образование и новиот наставен план предвидено е училиштата што се лоцирани во општини во кои, освен македонскиот, има и втор службен јазик, може, во согласност со родителите, да им понудат на учениците кои ја следат наставата на друг јазик, да го учат и вториот службен јазик преку изборниот предмет Јазик на заедницата. Учениците може да изберат да го учат јазикот на заедницата од IV до IX одд. како дополнителен наставен предмет. На сите ученици кои не ја следат наставата на албански јазик им се нуди можноста во периодот VI-IX одд. да го учат Албански јазик како дополнителен изборен предмет. Врз основа на Концепцијата и наставниот план ќе биде изработена и нова наставна програма за која во ревидираниот акциски план се предлага да биде во вториот квартал од 2022 година, имајќи предвид дека имплементацијата на концепцијата ќе биде етапна и сукцесивна почнувајќи од прво и четврто одделение во учебната 2021/2022 година.

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:</u>

Sipas Konceptit të ri për arsimin fillor dhe planit të ri arsimor është e paraparë shkollat që janë të vendosura në komuna në të cilat, përveç maqedonishtes, ekziston edhe gjuhë e dytë zyrtare, mund, me marrëveshje me prindërit, t'u ofrojnë nxënësve që ndjekin mësimet në gjuhë tjetër, të mësojnë edhe gjuhën e dytë zyrtare përmes lëndës zgjedhore Gjuha e Komunitetit. Nxënësit mund të zgjedhin të mësojnë gjuhën e komunitetit nga klasat IV der IX si lëndë arsimore shtesë. Të gjithë nxënësit që nuk vijojnë mësimet në gjuhën shqipe u ofrohet mundësia në periudhën e klasës së VI-IX të mësojnë Gjuhën Shqipe si lëndë shtesë zgjedhore. Bazuar në Konceptin dhe plani arsimor, do të përgatitet programi i ri arsimor e cila në planin e rividuar aksionar propozohet të jetë në tremujorin e dytë të vitit 2022, duke pasur parasysh që zbatimi i konceptit do të bëhet në faza dhe i njëpasnjëshëm duke filluar nga klasa e parë dhe e katërt në shkollë. 2021/2022.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.2

- Донесена е нова Концепција за основно образование
- Донесен е нов наставен план
- Учениците може да изберат да го учат јазикот на заедниците од IV до IX одд. како дополнителен наставен предмет

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТОТ 2

Спроведените активности во рамки на Приоритет 2 придонесуваат кон подобрено познавање на македонскиот јазик меѓу учениците кои посетуваат настава на јазик различен од македонскиот преку донесување на новите наставни програми и истовремено ќе придонесат и кон стекнување на способности за базична комуникација на јазиком на други етнички заедници од страна на учениците што учат на македонски јазик во согласност со новиот наставен план

Приоритет 3: Зајакнување на елементите на мултикултурноста во наставните содржини

RREZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.2

- Është miratuar Koncepti i ri për arsimin fillor
- Është miratuar plan i ri arsimor
- Nxënësit mund të zgjedhin të mësojnë gjuhën e bashkësisë nga klasa e IV deri IX si lëndë zgjedhore arsimore

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 2

Aktivitetet e realizuara në suaza të Prioritetit 2 kontribuojnë në përmirësimin e njohurive të gjuhës maqedonase ndërmjet nxënësve që ndjekin mësim në gjuhë ndryshe nga maqedonishtja përmes miratimit të programeve të reja arsimore dhe njëkohësisht do të kontribuojnë në komunikimin themelor të gjuhës të bashkësive tjera etnike nga nxënësit që mësojnë gjuhë maqedone në përputhje me planin e ri arsimor.

Prioriteti 3: Përforcimi i elementeve të multikulturalizmit në përmbajtjet arsimore

3.1 Приоритетна цел: *Ревидирани учебници во насока на запознавање со културата на „другиот“ и намалување на предрасудите*

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 3.1:

Во текот на 2020 година реализирани се мерките 3.1.1.1 и 3.1.1.2 односно анализирани се дел од постојните учебници и врз основа на анализите повлечени се од употреба неколку учебници (општество, граѓанско образование, социологија, етика, географија, македонски јазик за петто одделение...). Дел од учебниците се корегирани а за дел во тек се постапки за одобрување на нови учебници.

Проектот на УСАИД за МИМО реализиран од МЦГО ги поддржува БРО и МОН и ги поддржува активностите за креирање нов наставен материјал за наставници и ученици за ГО за прва година средно стручно образование. Во рамките на овие активности е изготвен Водич за наставници за Граѓанско образование за средните стручни училишта достапен на веб страната на БРО.

Проектот МИМО го има поддржано и процесот на ревизија и унапредување на начинот на реализација на Граѓанско образование и изготвување на Концепт за граѓанско образование, прирачни материјали за наставници и ученици во осмо и деветто одделение во основно образование, со вклучување на трансверзални теми и

содржини за интеркултурализам и Примери со добри практики за ученички иницијативи (http://mk.mcgo.org.mk/wp-content/uploads/2020/10/Primeri-na-dobri-praktiki_MK.pdf)

3.1. Qëllimi i prioritetit: *Libra shkollorë të rishikuar për t'u njohur me kulturën e "tjetrit" dhe për të zvogëluar paragjykimin*

Aktivitete të realizuara në vitin 2020. në mënyrë të përmbushjes së Qëllimit Prioritar 3.1:

Gjatë vitit 2020, u realizuan masat 3.1.1.1 dhe 3.1.1.2, përkatësisht një pjesë e teksteve shkollore aktuale janë analizuar dhe në bazë të analizës u tërhoqën nga përdorimi disa libra shkollorë (shoqëria, edukimi qytetar, sociologjia, etika, gjeografia, gjuha maqedonase për klas të pestë ...). Disa nga tekstet shkollore janë korrigjuar dhe disa prej tyre janë në proces të miratimit të librave shkollor të ri.

Projekti USAID-it për INRA i realizuar nga QMEQ mbështet BZHA dhe MASH dhe mbështet aktivitetet për krijimin e materialit të ri arsimor për arsimtarët dhe nxënësit EQ për vitin e parë për arsimin e mesëm profesional. Si pjesë e këtyre aktiviteteve, është përgatitur Udhëzues për arsimtarët e Edukimit Qytetar për shkollat e mesme profesionale dhe është në dispozicion në faqen e internetit të BZHA.

Projekti INRA gjithashtu ka mbështetur procesin e revizionit dhe avancimit të mënyrës së realizimit të Edukimit Qytetar dhe përgatitjes së Konceptit për edukimin qytetar, doracakëve për arsimtarët dhe nxënësit në klasën e tetë dhe të nëntë në arsimin fillor, duke përfshirë tema transversale dhe

përmbajtje për ndërkulturalizëm dhe Shembuj me praktika të mira për iniciativat e nxënësve (http://mk.mcgo.org.mk/wp-content/uploads/2020/10/Primeri-na-dobri-praktiki_MK.pdf)

Од страна на БРО со поддршка од ОБСЕ изготвена е нова предлог Концепција за учебник и Методологија за вреднување на учебник, кои ќе бидат преработени во насока на проширување не само за учебници туку и за сите наставни и дидактички материјали. Во новиот предлог Закон за учебници и наставни материјали ставен е законски основ за донесување на двата документа (Концепција и Методологија)

Во предлог Концепција за учебници и други наставни и дидактички материјали превидено е истоте да ги покриваат наставните цели/очекуваните резултати од учењето коишто директно придонесуваат за развивање демократска култура и интеркултурни компетенции кај учениците. Дополнително, во предлог Методологијата за вреднување на учебници и други наставни и дидактички материјали воведен е стандард 2.6 кој гласи „Содржините и активностите во учебникот/наставниот и дидактичкиот материјал го одразуваат мултиетничниот состав на државата, промовираат почитување на сите етнички заедници во државата и ја поддржуваат меѓуетничката интеграција".
Спроведена е и анализа Нансен дијалог центарот на 399 учебници од редовна настава од аспект на интеркултурализам, родова еднаквост, стереотипи и предрасуди (анализата од прво до петто одделение и од шесто до деветто одделение.

Идентификувани ризици и предизвици и планирани нови активностите:

Со цел да се пристапи кон попрецизно дефинирање на индикатори/стандарди за учебник кои ќе овозможат подобрување на квалитетот на учебниците и другите наставни и дидактички материјали за основно и средно образование, Бирото за развој на образованието со поддршка од ОБСЕ спроведе истражување на тема: Унапредување на квалитетот на учебниците во основното и средното образование. Резултатите од истражувањето ги лоцираа потенцијалните предизвици за подобрување на процедурите за изготвување, ги идентификуваа мислењата на наставниците за одделни аспекти на квалитетот на учебниците што се користат, како и искуствата на учениците со учењето од учебници. Сознанијата од истражувањето, како и анализата на слични

Nga BZHA me mbështetjen e OSBE-së është përgatitur Propozim-Koncept i ri për libër shkollor dhe Metodologji për vlerësimin e librave shkollore, që do të ripërgatiten në mënyrë të zgjerimit jo vetëm të librave shkollorë, por edhe të gjitha materialet arsimore dhe didaktike. Në Propozim-Ligjin e ri për Librat Shkollore dhe Materialet Arsimore është e vendosur bazë ligjore për miratimin e të dy dokumenteve (Konceptimi dhe Metodologjia)

Në Propozim-Konceptin për librat shkollorë dhe materiale të tjera mësimore dhe didaktike parashikohen gjithashtu që të mbulohen qëllimet arsimore / rezultatet e pritura nga mësimi që kontribuojnë drejtpërdrejt në zhvillimin e kulturës demokratike dhe kompetencave ndërkulturore tek nxënësit. Për më tepër, në Propozim-Metodologjinë për vlerësimin e teksteve shkollore dhe materialeve të tjera mësimore dhe didaktike, futet standardi 2.6, i cili thotë: "Përmbajtja dhe aktivitetet në tekst / material mësimor dhe didaktik pasqyrojnë përbërjen multietnike të vendit, promovojnë respektin për të gjithë bashkësitë etnike në vend dhe mbështesin integrimin ndëretnik ".

Analiza e Qendrës së Dialogut Nansen u krye në 399 libra shkollorë të rregullt në aspekt të ndërkulturalizmit, barazisë gjinore, stereotipave dhe paragjykimeve (analiza nga klasa e parë në të pestën dhe nga e gjashta në të nëntën).

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe aktivitete të reja të planifikuara:

Për të arritur përcaktimin më të saktë të indikatorëve / standardeve për librat shkollore që do të përmirësojnë cilësinë e teksteve shkollore dhe materialeve të tjera mësimore dhe didaktike për arsimin fillor dhe të mesëm, Byroja për Zhvillimin e Arsimit me mbështetjen e OSBE -së ka realizuar hulumtime me temë: Përmirësimi i cilësisë së teksteve shkollore në arsimin fillor dhe të mesëm. Rezultatet e hulumtimit gjetën sfidat e mundshme për përmirësimin e procedurave të përgatitjes, identifikuan mendimet e arsimtarëve për aspekte të caktuara të cilësisë së teksteve shkollore të përdorura, si dhe përvojat e nxënësve me mësimin nga librat shkollorë. Njohuritë nga hulumtimi, si dhe analiza e dokumenteve të ngjashme nga vendet e tjera, dhanë drejtim të qartë në strukturimin e Konceptit

документи од други држави, дадоа јасна насока во структуирањето на Концепција за учебник, што е основа и за изготвување на Методологија за вреднување на учебник. Врз основа на тоа во ревидираниот Акциски план се предвидува нова активност/мерка 3.1.1.3. „Донесување Концепција за учебници и наставни материјали и Методологија за вреднување на учебници и наставни материјали" со рок на имплементација трет квартал 2021 – трет квартал 2022

për libër shkollor, i cili është baza për zhvillimin e Metodologjisë për vlerësimin e librit shkollor. Bazuar në atë, Plani i Rividuar Aksionar parashikon aktivitet / masë të re 3.1.1.3. "Miratimi i Konceptit për tekstet shkollore dhe materialet mësimore dhe Metodologjia për vlerësimin e teksteve dhe materialeve mësimore" me afat zbatimi tremujori i tretë 2021 - tremujori i tretë 2022

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 3.1

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 3.1

3.2. Приоритетна цел: Учениците што учат на македонски јазик се оспособени за базична комуникација на јазикот на други етнички заедници

3.2. Qëllimi prioritar: Nxënësit që mësojnë në gjuhë maqedone janë aftësuar për komunikim themelorë në gjuhën e bashkësive tjera etnike

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 3.2:

Реализирана е мерката 3.2.1.2 „Ревизија на списокот на задолжителни лектири за сите одделенија со опфаќање на автори припадници на различните заедници/род". Од страна на Бирото за развој на образованието утврден е список на задолжителни лектири, кој е објавен на веб страната на Бирото.

На предлог на Бирото со решение на министерката за образование и наука донесени се и национални стандарди за постигањата на учениците во основното образование во рамките на што се дефинирани и стандарди за интеркултурализам.

Во однос на мерката 3.2.2.1 основање на сектор во МОН одговорен за интегрирано, инклузивно и интеркултурно образование, во партнерство со ОБСЕ и Проектот на УСАИД за МИМО реализиран од МЦГО континуирани се поддржува овој процес. Министерот за образование и наука со решение Работната група за МИО при МОН ја трансформира во Комисија за МИО при МОН, највисоко тело во државата одговорна за следење на реализацијата на МИО активностите на ниво на држава, обезбедување на одржливост на овие активности и тело кое го организира процесот на доделување на грантови на училиштата за реализација на МИО активности секоја година.

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 në drejtim të plotësimit të Qëllimit të prioritetit 3.2:

Është realizuar masa 3.2.1.2 "Revizion i listës së lektyrave të detyrueshëm për të gjitha njësitë, përfshirë autorët që i përkasin komuniteteve / gjinive të ndryshme". Byroja për Zhvillimin e Arsimit ka përcaktuar listë të lektyrave të detyrueshme, e cila është publikuar në faqen e internetit të Byrosë.

Me propozim të Byrosë, me aktvendim të Ministres së Arsimit dhe Shkencës, u miratuan standardet kombëtare për arritjet e nxënësve në arsimin fillor, brenda të cilave u përcaktuan standardet për ndërkulturalizmin.

Lidhur me masën 3.2.2.1 krijimi i sektorit në MASH përgjegjës për arsimin e integruar, gjithëpërfshirës dhe ndërkulturor, në partneritet me OSBE-në dhe Projekti i USAID-it për INRA i realizuar nga QMEQ në mënyrë të vazhdueshme mbështet këtë proces. Ministrja e Arsimit dhe Shkencës me Aktvendim të Grupit të Punës për INA pranë MASH transformoi në Komision për INA në MASH, trupi më i lartë në shtet përgjegjëse për ndjekjen e realizimit të aktiviteteve INA në nivel shtetëror, sigurimi i qëndrueshmërisë i këtyre aktiviteteve dhe trupi që organizon procesin e dhënies së granteve të shkollave për realizimin e aktiviteteve INA për çdo vit.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 3.2

RREZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 3.2

<u>Идентификувани ризици и предизвици со предлог на нови рокови и редефинирани/нови активности:</u>

Заедно со донесувањето на новата Концепција за основно образование донесени се и национални стандарди за постигањата на учениците во основното образование во рамките на што се дефинирани и стандарди за интеркултурализам. Како надополнување се предлага во ревидираниот Акциски план да биде предвидена нова мерка/активност 3.2.1.2 „изготвување на стндарди за интеркултурализам за секој период од основното образование" со рок на имплементација четврти квартал 2022 година.

Во 2020 година не е реализирана мерка 3.2.1.3 Создавање на прирачник за реализација на проектни активности за културата и традицијата на сите

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara me propozim të afateve të reja dhe aktivitete të ridefinuara /të reja:</u>

Së bashku me miratimin e Konceptit të ri për arsimin e mesëm janë miratuar standarde nacionale për arritjet e nxënësve në arsimin fillor në suaza në të cilën janë definuar edhe standarde për ndërkulturalizëm. Si plotësim propozohet në Planin e rividuar Aksionar të parashihet masë/aktivitet i ri 3.2.1.2 "përgatitja e standardeve për ndërkulturalizëm për secilën periudhë nga arsimi fillor" me fat të zbatimit të tremujorit të katërt të vitit 2022.

Në vitin 2020, masa 3.2.1.3 nuk u zbatua. Krijimi i doracakut për zbatimin e aktiviteteve të projektit për kulturën dhe traditën e të gjitha bashkësive, për shkak

заедници, поради што се предлага нов рок за имплементација трет квартал 2021 година.

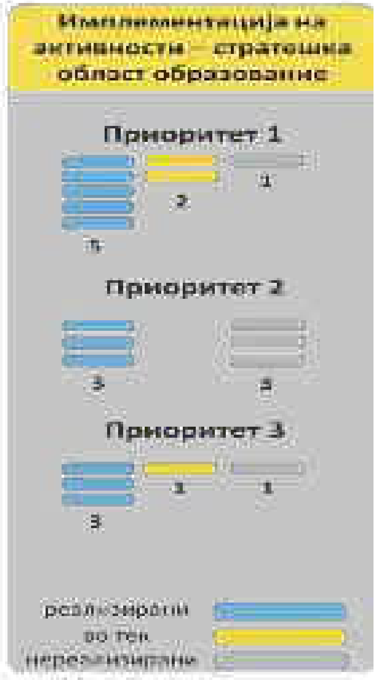

të të cilit propozohet afat i ri i zbatimit për tremujorin e tretë të vitit 2021.

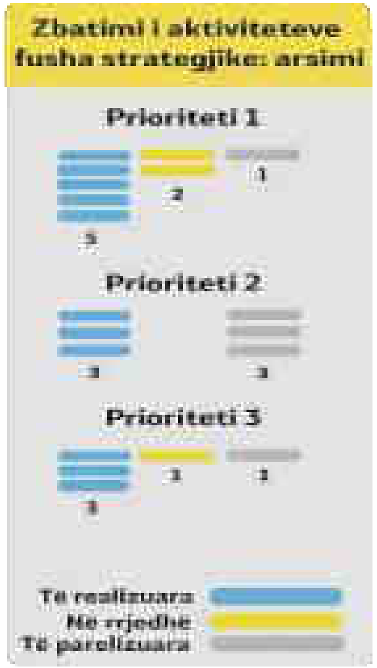

РЕЗИМЕ КОН СТРАТЕШКА ОБЛАСТ ОБРАЗОВАНИЕ

Реализираните активности во 2020 година, придонесуваат кон обезбедување на интеркултурноста во образованието на различни начини: преку внесување мултикултурни содржини, кои ги промовираат културните карактеристики на сите етнички/религиски заедници кои живеат во нашата земја, преку организирање на заеднички наставни и воннаставни активности со „мешани" групи ученици кои учат на различни наставни јазици, стимулирање на партнерства со училишта на друг наставен јазик, преку организацијата на севкупната работа на двојазичните и тријазичните училишта која создава услови за формална и неформална комуникација на наставниците и учениците од различни етникуми преку задолжителна застапеност на сите наставни јазици во иста смена, преку заеднички стручни активи со наставници од сите наставни јазици и преку заеднички тела во кои се вклучени родители од сите наставни јазици... Сите горенаведени активности даваат солидна основа кон постигнување на утврдените приоритети и приоритетни цели во Националната стратегија, со крајна цел овозможување одржлив начин на заедничко живеење во нашето мултикултурно/мултиетничко општество. Треба да се земе предвид и фактот дека станува збор за периодичен извештај кој се однесува на една календарска година, па оттаму и целосното исполнување на утврдените приоритети и приоритетни цели е процес кој треба да се надградува и во следниот период, за што се утврдени и предложени и/или редефинирани нови активности и/или нови излезни решенија.

REZYME NDAJ FUSHËS STRATEGJIKE- ARSIMI

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020, kontribuojnë në ndërkulturitetin në arsim në mënyra të ndryshme: përmes futjes së përmbajtjeve ndërkulturore, të cilët promovojnë karakteristikat kulturore e të gjithë bashkësive etnike/religjioze që jetojnë në vendin tonë, përmes organizimit të aktiviteteve të përbashkëta shkollore dhe jashtëshkollore me grupe të nxënësve " të përzier" që mësojnë në gjuhë të ndryshme, stimulimin e partneritetit me shkolla në gjuhë tjetër mësimore, përmes organizimit të punës së përgjithshme të shkollave dygjuhëse dhe tregjuhëse që krijon kushte për komunikim formal dhe joformal të arsimtarëve dhe nxënësve me etnitet të ndryshme për përfaqësimit të detyrueshëm e të gjithe gjuhëve arsimore në ndrimin e njëjtë, përmes aktiviteteve të përbashkëta me arsimtarë nga të gjithë gjuhët arsimore dhe përmes trupave të përbashkët në të cilët janë përfshirë prindërit nga të gjithë gjuhët arsimore...
Të gjithë aktivitetet e mësipërme japin bazë solde në arritjen e prioriteteve dhe qëllimeve prioritare të përcaktuara në Strategjinë Kombëtare, me qëllim përfundimtar sigurimin e mënyrës së qëndrueshme të jetesës së përbashkët në shoqërinë tonë multikulturore/ multietnike. Duhet të merret parasysh edhe fakti se bëhet fjalë për raport periodik që ka të bëjë në një vit kalendarik, prandaj prej kësaj edhe plotësimi i plotë i prioriteteve dhe qëllimeve prioritare të përcaktuara është proces që duhet të përditësohet edhe në periudhën në vijim, për të cilën janë përcaktuar dhe propozuar dhe /ose ridefinuar aktivitete të reja dhe/ose zgjidhje të reja dalëse.

- СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: ЛОКАЛНА САМОУПРАВА –

-FUSHA STRATEGJIKE : VETËQEVERISJA LOKALE-

Системот на локалната самоуправа во Република Северна Македонија е креиран согласно Европската повелба за локална самоуправа и добрите практики на земји членки на Европската Унија. Согласно принципите на Повелбата, локалната самоуправа е основата на секое демократско општество, во кое локалните власти имаат висок степен на автономија во донесувањето на одлуките и со учество на граѓаните, во рамките на законските надлежности, ги водат јавните работи во интерес на сите граѓани на територијата на општината. Во таа смисла и Стратегијата за развој на концептот за едно општество и интеркултурализам, локалната самоуправа ја издвојува како посебна стратешка област во која што преку конкретно дефинирани приоритети, мерки и активности треба да се максимизираат условите за воедначен и правичен пристап до ресурсите и услугите за сите граѓани во ЕЛС, со учество на граѓаните.

За таа цел двата приоритети во приоритетната област Локална самоуправа, во Акцискиот план е предвидено да се достигнат преку реализирање на шест приоритетни цели, шест мерки и четиринаесет активности.

Во однос на првичниот Акциски план се предлага минимално ревидирање на мерките и активностите во смисла на нивно усогласување со новата Програма за одржлив локален развој и децентрализација 2021-2026 година. Остануваат истите приоритети и приоритетни цели, а мерките и активностите се насочени кон нивно остварување во една реална временска рамка.

Статусот на реализација на мерките и активностите заклучно со декември 2020 година по приоритети и мерки е даден подолу:

Sistemi i Vetëqeverisjes Lokale në Republikën e Maqedonisë së Veriut është krijuar në përputhje me Kartën Evropiane të Vetëqeverisjes Lokale dhe praktikat e mira të shteteve anëtare të Bashkimit Evropian. Sipas parimeve të Kartës, vetëqeverisja lokale është baza e çdo shoqërie demokratike, në të cilën autoritetet lokale kanë shkallë të lartë të autonomisë në vendimmarrje dhe me pjesëmarrjen e qytetarëve, brenda kompetencave ligjore, kryejnë punët publike në interesin e të gjithë qytetarëve të territorit të komunës. Në këtë kuptim, Strategjia për zhvillimin e konceptit për një shoqëri dhe ndërkulturalizëm, vetëqeverisja lokale veçon si fushë të veçantë strategjike në të cilën përmes prioriteteve, masave dhe aktiviteteve të përcaktuara në mënyrë specifike duhet të maksimizohen kushtet për qasje të njëjtë dhe të barabartë në burime dhe shërbime për të gjithë qytetarët në NJVL, me pjesëmarrjen e qytetarëve.

Për këtë qëllim, të dy prioritetet në fushën prioritare të Vetëqeverisjes Lokale, në Planin Aksionar, parashikohet të arrihen përmes realizimit të gjashtë qëllimeve prioritare, gjashtë masave dhe katërmbëdhjetë aktiviteteve.

Lidhur me Planin fillestar Aksionar, është propozuar rishikim minimal i masave dhe aktiviteteve për sa i përket harmonizimit të tyre me Programin e ri për Zhvillim të Qëndrueshëm Lokal dhe Decentralizim 2021-2026. Mbeten të njëjta prioritetet dhe qëllimet prioritare, dhe masat dhe aktivitetet synojnë arritjen e tyre në kornizë kohore reale.

Statusi i realizimit të masave dhe aktiviteteve që nga Dhjetori i vitit 2020 sipas përparësive dhe masave jepet më poshtë:

Приоритет 1. Унапредување на локалната демократија и создавање еднакви можности за сите

Prioriteti 1. Avancimi i demokracisë lokale dhe krijimi i mundësive të barabarta për të gjithë

Приоритетна цел 1.1. Воспоставени функционални механизми за соработка и разбирање меѓу заедниците во единиците на локалната самоуправа

Qëllimi i prioritetit 1.1. Vendosja e mekanizmave funksionale për bashkëpunim dhe mirëkuptim ndërmjet bashkësive në njësitë e vetëqeverisjes lokale

Мерка 1.1.1. Обезбедување ефективни платформи за соработка меѓу заедниците и остварување на начелото еднакви можности за сите

Активност 1.1.1.1. Подобрување на функционалноста на месната самоуправа

Статус на реализација:

- Министерството за локална самоуправа во соработка со УНДП во рамките на проектот Подобрување на општинското управување подготви анализа за функционалноста на месните и урбаните заедници со препораки за нејзино подобрување, во смисла на подобрување на статусот и подетално дефинирање на одговорностите во законот за локалната самоуправа.
- Направена е и оценка на имплементацијата на Законот за локалната самоуправа, каде што во еден широк консултативен процес со сите засегнати страни е нотирано дека се потребни измени и дополнувања на Законот за локалната самоуправа во смисла на обезбедување на правна рамка која што ќе обезбеди услови за подобрување на функционалноста на месната самоуправа заради подобро адресирање на приоритетите на граѓаните на ниво на месна/урбана заедница до локалните власти и нивна реализација.
- Во таа смисла во Акцискиот план за реализација на Програмата за одржлив локален развој и децентрализација се предвидува подготовка на измени и дополнувања на Законот за локалната самоуправа во текот на 2021 година.

Активност 1.1.1.2. Подобрување на функционалноста на консултативни тела во ЕЛС: (Комисии за односи меѓу заедниците, Комисии за еднакви можности меѓу мажите и жените, Совети на потрошувачи)

Статус на реализација:

Во рамките на спроведената оценка на имплементацијата на Законот за локалната самоуправа е опфатена и функционалноста на консултативните тела кои што се предвидени со овој Закон: комисиите за односи меѓу

Masa 1.1.1. Sigurimi i platformave efektive për bashkëpunim ndërmjet bashkësive dhe realizimi i parimit mundësi të barabarta për të gjithë

Aktiviteti 1.1.1.1. Përmirësimi i funksionimit i vetëqeverisjes lokale

Statusi i realizimit:

- Ministria e Vetëqeverisjes Lokale në bashkëpunim me UNDP-në në kuadër të projektit Përmirësimi i Menaxhimit Komunal përgatiti analizë të funksionimit të komuniteteve lokale dhe urbane me rekomandime për përmirësimin e tij, në drejtim të përmirësimit të statusit dhe përcaktimit më të detajuar të përgjegjësive në ligj mbi vetëqeverisjen lokale.
- Është bërë vlerësim i zbatimit të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale, ku në një proces të gjerë konsultimi me të gjithë palët e interesuar është vërejtur se ndryshimet dhe plotësimet e nevojshme në Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale në drejtim të sigurimit të kornizës ligjore që do të sigurojë kushte për përmirësimin e funksionalitetit të vetëqeverisjes lokale me qëllim adresimin më të mirë të prioriteteve të qytetarëve në nivelin e komunitetit lokal / urban tek autoritetet lokale dhe realizimin e tyre.
- Në këtë kuptim, Plani Aksionar për realizimin e Programit për zhvillim të qëndrueshëm lokal dhe decentralizim parashikon përgatitjen e ndryshimeve dhe plotësimeve në Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale gjatë vitit 2021.

Aktiviteti 1.1.1.2. Përmirësimi i funksionimit të trupave konsulentë në NJVL: (Komisionet për Marrëdhëniet Ndëmjet Bashkësive, Komisionet për Mundësi të Barabarta midis Burrave dhe Grave, Këshillat e Konsumatorëve)

Statusi i realizimit:

Në suaza të vlerësimit të realizuar të zbatimit të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale gjithashtu përfshin funksionimin e trupave konsultative të parashikuara nga ky Ligj: Komisionet për Marrëdhëniet Ndërmjet Bashkësive dhe Këshillat e

заедниците и Советите на потрошувачите. Функционалноста на Комисиите за односи меѓу заедниците беше предмет на поширока анализа подготвена од страна на ЗЕЛС, како и од ГО АДИ-Гостивар. Препораките произлезени од овие анализи ќе бидат земени предвид при подготовката на измените и дополнувањата на Законот за локалната самоуправа.

Активност 1.1.1.3. Измена на законска регулатива за попрецизно уредување на функционирањето на консултативни тела (избор на членови, начин на финансирање, утврдени надлежности, итн.)

Статус на реализација

- Подготовката на измените и дополнувањата на Законот за локалната самоуправа во Министерството за локална самоуправа се планирани за 2021 година.

КЛУЧНИ ИНДИКАТОРИ И РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.1

Приоритетна цел 1.2. Зајакнато партнерство меѓу општината и граѓаните за општа благосостојба

Konsumatorëve. Funksionaliteti i Komisioneve për Marrëdhëniet Ndërmjet Bashkësive ishte lëndë e analizës më të gjerë të përgatitur nga BNJVL-ja, si dhe nga OQ AID-Gostivar. Rekomandimet që dalin nga këto analiza do të merren parasysh gjatë përgatitjes së ndryshimeve dhe plotësimeve në Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale.

Aktiviteti 1.1.1.3. Ndryshimi i rregullativës ligjore për rregullimin më preciz të funksionimit të trupave konsultativë (zgjedhja e anëtarëve, mënyra e financimit, kompetencat e përcaktuara, etj.)

Statusi i realizimit

- Përgatitja e ndryshimeve dhe plotësimeve në Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale në Ministrinë e Vetëqeverisjes Lokale janë planifikuar për vitin 2021

RREZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.1

Qëllimi prioritar 1.2. Përforcimi i partneritetit ndërmjet komunave dhe qytetarëve për mirëqenie të përgjithshme

Мерка 1.2.1. Воспоставување мост на соработка меѓу ЕЛС и граѓаните

Активност 1.2.1.1. Анализа на функционирањето на механизмите на ЕЛС за консултација и учество на граѓаните /функционалност и одржливост, со препораки

Статус на реализација:

- Во рамките на спроведената оценка на имплементацијата на Законот за локалната самоуправа посебен акцент беше ставен на функционалноста на постојните механизми за консултација и на потребата од развивање на нови механизми со користење на нови технологии.

Активност 1.2.1.2. Поддршка на ЕЛС во воспоставувањето на механизми за консултација и соработка со ГО

Статус на реализација:

- Во рамките на проектот Зајакнување на општинските совети што го имплементира УНДП, во 24 општини се креирани алатки за подобрување на учеството на граѓаните во работата на Советите на општините (обезбедени се соодветни услови за директно учество на граѓаните на седниците на Советот, обезбедена е опрема за директно пренесување на седниците на Советот, обезбеден е физички пристап за лицата со попреченост и тн.)
- Во рамките на проектот Локалната демократија во Западен Балкан што го имплементира УНДП во пет општини (Куманово, Струмица, Кавадарци, Гостивар и Ресен) е воспоставена единствена Методологија, усвоена од Советите на петте општини за начинот на распределба на

Masa 1.2.1. Vendosja e urës së bashkëpunimit ndërmjet NJVL dhe qytetarëve

Aktiviteti 1.2.1.1. Analiza e funksionimit të mekanizmave të NJVL për konsultim dhe pjesëmarrje të qytetarëve/ funksionalitet dhe qëndrueshmëri, me rekomandime

Statusi i realizimit:

- Në kuadër të vlerësimit të realizuar të zbatimit të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale, theks i veçantë u vu në funksionimin e mekanizmave ekzistues të konsultimit dhe nevojën për të zhvilluar mekanizma të rinj duke përdorur teknologji të reja.

Aktiviteti 1.2.1.2. Mbështetja e NJVL në krijimin e mekanizmave për konsultim dhe bashkëpunim me OQ

Statusi i realizimit:

- Në kuadër të projektit Përforcimi i Këshillave Komunale të zbatuar nga UNDP, në 24 komuna janë krijuar mjete për të përmirësuar pjesëmarrjen e qytetarëve në punën e Këshillave të Komunave (sigurohen kushtet e përshtatshme për pjesëmarrjen e drejtpërdrejtë të qytetarëve në seancat e Këshillit, pajisjet sigurohen për transmetim të drejtpërdrejtë në seancat e Këshillit, sigurohet qasja fizike për personat me aftësi të kufizuara, etj.)
- Në kuadër të projektit Demokracia Lokale në Ballkanin Perëndimor të zbatuar nga UNDP në pesë komuna (Kumanovë, Strumicë, Kavadarë, Gostivar dhe Resnjë) është themeluar Metodologji e vetme, e miratuar nga Këshillat e pesë komunave për mënyrën e shpërndarjen e mjeteve me

наменските средства за финансирање на ГО на транспарентен и отчетен начин преку организирање на јавни повици. Во втората фаза која што отпочнува сега, проектот ќе опфати две од старите и уште пет нови општини, со амбиција добрите практики да се прошират и да бидат прифатени и од други општини.

- Во рамките на проектот Ефективен механизам за граѓанско учество, имплементиран од Фондацијата за развој на локалната заедница Штип во 11-те општини од Источниот плански регион се зајакнати капацитети на локални граѓански организации за застапување и мониторинг на локални политики и е воведен одржлив и остварлив механизам (Советодавни тела) за партиципативно донесување на одлуки на локално ниво и информирање на граѓаните за креирањето на локалните политики.

Активност 1.2.1.3. Подобрување на законската рамка - Измени на законот за локалнта самоуправа и на Законот за рамномерен регионален развој

Статус на реализација:

- На 27 јануари 2021 година е донесен нов Закон за рамномерен регионален развој со кој е предвидена задолжителна консултација на граѓаните при утврдувањето на приоритетните проекти за развој на планскиот регион кои што ќе се финансираат од Буџетот на државата и од други извори во наредната година. Со подзаконски акт ќе биде уреден начинот на консултација на граѓаните по примерот на моделот Форуми во заедниците.

dedikim për financimin e OQ në mënyrën transparente dhe të përgjegjshme duke organizuar thirrje publike. Në fazën e dytë, e cila fillon tani, projekti do të përfshijë dy nga komunat e vjetra dhe pesë të reja, me ambicien për të zgjeruar praktikat e mira dhe për t'u pranuar nga komunat e tjera.

- Në kuadër të projektit Mekanizmi efektiv për pjesëmarrjen qytetare, i zbatuar nga Fondacioni për zhvillimin e bashkësisë lokale Shtip në 11 komunat nga rajoni i planifikimit Lindor janë forcuar kapacitetet e organizatave lokale të shoqërisë civile për përfaqësimin dhe monitorimin e politikave lokale dhe është krijuar mekanizëm i qëndrueshëm dhe i realizueshëm është prezantuar mekanizmi. (Trupat këshilluese) për miratimi me pjesëmarrje në nivelin lokal dhe njoftimin e qytetarëve për krijimin e politikave lokale.

Aktiviteti 1.2.1.3. Përmirësimi i kornizës ligjore - Ndryshimet në Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale dhe në Ligjin për Zhvillim të Barabartë Rajonal

Statusi i realizimit:

- Më 27 janar të vitit 2021, u miratua Ligji i ri për Zhvillimin e Barabartë Rajonal, i cili parashikon konsultimin e detyrueshëm të qytetarëve në përcaktimin e projekteve prioritare për zhvillimin e rajonit të planifikuar që do të financohen nga Buxheti i shtetit dhe burime të tjera në vitin e ardhshëm . Me aktet nënligjore do të rregullohet mënyra e konsultimit me qytetarët me shembullin e modelit Forumet në Bashkësi.

КЛУЧНИ ИНДИКАТОРИ И РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.2

- Направено е мапирање на консултативните механизми на ЕЛС
- 1/3 од општините имаат функционални механизми за консултација и соработка на ГО
- Донесени се измени и дополнувања на Законот за локалната самоуправа и на законот за рамномерен регионален развој

INDIKATORËT KRYESORË DHE REZULTATET NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.2

- Eshte bërë vendosja në hartë e mekanizmave konsultativ të NJVL-së
- 1/3 e komunave kanë mekanizma funksional për konsultim dhe bashkëpunim me OQ
- Janë miratuar ndryshime dhe plotësime të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale dhe të Ligjit për Zhvillim të Barabartë Rajonal

1.3 Приоритетна цел: Зголемена транспарентност и отчетност на општините

1.3 Qëllimi i prioritetit: Transparenca e shtuar dhe llogaridhënia e komunave

Мерка 1.3.1. Подобрување на транспарентноста на ЕЛС

Активност 1.3.1.1. Насоки за подобрување на активна транспарентност на ЕЛС и нивна дистрибуција до сите општини

Статус на реализација:

- Во рамките на проектот Граѓанинот на прво место, во имплементација на Центарот за управување со промени се изработени Стандарди за е-танспарентност во ЕЛС, како и насоки за изработка на ВЕБ страница согласно стандардите за Е-транспарентност.

Masa 1.3.1. Përmirësimi i transparencës së NJVL-së

Aktiviteti 1.3.1.1. Udhëzime për përmirësimi i transparencës aktive të NJVL-së dhe distrubuimi deri në të gjitha komunave

Statusi i realizimit:

- Në suaza të projektit Qytetari në vend të parë, në zbatimin e Qendrës për Menaxhimin me Ndryshime janë të përgatitur Standardet për e-transparencë në NJVL, si dhe udhëzime për përgatitjen në faqen e internetit në pajtim me standardet për e-transparencë.

- Заради операционализација на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер во функција на обезбедување на активна транспарентност, Владата на РСМ на седницата одржана на 07.12.2020 година по Информацијата за листа на документи и информации кои имателите на информации се обврзани да ги објават на своите ВЕБ страници усвои Заклучок со кој што на ЕЛС им препорача во рок од 30 дена на своите ВЕБ страници да ги објават документите и информациите наведени во членот 10 од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер.

Активност 1.3.1.2. Подобрување на законската рамка/Измени и дополнување на Законот за локалната самоуправа

Статус на реализација:

- Измени и дополнување на Законот за локалната самоуправа се предвидени за 2021/2022 година.

Активност 1.3.1.3. Обука за отворени податоци за ЕЛС

Статус на реализација:

- Во рамките на проектот Граѓанинот на прво место, во имплементација на Центарот за управување со промени, се реализирани обуки за отворени податоци на основно ниво со цел ЕЛС да се информираат за одредбите од Законот за користење на податоци од јавниот сектор и за корисноста од отворените податоци.
- ГО Метаморфозис реализира обуку за отворени податоци во 17 ЕЛС на кои што им е обезбедена поддршка за изработка на по пет податочни сетови во секоја општина, за информации за кои што општината оценува дека и се приоритетни.

- Për shkak të operacionalizimit të Ligjit për Qasje të Lirë në Informacionet me Karakter Publik në funskion të sigurimit të transparencës aktive, Qeveria e RMV-së në seancën e mbajtur më 7.12.2020 sipas Informacionit për listë të dokumenteve dhe informacioneve që mbajtësit e informacionit janë të detyruar ti publikojnë në faqet e tyre të internetit miratoi Konkluzion që rekomandon NJVL në afat prej 30 ditëve në faqet e tyre të internetit ti publikojnë dokumentet dhe informacionet e përmendura në nenin 10 të Ligjit për Qasje të Lirë në Informacionet me Karakter Publik.

Aktiviteti 1.3.1.2. Përmirësimi i kornizës ligjore/ Ndryshimet dhe plotësimet e Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale

Statusi i realizimit:

- Ndryshimet dhe plotësimet e Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale janë të paraparë për vitin 2021/2022.

Aktiviteti 1.3.1.3. Trajnim për të dhënat e hapura për NJVL

Statusi i realizimit:

- Në suaza të projektit Qytetari në vend të parë, në zbatim të Qendrës për Menaxhimin me Ndryshime, janë realizuar trajnime për të dhëna të hapura në nivel të mesëm me qëllim që NJVL të njoftohen për dispozitat e Ligjit për Shfrytëzimin e të Dhënave nga Sektori Publik dhe për dobinë nga të dhënat e hapura.
- OQ Metamorfozis ka realizuar trajnime për të dhëna të hapura në 17 NjVL të cilëve u është siguruar mbështetje për përgatitjen e nga pesë seteve me të dhëna në secilën komunë, për informacione që komuna i konsideron si prioritare.

КЛУЧНИ ИНДИКАТОРИ И РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.3

- Изработен прирачник со јасни насоки за активна транспарентност на ЕЛС
- Донесени измени на законот за локалната самоуправа за подзаконски акт за подобрување на активната транспарентност на ЕЛС
- Реализирани обуки за отворени податоци на ЕЛС

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТ 1

Реализираните и започнатите активности укажуваат дека степенот на реализација на приоритетот е на високо ниво.

INDIKATORËT KRYESORË DHE REZULTATET NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.3

- Është përgatitur doracak me udhëzime të qarta për transparencë aktive të NJVL
- Janë miratuar ndryshime të Ligjit për Vetëqeverisje Lokale me aktet nënligjore për përmirësimin e transparencës aktive të NJVL
- Trajnim i realizuar për të dhëna të hapura të NJVL

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 1

Aktivitetet e filluara dhe të realizuara sugjerojnë se niveli i realizimit të prioritetit është në nivel të lartë.

Приоритет 2. Обезбедување на правичен пристап до јавните услуги на локално ниво.

Prioriteti 2. Sigurimi i qasjes së drejtë në shërbimet publike në nivel lokal.

Приоритетна цел 2.1 Зајакнати институционални капацитети за испорака на јавните услуги на локално ниво, согласно потребите на граѓаните

Qëllimi i prioritetit 2.1 Përforcimi i kapaciteteve institucionale për dhënien e shërbimeve publike në nivel lokal, në përputhje me nevojat e qytetarëve

Мерка 2.2.1. Општина во служба на граѓаните

Активност 2.2.2.1. Идентификување на со закон утврдените услуги кои што ги испорачуваат општините

Статус на реализација:

- Министерството за информатичко општество и администрација има подготвено Каталог на услуги во кој што се излистани сите услуги кои што произлегуваат од Закон без разлика дали се надлежност на централната или локалната власт. Услугите што ги обезбедуваат ЕЛС сè уште не се објавени на порталот Е-услуги поради потребата од нивна верификација.

Активност 2.2.2.2. Верификација на услугите од страна на надлежните министерства и нивно објавување на единствениот електронски портал Услуги.мк

Статус на реализација:

- Активноста ќе ја организира МИОА во соработка со други надлежни министерства.

Masa 2.2.1. Komuna në shërbimin e qytetarëve

Aktiviteti 2.2.2.1. Identifikimi i shërbimeve të përcaktuara me ligj që dorëzojnë komunat

Statusi i realizimit:

- Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës ka përgatitur Katalog të shërbimeve në të cilën janë të listuar të gjitha shërbimet që dalin nga Ligji pa dallim nëse janë në kompetencë të pushtetit qendror ose lokal. Shërbimet që sigurohen nga NJVL ende nuk janë shpallur në portalin e-shërbime për shkak nevojës së verifikimit të tyre.

Aktiviteti 2.2.2.2. Verifikimi i shërbimeve nga ministritë kompetente dhe publikimi i tyre në portalin e vetëm elektronik Uslugi.mk

Statusi i realizimit:

- Aktiviteti do të organizohet nga MSHIA në bashkëpunim me ministritë e tjera kompetente.

КЛУЧНИ ИНДИКАТОРИ И РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.1

- Идентификувани услуги нивно инкорпорирање во Каталогот на услуги
- Пристапување до услугите преку порталот Услуги.мк

2.2. Приоритетна цел: Зголемена соработка на општините за решавање на заедничките потреби на граѓаните

Мерка 2.2.1. Соработка на општините за решавање на проблемите на граѓаните

Активност 2.2.1.1. Поттикнување на МОС заради подобрување на услугите

Статус на реализација:

- Во рамките на проектот По ковид-општините како двигатели на локалниот развој, Министерството за локална самоуправа и Бирото за

INDIKATORËT KRYESORË DHE REZULTATET NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.1

- Shërbime të identifikuara, inkorporimi i tyre në Katalogun e shërbimeve
- Qasja në shërbimet përmes portalit Uslugi.mk

2.2. Qëllimi prioritar: Bashkëpunimi i shtuar i komunave për zgjidhjen e nevojave të përbashkëta të qytetarëve

Masa 2.2.1. Bashkëpunimi i komunave për zgjidhjen e problemeve të qytetarëve

Aktiviteti 2.2.1.1. Nxitja e BNK për shkak përmirësimit të shërbimeve

Statusi i realizimit:

- Në suaza të projektit Pas-kovidit komunat si nxitës të zhvillimit lokal, Ministria e Vetëqeverisjes Lokale dhe Byrosë për Zhvillimin Rajonal do ti

регионален развој ќе им помогнат на општините да воспостават модел за меѓуопштинска соработка во областите поврзани со заштита на животната средина, транспортот, намалување на ризикот од катастрофи и други области кои се дел од политиката за регионален развоја на Европската Унија, а кои значително ќе ги намалат трошоците за давање на услуги спрема граѓаните, а со самото тоа и расходите на единиците за локална самоуправа. Проектот се имплементира во соработка со УНДП.

КЛУЧНИ ИНДИКАТОРИ И РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.2

Зголемен број на воспоставена МОС

2.3 Приоритетна цел: Јавни услуги за сите

Мерка 2.3.1. Подобрување на пристапот до јавните услуги

ndihmojnë komunat të vendosin model për bashkëpunimin ndërkomunal në fushat lidhur me mbrojtjen e mjedisit jetësor, transportit, zvogëlimin e rrezikut nga katastrofa dhe fusha tjera që janë pjesë e politikave për zhvillimin rajonal të Bashkimit Evropian, ndërsa dukshëm do të zvogëlojnë shpenzimet për dhënien e shërbimeve kundrejt qytetarëve, ndërsa qytetarët dhe me vetë atë dhe shpenzimet e njësive për vetëqeverisje lokale. Projekti zbatohet në bashkëpunim me UNDP-inë.

INDIKATORËT KRYESORË DHE REZULTATET NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.2

Numri i rritur i BNK të vendosur

2.3 Qëllimi i prioritetit: Shërbime publike për të gjithë

Masa 2.3.1. Përmirësimi i qasjes në shërbimet publike

Активност 2.3.1.1. Обезбедување на услови за физички пристап до сите јавни објекти во ЕЛС за лицата со попреченост

Статус на реализација:

- Во рамките на проектот Зајакнување на општинските совети, во компонентата за обезбедување на инклузивност и поголема вклученост на граѓаните, е обезбеден и физички пристап до јавни објекти за лица со попреченост. Проектот ќе продолжи со реализација на вакви активности и во фтората фаза.

Активност 2.3.1.2. Зајакнување на капацитетите на ЕЛС за информирање и пристап до информации од јавен карактер за лица со попреченост

Статус на реализација:

- Во општините од Североисточниот и Источниот плански регион е направено прилагодување на ВЕБ страниците за нивно полесно користење од страна на лицата со оштетен вид. За потребите на општините од овие два плански региони се подготвени соодветни прирачник за лицата со попреченост за остварување на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер. Проектот го имплементираше ГО Инклузива од Куманово со поддршка на ГО Метаморфозис.

Aktiviteti 2.3.1.1. Sigurimi i kushteve për qasje fizike në të gjithë objektet publike në NJVL për personat me aftësi të kufizuar

Statusi i realizimit:

- Në suaza të projektit Përforcimi i këshillave komunal, në komponentë për sigurimin e gjithëpërfshirjes dhe pjesëmarrjes më të madhe të qytetarëve, është siguruar edhe qasja fizike në objektet publike për personat me aftësi të kufizuara. Projekti do të vazhdojë me realizimin e këtyre aktiviteteve dhe në fazën e dytë.

Aktiviteti 2.3.1.2. Përforcimi i kapaciteteve të NJVL për njoftimin dhe qasjen deri në informacionet me karakter publik për personat me aftësi të kufizuara

Statusi i realizimit:

- Në komunat e rajonit të planifikimit Verilindor dhe Lindor, është bërë përshtatja e faqeve të internetit për përdorimin më të lehtë të tyre nga personi me të pamurin e dëmtuar. Për nevojat e komunave në këto dy rajone planifikimi, janë përgatitur doracak përkatës për personat me aftësi të kufizuara për realizimin e të drejtës së qasjes së lirë në informacionet publike. Projekti u zbatua nga OQ Inklusiva nga Kumanova me mbështetjen e OQ Metamorfozis.

КЛУЧНИ ИНДИКАТОРИ И РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.3

Зголемен број на општини кои што ги прилагодија ВЕБ страниците и имаат определено лице за поддршка на лицата со попреченост

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТ 2

Реализираните и започнатите активности придонесоа за реализација на приоритетот. Повеќето од активностите ќе се спроведат во целост во наредниот период.

Идентификувани ризици и предизвици

Во јануари 2021 година Собранието го донесе новиот Закон за рамномерен регионален развој, а во март и Стратегијата за регионален развој 2021-2031 година, со што се определени новите приоритети и цели за наредните 10 години за поизбалансиран развој на целата држава и за зајакнување на конкурентноста на планските региони.

Спроведувањето на политиката на рамномерен регионален развој е еден од поголемите предизвици за обезбедување на воедначен пристап до јавните ресурси за сите граѓани.

Во април 2021 година Владата ја усвои Програмата за одржлив локален развој и децентрализација 2021-2026 година со која што се утврдуваат 4 програмски цели за развој на локалната самоуправа

- Подобрување на нормативната рамка и финансирањето на локалната самоуправа;
- Иновативен и инклузивен локален економски развој;
- Квалитетни локални услуги со целосен опфат на населението, и
- Зголемена отпорност и одржлив развој на локалната самоуправа.

INDIKATORËT KRYESORË DHE REZULTATET NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.3

Është rritur numri i komunave që kanë rregulluar faqet e internetit dhe kanë person të caktuar për mbështetje të personave me aftësi të kufizuara

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 2

Aktivitetet e filluara dhe realizuara kanë kontribuar për realizimin e prioritetit. Shumica e aktiviteteve do të zbatohen në tërësi në periudhën e ardhshme.

Reziqet dhe sfidat e nidentifikuara

Në janar të vitit 2021 Kuvendi miratoi Ligj të ri për Zhvillimin e Barabartë Rajonal dhe në mars edhe Strategjinë për Zhvillimin Rajonal 2021-2031, me çka janë përcaktuar prioritetet dhe qëllimet e reja për 10 ditët në vijim për zhvillim më të balancuar të të gjithë shtetit dhe për përforcimin e konkurrencës të rajoneve të planifikimit.

Zbatimi i politikave të zhvillimit të barabartë rajonal është një nga sfidat më të mdhaja për sigurimin e qasjes së njejtë në brimet publike për të gjithë qytetarët.

Në prill të vitit 2021 Qeveria miratoi Programin për zhvillim të qëndrueshëm lokal dhe decentralizim të vitit 2021-2026 me të cilën përcaktohet 4 qëllime të programeve për zhvillim të vetëqeverisjes lokale

- Përmirësimi i kornizës normative dhe financimin e vetëqeverisjes lokale;
- Zhvillimin inovativ dhe inkluziv ekonomik lokal;
- Shërbime cilësore lokale me përfshirje të plotë të popullatës, dhe
- Qëndrueshmëri e shtuar dhe zhvillim i qëndrueshëm i vetëqeverisjes lokale.

Голем број од активностите кои што се предвидени во Акцискиот план на Програмата се очекува да бидат имплементирани со финансиска поддршка на меѓународната донаторска заедница, преку реализација на проекти.

Во наредниот период, продолжувањето и продлабочувањето на процесот на децентрализација, со акцент на фискалната децентрализација треба да резултира со пренесување на нови надлежности на општините и пред сè трансфер на финансиски средства и ресурси кои што ќе обезбедат поголема финансиска стабилност на единиците на локалната самоуправа, но исто така и зајакнати механизми за транспарентно и отчетно управување со јавните финансии на локално ниво. Во април 2021 година е потпишан Меморандум за соработка во областа на фискалната децентрализација помеѓу Министерството за финансии и УНДП.

Во февруари 2021 Владата формираше работна група за продолжување на процесот на децентрализаја, која што треба да подготви акциски документ за имплементација на активностите од страна на сите надлежни министерства во прилог на заокружување на нормативната рамка и нов трансфер на надлежности и ресурси. Продолжувањето и продлабочувањето на процесот на децентрализација се очекува да даде нов квалитет во обезбедувањето на услугите на локално ниво, преку посамостојно и поотчетно управување, поголема вклученост и инклузивност. Во таа смисла продлабочувањето на процесот на децентрализација треба да обезбеди и поголема правичност во пристапот до ресурсите и до услугите за сите граѓани.

Имплементацијата на политиките за рамномерен регионален и за локален развој врз основа на нормативните акти и новите стратешки документи се голем предизвик, а ризичните точки се во обезбедувањето на доволно финансиски ресурси за имплементација на мерките и активностите, како и запазување на предвидената динамика во услови на здравствена криза предизвикана од Ковид-19.

Numri i madh i aktiviteteve që janë të paraparë në Planin Aksionar të Programit pritet të zbatohen me mbështetje financiare të bashkësive donatore ndërkombëtare, përmes realizimit të projekteve.

Në periudhën e ardhshme, vazhdimi dhe thellimi i procesit të decentralizimit, me theks në decentralizimin fiskal duhet të rezultojë në transferimin e kompetencave të reja tek komunat dhe mbi të gjitha transferimin e mjeteve dhe burimeve financiare që do të sigurojnë stabilitet më të madh financiar të njësive të vetëqeverisjes lokale, por gjithashtu mekanizma të përforcuar menaxhim transparent dhe përgjegjës të financave publike në nivel lokal. Në Prill 2021, u nënshkrua Memorandumi për Bashkëpunim në fushën e decentralizimit fiskal midis Ministrisë së Financave dhe UNDP.

Në shkurt të vitit 2021, Qeveria krijoi grup pune për të vazhduar procesin e decentralizimit, i cili duhet të përgatisë dokument aksionar për zbatimin e aktiviteteve nga të gjitha ministritë përkatëse, në shtojcë të kornizës uadrit normativ dhe një transferimi të ri të kompetencave dhe burimeve. Vazhdimi dhe thellimi i procesit të decentralizimit pritet të japë cilësi të re në ofrimin e shërbimeve në nivel lokal, përmes menaxhimit më të pavarur dhe të përgjegjshëm, përfshirje dhe inkluzivitet më të madhe. Në këtë kuptim, thellimi i procesit të decentralizimit duhet të sigurojë barazi më të madhe në qasjen në burimet dhe shërbimet për të gjithë qytetarët.

Zbatimi i politikave për zhvillimin e barabartë rajonal dhe lokal të bazuar në akte normative dhe dokumente të reja strategjike janë sfidë e madhe, dhe pikat e rrezikut janë në sigurimin e burimeve të mjaftueshme financiare për zbatimin e masave dhe aktiviteteve, si dhe ruajtjen e dinamikës së planifikuar në kushtet e krizës shëndetësore të shkaktuar nga Kovid-19.

Имплементација на активности – стратешка област локална самоуправа
Приоритет 1
3
2
2
Приоритет 2
2
2
1
реализирани
во тек
нереализирани

Zbatimi i aktiviteteve - fusha strategjike vetëqeverisja lokale
Prioriteti 1
3
2
2
Prioriteti 2
2
2
1
Të realizuara
Në rrjedhë
Të parelizuara

РЕЗИМЕ КОН СТРАТЕШКА ОБЛАСТ ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Локалната самоуправа е исклучително важен сегмент од општественото уредување, кој што значително го определува нивото на демократизација на општеството, пред се од аспект на вклученоста на граѓаните во донесувањето на одлуките, како и по смисла на воедначен и праведен пристап до ресурсите и услугите за сите граѓани. Овие вредности имаат директно влијание на градењето на довербата меѓу властите и граѓаните, меѓу етничките заедници и генерално на просперитетот на локалните заедници и на државата.

Имајќи ги предвид овие клучни придобивки на локалната самоуправа кои што се во корелација со концептот за едно општество и интеркултурализам, во стратешката област Локална самоуправа се дефинирани приоритети, мерки и активности чија што реализација има директно влијание на поголемата вклученост

на граѓаните во процесите на управување на локално ниво, преку пофункционални механизми за граѓанско учество, воедначен пристап до информациите од јавен карактер во сите ЕЛС преку подобрување на активната транспарентност со користење на нови технологии, како и поголема инклузивност во пристапот до услугите преку дигитализација на административните услуги, меѓуопштинска соработка заради обезбедување на поголем опфат на услугите на поефикасен и поекономичен начин и секако олеснување на физичкиот пристап до услугите на лицата со попреченост преку отстранување на физичките бариери.

Досега во сите овие сегменти е постигнат значителен напредок, главно со финансиска и експертска поддршка од меѓународната донаторска заедница и од граѓанскиот сектор.

За остварување на поставените приоритети и цели во наредниот период од исклучителна важност интересот и поддршката на донаторската заедница. Но, најголемиот предизвик е како постигнатите придобивки да станат одржливи и по завршувањето на проектите.

За таа цел, Стратегијата за развој на концептот за едно општество и интеркултурализам, во стратешката област Локална самоуправа има за приоритет институционализирање на добрите практики преку измени и дополнувања на релевантните закони и акти на локално ниво, како и континуирано зајакнување на капацитетите на локалната администрација и на граѓанските организации кои што делуваат на локално ниво, поттикнување на нивната соработка и подигнување на свесноста дека само преку транспарентна и отчетна соработка на органите на локалната власт и локалната администрација со граѓаните може да се обезбеди развој и подобар квалитет на живеење за сите граѓани.

REZYME NDAJ FUSHËS STRATEGJIKE – VETËQEVERISJA LOKALE

Vetëqeverisja Lokale është një segment i rëndësishëm nga rregullimi i shoqërisë, i cili dukshëm përcakton nivelin e demokratizimit të shoqërisë, para se gjithash nga aspekti i përfshirjes së qytetarëve në mratimin e vendimeve, ashtu edhe në aspektin e qasjes së njëjtë dhe të drejtë në burimet dhe shërbimet për të gjithë qytetarët. Këto vlera kanë ndikim të drejtëpërdrejtë të ndërtimit të besimit ndërmjet qeverisjeve dhe qytetarëve, ndërmjet bashkësive etnike dhe në përgjithësi në prosperitetin e bashkësive lokale dhe të shtetit. Duke pasur parasysh arritjet kryesore të vetëqeverisjes lokale që janë në korelacion me konceptin për një shoqëri dhe ndërkulturalizëm, në fushën strategjike Vetëqeverisja Lokale janë të definuara prioritete, masa dhe aktivitete realizimi i të cilëve ka ndikim të drejtëpërdrejtë të përfshirjes më të madhe të qytetarëve në proceset e menaxhimit të nivelit lokal, përmes mekanizmave më funksionale për pjesëmarrjen e qytetarëve, qasje të barabartë deri te informacionet me karakter publik në të gjitha NJVL përmes përmirësimit të transparencës aktive me përdorimin e teknologjive të reja, si dhe përfshirje më e madhe në qasjen në shërbimet përmes digjitalizimit të të shërbimeve administrative, bashkëpunim ndërkomunal për shkak sigurimit të përfshirjes më të madhe të shërbimeve në mënyrë mëefektive dhe më efikase dhe gjithashtu lehtësimin e qasjes fizike në shërbimet e personave me aftësi të kufizuar përmes largimit të barierave fizike. Deri më tani në të gjitha këto segmente është arritur zhvillim i theksuar, kryesisht me mbështetje financiare dhe të ekpertëve nga bashkësia e donatorëve ndërkombëtar dhe nga sektori i qytetarëve. Për realizimin e prioriteteve dhe qëllimeve të vendosura në periudhën në vijim me rëndësi të veçantë është interesi dhe mbështetja e bashkësisë së donatorëve. Por, sfida më e madhe është se si arritjet e realizuara të bëhen të qëndrueshme edhe pas mbarimit të projekteve.

Për këtë qëllim, Strategjia për zhvillimin e konceptit për Një Shoqëri dhe Ndërkulturalizëm, në fushën strategjike Vetëqeverisje Lokale ka për prioritet institucionalizmin e praktikave të mira përmes ndryshimeve dhe plotësimeve të ligjeve relevante dhe akteve të nivelit lokal, si dhe në mënyrë të vazhdueshme përforcimin e kapaciteteve të asministratës lokale dhe të organizatave të qytetarëve që veprojnë në nivel lokal, nxitja e bashkëpunimit të tyre dhe ngritjen e ndërgjegjësimit se vetëm përmes bashkëpunimit transparentë dhe llogaridhënës të organeve të pushtetit lokal dhe administratës lokale me qytetarët mund të sigurohet zhvillim dhe cilësi më e mirë e jetesës për të gjithë qytetarët.

- СТРАТЕШКА ОБЛАСТ : КУЛТУРА –

-FUSHA STRATEGJIKE: KULTURA-

Националната стратегија за развој на концептот за едно општество и интеркултурализмот како документ кој прв пат се подготви во Република Северна Македонија, имајќи ја предвид поделеноста на општеството по различни основи за главна цел има создавање фер и правично општество кое граѓаните ги прави поеднакви и порамноправни.

Овој документ, поаѓајќи од специфичната и важна улога која културата ја има, како предвесник и покренувач на општествени промени, ја третира како една од седумте стратешки области.

Делот за културата во Стратегијата е усогласена со „Програмата за работа на Владата 2017-2020",[1] а потоа и со „Националната стратегија за развој на културата во Република Македонија во периодот 2018-2022",[2]. Клучен елемент во двете стратегии е стратешката насока и приоритет за премин ***„од мултикултура кон интеркултура***". Националната стратегија децидно ја дефинира рамката на интеркултурализмот како: „Оваа стратегија поправо се залага за интеркултурност отколку за мултикултура. Разликите треба да бидат поттик за градење интеркултурно општество во кое ќе се негува заедништво, дијалог и хармонично проткајување меѓу културите. Интеркултурните врски подразбираат длабока почит и разбирање за сите култури. Интеркултурната комуникација значи размената на идеи, програми и културни норми, создавајќи врски што не можат лесно да се раскинат. Во интеркултурното општество никој не останува неизменет бидејќи луѓето од различните култури учат еден од друг. Нивното менување значи и менување на државата кон подобро разбирање и соработка. Најдинамичните аспекти на современата култура, а такви примери веќе има и кај нас, произлегуваат токму од тесните врски, искуствата, инспирацијата и проткајувањето помеѓу различните култури. Во таа насока, интеркултурата не треба да се гледа како замена за мултикултурата, туку како едно ново рамниште во културните релации. Интеркултурноста не е замена за етничкото, не е нужно преживување, туку е - градење."[3]

Strategjia Kombëtare për zhvillimin e konceptit për një shoqëri dhe ndërkulturalizëm si dokument që për herë të parë përgatitet në Republikën e Maqedonisë së Veriut, duke pasur parasysh ndarjen e shoqërisë sipas bazave të ndryshme për qëllim kryesor ka krijimin e një shoqërie fer dhe të drejtë që qytetarët i bënë të njëjtë dhe të barabartë.

Ky dokument, duke nisur nga roli specifik dhe i rëndësishëm që ka kultura, si paralajmërues dhe nismëtar i ndryshimeve në shoqëri, trajton si një nga shtatë fushat strategjike.

Pjesa e kulturës në Strategji është e harmonizuar me "Programin e punës së Qeverisë 2017-2020",[1] ndërsa pastaj edhe me "Stratgjinë kombëtare për zhvillimin e kulturës në Republikën e Maqedonisë së Veriut në periudhën 2018-2022"[2]. Element kryesor në të dy strategjitë është udhëzimet dhe prioritetet strategjike për tejkalimin ***" nga multikultura drejt ndërkulturës".*** Strategjia kombëtare përcakton me vendosmëri kulturën e ndërkulturalizmit si: "Kjo strategji së pari angazhohet për ndërkulturalizmin se sa për multikulturën. Dallimet duhet të jenë nxitje për ndërtimin e shoqërisë ndërkulturore në të cilën do të kujdeset komuniteti, dialogu dhe inkorporimi i harmonizuar ndërmjet kulturave. Lidhjet ndërkulturore nënkuptojnë respektin dhe mirëkuptimin e thellë për të gjithë kulturat. Komunikimi ndërkulturor do të thotë shkëmbim i ideve, programeve dhe normave kulturore, duke krijuar lidhje që nuk mundet lehtë të prishen. Në shoqërinë ndërkulturore asnjë nuk mbet i pa ndryshuar sepse njerëzit me kultura të ndryshme mësojnë nga njëri tjetri. Ndryshimi i tyre nënkupton edhe ndryshimin e vendit drejt mirëkuptimit dhe bashkëpunimit më të mirë. Aspektet më dinamike të kulturës bashkëkohore, ndërsa shembuj të tillë tashmë ekzistojnë në vendin tonë, lindin pikërisht nga lidhjet e ngushta, përvojat, frymëzimi dhe inkorpurimi midis kulturave të ndryshme. Në këtë drejtim, ndërkulturalizmi nuk duhet të shihet si zëvendësim për multikulturën, por si një nivel i ri në relacionet kulturore. Ndëkulturalizmi nuk është zëvendësim për etninë, nuk është mbijetesë e detyrueshme, por është ndërtim."[1]

---

[1] Влада на Република Македонија, *Програма за работа на Владата 2017-2020*, Скопје [https://vlada.mk/sites/default/files/programa/2017-2020/Programa_Vlada_2017-2020_MKD.pdf, пристапено на 20 март 2019]

[2] Собрание на Република Македонија, *Национална стратегија за развој на културата во Република Македонија во периодот 2018-2022*, *Службен весник на Република Македонија*, 81 (8.5.2018) [http://www.slvesnik.com.mk/Issues/8f10a5033d1e49c6bf66e8cedb004fb8.pdf; пристапено на 3 април 2019].

[3] Собрание на Република Македонија, *Национална стратегија за развој на културата во Република Македонија во периодот 2018-2022*,(поглавје 4.3.), 12.

Оттаму, во Националната стратегија во рамките на стратешката област култура се идентификувани два приоритети и соодветни приоритетни цели и активности.

Приоритет 1: Создавање еднакви можности, целосна достапност и вклученост на сите граѓани во развивањето и негувањето на интеркултурализмот и градење заеднички културни вредности и специфичности;

Во функција на наведениот приоритет се утврдуваат следниве приоритетни цели:

1.1. Демократизација на културата со развивање кохезивни и инклузивни политики;
1.2. Зајакнување на надлежностите и севкупните капацитети и ресурси на институциите од културата и уметноста за креирање и спроведување на проекти кои обезбедуваат култура за сите;
1.3. Зајакнување на надлежностите и севкупните ресурси на Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците.

Приоритет 2:. Афирмација и развој на меѓусебната почит, разбирање и поддршка на културните различности во општеството, во кое културите на сите заедници, врз основа на развиен интеркултурен дијалог силно соработуваат, меѓусебно се надополнуваат и се збогатуваат.

Во функција на наведениот приоритет се утврдуваат следниве приоритетни цели:

2.1. Субвенционирање на програми и содржини кои се залагаат за елиминирање на национализмот, ксенофобијата, етничките стеги, религиозна, родова, полова и секаква друга дискриминација;

2.2. Зголемување на бројот на интеркултурните програми и проекти на централно и локално ниво;
2.3. Зголемена поддршка за проекти и активности кои ја подигаат свеста и потребата од силен интеркултурен дијалог, заемно меѓусебно разбирање и еднаква вклученост во заедничката културна и уметничката продукција без оглед на различностите.

Prej këtu, në Strategjinë kombëtare në suaza të fushës strategjike kulturën janë identifikuar dy prioritete dhe qëllime dhe aktivitete prioritare të përshtatshme.

Prioriteti 1: Krijimi i mundësive të barabarta, qasja dhe përfshirja e plotë e të gjithë qytetarëve në zhvillimin dhe edukimin e ndërkulturizmit dhe ndërtimin e vlerave dhe specifikave të përbashkëta kulturore;

Në funksion të prioritetit të përmendur përcaktohen qëllimet prioritare në vijim:

1.1. Demokratizimi i kulturës duke zhvilluar politika kohezive dhe gjithëpërfshirëse;
1.2. Përforcimi i kompetencave dhe kapaciteteve të përgjithshme dhe burimeve të institucioneve të kulturës dhe artit për të krijuar dhe zbatuar projekte që ofrojnë kulturë për të gjithë;
1.3. Përforcimi i kompetencave dhe burimeve të përgjithshme të Drejtoria për Afirmimin dhe Avancimin e Kulturës së Pjesëtarëve të Bashkësive.

Prioriteti 2: Afirmimi dhe zhvillimi i respektit, kuptimit dhe mbështetjes së ndërsjellë të diversitetit kulturor në shoqëri, në të cilën kulturat e të gjitha komuniteteve, bazuar në dialogun e zhvilluar ndërkulturor, bashkëpunojnë fuqimisht, plotësojnë dhe pasurojnë njëra-tjetrën.

Në funksion të prioritetit të përmendur, përcaktohen qëllimet e mëposhtme prioritare:

2.1 Subvencionimi i programeve dhe përmbajtjes që përpiqen të eleminojnë nacionalizmin, ksenofobinë, kufizimet etnike, fetare, gjinore dhe çdo diskriminim tjetër;

2.2 Rritja e numrit të programeve dhe projekteve ndërkulturore në nivelin qendror dhe lokal;
2.3 Mbështetje e shtuar për projekte dhe aktivitete që rrisin vetëdijen dhe nevojën për dialog të fortë ndërkulturor, mirëkuptim të ndërsjellë dhe përfshirje të barabartë në prodhimin e përbashkët kulturor dhe artistik pavarësisht nga ndryshimet.

Извештајот за постигнати резултати во периодот јануари-декември 2020 година, дава преглед на реализирани активности по приоритети и приоритетни цели, ги идентификува ризиците и предизвици (особено земјаќи ја превид актуелната состојба во Ковид 19 пандемијата), дава преглед на постигнати резултати но и оценка како тие резултати придонесуваат во остварување на посакуваните цели. Треба да се земе предвид и фактот дека станува збор за периодичен извештај кој се однесува на една календарска година, па оттаму и оценката за постигнувањето на приоритетните цели е периодична.

Raporti për rezultatet e arritura në periudhën janar-dhjetor 2020, ofron përmbledhje të aktiviteteve të zbatuara sipas prioriteteve dhe qëllimeve prioritare, identifikon rreziqet dhe sfidat (veçanërisht duke marrë parasysh gjendjen aktuale në pandeminë Kovid 19), ofron pasqyrë të rezultateve të arritura dhe vlerësimi se si ato rezultate kontribuojnë në realizimin e qëllimeve të dëshiruara. Fakti që ky është një raport periodik që i referohet vitit kalendarik duhet të merret parasysh, prandaj vlerësimi i arritjes së qëllimeve prioritare është periodik.

Приоритет 1: Создавање еднакви можности, целосна достапност и вклученост на сите граѓани во развивањето и негувањето на интеркултурализмот и градење заедничките културни вредности и специфичности;

Prioriteti 1: Krijimi i mundësive të barabarta, qasje dhe përfshirje e plotë e të gjithë qytetarëve në zhvillimin dhe kujdesin e ndërkulturalizmit dhe ndërtimi i vlerave kulturore dhe specifikave të përbashkëta ;

1.1 Приоритетна цел: Демократизација на културата со развивање кохезивни и инклузивни политики

1.1 Qëllimi i prioritetit: Demokratizimi i kulturës me zhvillimin e kohezionit dhe politikave gjithëpërfshirëse

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.1:

Првата мерка и соодветна активност од стратешкиот план, М1.1./А 1.1.Усогласување на стратегиите, културните политики и други јавни и оперативни документи на локалните самоуправи и Градот Скопје, со новата стратегија за Едно општество и интеркултурализам, е замислена како активност која се реализира континуирано, низ целата временска рамка на стратегијата, онака како што ќе се носат новите документи од соодветните единици на локалната самоуправа и соодветните сектори и одделенија. Остварена е иницијална средба со одговорните лица во одделенијата за

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 në drejtim të plotësimit të Qëllimit të prioritetit 1.1:

Masa e parë dhe aktiviteti i duhur nga plani strategjik, M1.1 / A 1.1Harmonizimi i strategjive, politikave kulturore dhe dokumenteve të tjera publike dhe operative të vetëqeverisjeve lokale dhe Qytetit të Shkupit, me strategjinë e re Për një shoqëri dhe ndërkulturalizmi, është konceptuar si një aktivitet që zbatohet vazhdimisht, gjatë gjithë periudhës kohore të strategjisë, ashtu si do të sillen dokumentet e reja nga njësitë përkatëse të vetëqeverisjes lokale dhe sektorët dhe njësitë përkatëse. Takim inicues u mbajt me personat përgjegjës në njësitë e kulturës dhe shefin e Kabinetit të Kryetarit të Qytetit të Shkupit. Strategjia për

култура и шефот на кабинет на Градоначалникот на Град Скопје. Стратегијата за развој на културата на град Скопје допрва треба да се изработи и усвои, а националниот координатор за интеркултурализам, едно општество е вклучен во процесот и се грижи за усогласувањето со потребните насоки. При редовната комуникација на претставници на владата на централно и со градоначалниците и другите органи и институции на локално ниво се нагласува потребата за имплементирање на културни политики во духот на стратегијата едно општество. Во таа смисла се повеќе градоначалници и Совети се вклучуваат во активности во духот на стратегијата и поддржуваат проекти и активности. Нивните говори и обраќања честопати ги споменуваат принципите на концептот Едно општество.

Втора важна мерка која што отпочна со својата реализација во 2020 е М 1.2 Вклучување на ЕЛС и Градот Скопје во платформата Интеркултурни градови. Во рамките на мерката предвидени се активностите: А 1 2.1. Прифаќање на принципите, политиките и платформата ИГ, и А .1 2 3 Членство во меѓународната мрежа на ИГ, кои отпочнаа со реализација. Градот Скопје, реши да пристапи кон мрежата. Меморандумот за пристапување и соработка со меѓународната мрежа е испратен до кабинетот на градоначалникот, а одделението за култура го подготвува одговорот на интеркултурниот прашалник, првиот чекор во процедурата на пристапување. Како своевиден пилот проект, прв во мрежата би пристапил Град Скопје, а потоа би се формирала национална мрежа на интеркултурни градови. Во таа насока, отпочнати се иницијални разговори со со неколку градоначалници.

<u>Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:</u>

Идентификуваните ризици и предизвици во однос на активностите остануваат исти: неисполнување на зададени рокови/слаба заинтересираност од ЕЛС/неисполнување на критериуми. Тие беа засилени со објективните пречки создадени од ширењето на Пандемијата Ковид 19 и мерките преземени од Владата а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести. Намалениот капацитет на работа на органите на централната и локалната

zhvillimin e kulturës së Qytetit të Shkupit njëherit duhet të hartohet dhe miratohet, ndërsa koordinatori kombëtar për ndërkulturalizëm, Një shoqëri është e përfshirë në procesin dhe kujdeset për harmonizimin me udhëzimet e nevojshme. Komunikimi i rregullt i përfaqësuesve të qeverisë në nivelin qendror dhe me kryetarët e komunave dhe organeve dhe institucioneve të tjera në nivelin lokal thekson nevojën për zbatimin e politikave kulturore në frymën e strategjisë së një shoqërie. Në atë kuptim, gjithnjë e më shumë kryetar; t; komunave dhe Këshilla përfshihen në aktivitete në frymën e strategjisë dhe mbështesin projektet dhe aktivitetet. Fjalimet e tyre shpesh përmendin parimet e konceptit të Një shoqërie.

Masa e dytë e rëndësishme që filloi me realizimin e saj në vitin 2020 është M 1.2 Përfshirja e NJVL-së dhe Qytetit të Shkupit në platformën Qytetet Ndërkulturore. Masa parashikon aktivitetet e mëposhtme: A 1 2.1. Pranimi i parimeve, politikave dhe platformës së IG, dhe A .1 2 3 Anëtarësimi në rrjetin ndërkombëtar të IG, i cili filloi me realizimin. Qyteti i Shkupit vendosi të bashkohet me rrjetin. Memorandumi i aderimit dhe bashkëpunimit me rrjetin ndërkombëtar i dërgohet Kabinetit të Kryetarit të Komunës dhe njësia e kulturës përgatit përgjigjen e pyetësorit ndërkulturor, hapi i parë në procedurën e aderimit. Si një lloj i pilot-projektit, Qyteti i Shkupit së pari do të bashkohej në rrjetin, dhe më pas do të formohej një rrjet kombëtar i qyteteve ndërkulturore. Në këtë drejtim, bisedimet fillestare janë iniciuar me disa kryetarë të komunave.

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afat i ri i planifikuar për zbatimin e aktiviteteve:</u>

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara në raport me aktivitetet mbeten të njëjtat: mos-përmbushja e afateve të dhëna / interes i dobët nga NJVL / mos-përmbushja e kritereve. Ato u përforcuan nga pengesat objektive të krijuara nga përhapja e Pandemisë Covid 19 dhe masat e marra nga Qeveria me propozimin e Komisionit për Mbrojtjen nga Sëmundjet Infektive. Kapaciteti i zvogëluar i punës së organeve të qeverisjes qendrore dhe lokale, fokusi i masave të ndërhyrjes Kovid 19,

власт, фокусот на интервентни Ковид 19 мерки, соодветното намалување на темпото и на меѓународните партнери доведе до потребата од нови рокови за спроведување на активностите. По разговори со засегнатите страни се констатира дека предизвиците не се плод на менување на политиките туку се само од техничка природа и дека со новите рокови кои одговараат на темпото на работа на домашните и меѓународните институции во услови на пандемија, ќе се реализираат успешно. Новата временска рамка е поместена за спроведување од првиот до четвртиот квартал од 2021 година. Следните чекори веќе се планираат и спроведуваат: презентација на стратегијата во ЗЕЛС, остварување средби со одговорните лица во одделенијата за култура и други задолжени лица во ЕЛС и Град Скопје; создавање листа на документи кои треба да се усогласат; работа и мониторирање на промените во документите.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.1

1.2 Приоритетна цел: Зајакнување на надлежностите и севкупните капацитети и ресурси на институциите од културата и уметноста за креирање и спроведување на проекти кои обезбедуваат култура за сите

ngadalësimi përkatës i partnerëve ndërkombëtarë çoi në nevojën për afate të reja për zbatimin e aktiviteteve. Pas bisedave me palët e interesuara, erdhi në përfundim se sfidat nuk janë rezultat i ndryshimeve të politikave, por janë vetëm të natyrës teknike dhe se me afatet e reja që korrespondojnë me ritmin e punës së institucioneve vendase dhe ndërkombëtare në kushte të pandemisë, do të realizohen me sukses. Afati i ri kohor është zhvendosur për zbatim nga tremujori i parë në të katërtin e vitit 2021. Hapat vijues janë planifikuar dhe zbatuar tashmë: prezantimi i strategjisë në BNJVL, realizimi i takimeve me personat përgjegjës në njësitë e kulturës dhe personat e tjerë përgjegjës në NJVL dhe Qytetin e Shkupit; krijimin e listës së dokumenteve që duhen të harmonizohen; punë dhe monitorim i ndryshimeve në dokumente.

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.1

1.2 Qëllim prioritar: Përforcimi i aktiviteteve dhe kapaciteteve dhe burimeve të përgjithshme të institucioneve nga kultura dhe arti për krijimin dhe zbatimin e projekteve që sigurojnë kulturë për të gjithë.

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.2:

Мерките и активностите предвидени за остварување на приоритетната цел 1.2 се поврзани меѓу себе. Тие според оригиналниот план требаше да се реализираат една по друга. Но мерката и активноста:

М1.2.1. Обуки за управување со различноста, интеркултурна медијација, интеркултурен проектен менаџмент на институциите од културата и уметноста

А 1.2.1.1. Годишен тренинг- модул со повеќе сесии, изработка на труд и сертифицирање на претставниците на институциитене се реализира, поради објективните пречки создадени од ширењето на Пандемијата Ковид 19 и мерките преземени од Владата и Министерството за култура, а во согласност со препораките на Комисијата за заштита од заразни болести. Поради намалената, а во некои случаи и прекинатата работа на институциите, прилагодувањето на работното време на вработените во институциите, беше проценето дека оваа мерка нема да може да се исполни во целиот капацитет. Истовремено, поради намалувањето на буџетот на Министерството за култура и пренасочувањето на дел од средствата за реализација на ургентни Ковид 19 мерки за помош на уметниците и културните работници се јави и проблемот на немање соодветни средства.

Поради нереализирањето на првата активност, останатите две предвидени мерки

М 1.2..2 Вклучување соодветни содржини во годишните програми на националните установи

М1.2.3 Поттикнување на соработката и осмислување на заеднички културни активности на културните установи со организации што ги претставуваат овие заедници и групи се реализираа само делумно, а не системски, како резултат на одржувањето на обуките. Во таа смисла, националните установи беа поттикнувани на соработката и осмислување на заеднички културни активности на културните установи со организации што ги претставуваат овие

Aktivetetet e realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 1.2:

Masat dhe aktivitetet e parapara për arritjen e qëllimit prioritar 1.2 janë të ndërlidhura. Sipas planit origjinal, ato duhej të realizoheshin një nga një. Por masa dhe aktiviteti:

M1.2.1. Trajnime për menaxhimin e dallimeve, ndërmjetësimin ndërkulturor, menaxhimin e projekteve ndërkulturore të institucioneve kulturore dhe artit

A 1.2.1.1. Modul trajnimi vjetor me disa sesione, përgatitje e punës dhe çertifikimi i përfaqësuesve të institucioneve nuk është realizuar, për shkak të pengesaveobjektive të krijuara nga përhapja e Pandemisë Covid 19 dhe masave të marra nga Qeveria dhe Ministria e Kulturës, ndërsa në përputhje me rekomandimet e Komisionit për mbrojtjen nga sëmundjet ngjitëse. Për shkak të zvogëlimit, në disa raste të punës së ndërprerë të institucioneve, rregullimi i orëve të punës së punonjësve në institucione, u vlerësua se kjo masë nuk do të mund të përmbushej në kapacitetin e plotë. Njëkohësisht, për shkak të zvogëlimit të buxhetit të Ministrisësë Kulturës dhe ridrejtimit të një pjese të mjeteve për realizimin e masave urgjente Kovid 19 për të ndihmuar artistët dhe nëpunësit e kulturës, u paraqit problemi i mungesës së mjeteve të duhura.

Për shkak të mosrealizimit të aktivitetit të parë, dy masat e tjera të parapara

M1.2..2 Përfshirje e përmbajtjeve të duhura në programet vjetore të institucioneve kombëtare

M1.2.3 Nxitja e bashkëpunimit dhe krijimi i aktiviteteve të përbashkëta kulturore të institucioneve kulturore me organizata që përfaqësojnë këto komunitete dhe grupe u realizuan vetëm pjesërisht, ndërsa jo sistematikisht, si rezultat i mbajtjes së trajnimeve. Në këtë kuptim, institucionet kombëtare u inkurajuan të bashkëpunojnë dhe të hartojnë veprimtari të përbashkëta kulturore të institucioneve kulturore me organizata që përfaqësojnë këto komunitete dhe grupe

заедници и групи во предлозите на годишните планови, но необврзно имајќи ги предвид новонастанатите неповолни услови во кои установите опстојуваат среде предизвиците на здравствената криза, а кои се одразија и на институционалните капацитети и можноста за планирање во турбулентни околности.

<u>Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:</u>

По разговори со засегнатите страни се констатира дека предизвиците не се плод на менување на политиките туку се само од техничка природа и дека со новите рокови кои одговараат на темпото на работа во услови на пандемија, ќе се реализираат успешно. Новата временска рамка е поместена за спроведување на активноста Обука од вториот до четвртиот квартал во 2021 односно, за останатите две активности од првиот до четвртиот квартал од 2022 година.

në propozimet e planeve vjetore, por jo domosdoshmërisht duke marrë parasysh kushtet e reja të pafavorshme në të cilat institucionet mbijetojnë në mes të sfidave të krizës shëndetësore, të cilat reflektuan edhe në kapacitetin institucional dhe mundësinë e planifikimit në rrethana të trazuara.

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afat i ri i planifikuar për zbatimin e aktiviteteve:</u>

Pas bisedimeve me grupet e interesit, u arrit në përfundimin se sfidat nuk janë rezultat i ndryshimeve të politikave por janë vetëm të një natyre teknike dhe se me afatet e reja që korrespondojnë me ritmin e punës në kushtet e një pandemie, ato do të realizohen me sukses. Korniza e re kohore është zhvendosur për zbatimin e aktivitetit Trajnimi nga tremujori i dytë në tremujorin e katërt në vitin 2021, pra për dy aktivitetet e tjera nga i pari në tremujorin e katërt të vitit 2022.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.2

1.3 Приоритетна цел: Зајакнување на надлежностите и севкупните ресурси на Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците.

M 1.3.1 Реорганизација и зголемување на надлежностите на Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците во Република Македонија

Како особено значајна институција во спроведувањето не само на Охридскиот рамковен договор, кој ги уредува правата на немнозинските

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.2

1.3 Qëllim prioritar: Përforcimi i kompetencave dhe burimeve të përgjithshme të Drejtorisë për Afrimimin dhe Avancimin e Kulturës së Pjesëtarëve të Bashkësive.

M 1.3.1 Riorganizimi dhe rritja e kompetencave të Drejtorisë për Afirmimin dhe Avancimin e Kulturës së Pjesëtarëve tëBashkësive në Republikën e Maqedonisë

Si institucion posaçërisht i rëndësishëm në zbatimin jo vetëm të Marrëveshjes Kornizë të Ohrit, e cila rregullon të drejtat e komuniteteve jo-shumicë në

заедници во Република Северна Македонија,[4] и формирањето на Секретаријатот за спроведување на Охридскиот договор,[5] туку, пред сè, за унапредување на нивната култура, е и основањето на Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците.[6] Основана уште 2002, Управата за свои основни цели ги поставува следните: афирмација и унапредување на културата на помалите заедници во РМ поодделно; зачувување на идентитетот, културата и обичаите на заедниците во РМ и овозможување на соработка на сите етнички заедници во РМ за меѓусебно запознавање на културите, обичаите, јазикот и традициите. Меѓутоа, од прегледот на вработените во Управата (до 2008 во Управата се вработени 29 државни службеници од кои: 26 од албанската заедница, 1 од ромската, 1 од бошњачката и 1 од македонската) се забележува дека таа е главно насочена кон албанската етничка заедница, со што се стекнува впечаток за биполаризација, односно, нерамномерна застапеност на претставници на етничките заедници. Тоа оди во прилог на несоодветната примена на концептот на мултикултурализмот, кој, во вака поставената организација доведува кон нерамноправен однос на припадниците на помалите заедници.

Од тие причини во акцискиот план на стратегијата ја предвидовме мерката

М 1.3.1 Реорганизација и зголемување на надлежностите на Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците во Република Македонија

Со измените во Законот за организација и работа на органите на државна управа Управата премина како орган во состав на Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците. Во таа смисла во 2020 година беше во процес транзицијата на Управата од просториите на Министерството за култура во МПСОЗ. Со новиот Закон и новата поставеност не се наруши мерката, напротив таа се засили. Со преминот во нови простории се реализираше очекуваниот резултат подобрена просторна и техничка

Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe formimin e Sekretariatit për zbatimin e Marrëveshjes së Ohrit, por, mbi të gjitha , për të promovuar kulturën e tyre, është themelimi i Drejtorisë për Afirmimin dhe Avancimin e Kulturës së Pjesëtarëve të Bashkësive. E themeluar në vitin 2002, Drejtoria për qëllimet e saj themelore përcakton: afirmimin dhe promovimin e kulturës së komuniteteve më të vogla në Republikën e Maqedonisë veç e veç; ruajtjen e identitetit, kulturës dhe zakoneve të komuniteteve në Republikën e Maqedonisë dhe mundësimin e bashkëpunimit të të gjitha bashkësive etnike në Republikën e Maqedonisë për njohjen reciproke të kulturave, zakoneve, gjuhës dhe traditave. Megjithatë, nga sondazhi i të punësuarve në Drejtorinë (deri në vitin 2008 në Drejtori kishte të punësuar 29 nëpunës shtetëror, nga të cilët: 26 nga komuniteti shqiptar, 1 nga ai romë, 1 nga boshnjakë dhe 1 nga maqedonas) është vërejtur se kryesisht është e drejtuar kah komuniteti etnik shqiptar, i cili jep përshtypjen e bipolarizimit, përkatësisht përfaqësimit të pabarabartë të përfaqësuesve të bashkësive etnike. Kjo është në favor të zbatimit të papërshtatshëm të konceptit të multikulturalizmit, i cili, në një organizim të tillë, çon në trajtim të pabarabartë të anëtarëve të komuniteteve më të vogla.

Nga këto arsye në planin aksionar të strategjisë e parapamë masën

M 1.3.1 Riorganizimi dhe rritja e kompetencave të Drejtorisë për Afirmimin dhe Avancimin e Kulturës së Pjesëtarëve të Bashkësive në Republikën e Maqedonisë

Me ndryshimet në Ligjin për Organizimin dhe Punën e Organeve të Administratës Shtetërore, Drejtoria u bë organ në përbërje të Ministrisë së Sistemit Politik dhe Marrëdhënieve Ndërmjet Bashkësive. Në atë kuptim, në vitin 2020 ishte në proces kalimi i Drejtorisë nga hapësirat e e Ministrisë së Kulturës në MSPMB. Me ligjin e ri dhe përbërjen e re nuk u shkel masa, përkundrazi, ajo u forcua. Me transferimin në hapësirat e reja, u realizua rezultati i pritur i përmirësuar të infrastrukturës hapësinore dhe teknike. Nga Ministri dhe Zëvendëskryeministri i Parë ishte e

[4] „Охридски договор", 13 август 2001 [http://www.siofa.gov.mk/data/file/Ramkoven_dogovor_mk.pdf]
[5] http://www.siofa.gov.mk/mk/. Надлежностите на овој Секретаријат ги превзема новото Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците
[6] Собрание на Република Македонија, чл. 15 од „Закон за унапредување и заштита на правата на припадниците на заедниците кои се помалку од 20% од населението во Република Македонија". *Службен весник на Република Македонија* LXIV (92) (22 јули 2008), 1-3[http://www.slvesnik.com.mk/Issues/ED8DC7AF8F917D4B9704F49E8EFCD0DB.pdf; пристапено на 1 април 2019 [http://kultura.gov.mk/ministerstvo/] Управата, исто така, преминува во новото Министерство за политички систем и односи меѓу заедниците.

инфраструктура. Од Министерот и прв вицепремиер беше потврдено дека човечките ресурси ќе се решат во најбрз можен рок, по распределувањерто на преостанатите затекнати вработени во Министерството. Има заинтересираност од неколку странски организации да се реализира заеднички проект за зголемување на капацитетите на Управата, на сличен начин како што беше направено со Агенцијата за остварување на правата на помалубројните заедници.

Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:

Заради нужната транзиција на институцијата од едно министерство во друго, се јави потребата од пролонгирање на рокот. Се извршија низа работни средби и консултации, на кој начин најсоодветно, и во
која временска рамка да се реализира мерката. Новиот рок се однесува на првиот до четвртиот квартал од 2022 година.

vërtetuar që burimet njerëzore do të zgjidhen sa më shpejt që të jetë e mundur, pas shpërndarjes së të punonësuarve të mbetur në Ministri. Ka interes nga disa organizata të huaja për të realizuar projekt të përbashkët për të rritur kapacitetin e Drejtorisë, në mënyrë të ngjashme siç ishte bërë me Agjencinë për Realizimin e të Drejtave të Komuniteteve më të Vogla.

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afat i ri i planifikuar për zbatimin e aktiviteteve:

Për shkak të tranzicionit të domosdoshëm të institucionit nga një ministri në tjetrën, u paraqit nevoja për prolongimin e afatit. Janë realizuar një seri takimesh dhe konsultimesh pune, në mënyrë më të përshtatshme dhe në cilën kornizë kohore të realizohet masa. Afati i ri i referohet tremujorit të parë deri tremujorit të katërt të vitit 2022.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.3

- Успешна транзиција на институцијата
- Реафирмирање на потребата и улогата на Управата
- Подобри технички и просторни услови

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТОТ 1

Реализираните и започнатите активности придонесоа за реализација на приоритетот: Создавање еднакви можности, целосна достапност и вклученост на сите граѓани во развивањето и негувањето на интеркултурализмот и градење заедничките културни вредности и специфичности.

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.3

- Tranzicion i suksesshëm i institucionit
- Reformim i nevojës dhe rolit të Drejtorisë
- Kushte më të mira teknike dhe hapësinore

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 1

Aktivitetet e filluara dhe të realizuara kontribuan për realizimin e prioritetit: Krijimin e mundësive të barabarta, arritje dhe përfshirje të plotë të të gjithë qytetarëve në zhvillimin dhe trajtimin e interkulturalizmit dhe ndërtimit të vlerave të përbashkëta kulturore dhe specifikat.

Приоритет 2: Афирмација и развој на меѓусебната почит, разбирање и поддршка на културните различности во општеството, во кое културите на сите заедници, врз основа на развиен интеркултурен дијалог силно соработуваат, меѓусебно се надополнуваат и се збогатуваат.

2.1 Приоритетна цел: Хармонизирана домашна правна регулатива со меѓународните документи кои се во духот на концептот „Едно општество за сите и интеркултурализам

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.1:

Предвидените мерки

М2.1.1 Вклучување соодветни содржини во годишните програми на националните установи

М 2.1.2 Поттикнување на соработката и осмислување на заеднички културни активности на културните установи со организации што ги претставуваат овие заедници и групи

Кои требаше да придонесат за кон Субвенционирање на програми и содржини кои се залагаат за елиминирање на национализмот, ксенофобијата, етничките стеги, религиозна, родова, полова и секаква друга дискриминацијасе реализираа само делумно, а не системски, како резултат на намалените средства, намалениот капацитет на институциите, ургентноста на приоритетот да се заштитат најзагрозените уметници и културни работници со посебни Ковид мерки, а и поради транзицијата на Управата меѓу двете министерства.

Prioriteti 2: Afirmimi dhe zhvillimi i respektit të ndërsjellë, kuptimi dhe mbështetja e dallimeve kulturore në shoqëri, në të cilën kulturat e komuniteteve, në bazë të dialogut ndërkulturorë të zhvilluar bashkëpunojnë fort, ndërmjet vete plotësohen dhe pasurohen.

2.1. Qëllimi prioritar: Rregullativa juridike vendore e harmonizuar me dokumentet ndërkombëtare që janë në frymën e konceptit " Një shoqëri për të gjithë dhe Ndërkulturalizëm

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.1:

Masa të parapara

M2.1.1 Përfshirjen e përmbajtjeve adekuate në programet vjetore të institucioneve kombëtare

M 2.1.2 Inkurajimi i bashkëpunimit dhe krijimi i aktiviteteve të përbashkëta kulturore të institucioneve kulturore me organizatat që përfaqësojnë këto komunitete dhe grupe

Të cilat duhej të kontribuonin në Subvencionimin e programeve dhe përmbajtjes që kërkojnë të eleminojnë nacionalizmin, ksenofobinë, kufizimet etnike, fetare, gjinore dhe çdo diskriminim tjetër u realizuan vetëm pjesërisht dhe jo sistematikisht, si rezultat i mjeteve të zvogëluara, kapacitetit të zvogëluar të institucioneve urgjenca e prioritetit që të mbrohen artistët dhe nëpunësit kulturor më të prekshëm me masa të veçanta Kovid dhe për shkak të tranzicionit të Administratës midis dy ministrive. Në këtë kuptim, institucionet kombëtare u inkurajuan të

Во таа смисла, националните установи беа поттикнувани на соработката и осмислување на заеднички културни активности на културните установи со организации што ги претставуваат овие заедници и групи во предлозите на годишните планови, но необврзно имајќи ги предвид новонастанатите неповолни услови во кои установите опстојуваат среде предизвиците на здравствената криза, а кои се одразија и на институционалните капацитети и можноста за планирање во турбулентни околности. Програмите беа подобрени, но останува мерката во целост да се реализира во наредниот период.

M2.1.3 Креирање Годишен конкурс за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците во Република Северна Македонија

не се реализира, поради објективните пречки создадени од ширењето на Пандемијата Ковид 19 и поради намалувањето на буџетот на Министерството за култура и пренасочувањето на дел од средствата за реализација на ургентни Ковид 19 мерки за помош на уметниците и културните работници при што се јави и проблемот на немање соодветни средства.

<u>Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:</u>

По разговори со засегнатите страни се констатира дека предизвиците не се плод на менување на политиките туку се само од техничка природа и дека со новите рокови кои одговараат на темпото на работа во услови на пандемија, ќе се реализираат успешно. Новата временска рамка е поместена за спроведување на активностите од вториот до четвртиот квартал во 2021 односно, од првиот до четвртиот квартал од 2022 година.

bashkëpunojnë dhe të hartojnë aktivitete të përbashkëta kulturore të institucioneve kulturore me organizata që përfaqësojnë këto komunitete dhe grupe në propozimet e planeve vjetore, por jo domosdoshmërisht duke marrë parasysh kushtet e reja të pafavorshme në të cilat institucionet mbijetojnë në mes të sfidave të krizës shëndetësore, e të cilat reflektuan kapacitetin institucional dhe mundësinë e planifikimit në rrethana të trazuara. Programet janë përmirësuar, por masa mbetet për t'u zbatuar plotësisht në periudhën e ardhshme.

M2.1.3 Krijimi i konkursit vjetor për afirmim dhe përmirësim të kulturës së pjesëtarëve të komuniteteve në Republikën e Maqedonisë së Veriut

nuk realizohet, për shkak të pengesave objektive të krijuara nga përhapja e Pandemisë Kovid 19 dhe për shkak të zvogëlimit të buxhetit të Ministrisë së Kulturës dhe ridrejtimit të një pjese të mjeteve për realizimin e masave urgjente Kovid 19 për të ndihmuar artistët dhe nëpunonësit e kultur, me çka u shfaq mungesa e mjeteve adekuate.

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afat i ri i planifikuar për zbatimin e aktiviteteve:</u>

Pas bisedave me palët e interesuara, u konstatua se sfidat nuk janë rezultat i ndryshimeve të politikave, por janë vetëm të natyrës teknike dhe se me afatet e reja që korrespondojnë me ritmin e punës në kushtet e pandemisë, do të realizohen me sukses. Afati i ri kohor është zhvendosur për zbatimin e aktiviteteve nga tremujori i dytë në të katërtin në 2021, përkatësisht nga i pari në tremujorin e katërt të vitit 2022.

Имплементација на активности – стратешка област култура

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТОТ 2

Реализираните и започнатите активности придонесоа за реализација на приоритетот: Афирмација и развој на меѓусебната почит, разбирање и поддршка на културните различности во општеството, во нас културите на сите заедници, врз основа на развиен интеркултурен дијалог силно соработуваат, меѓусебно се надополнуваат и се збогатуваат. Повеќето од активностите се во иницијална фаза но имаат солидна база да се спроведат во целост во наредниот период.

Implementimi i aktiviteteve- fusha strategjike kultura

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 2

Aktivitetet e filluara dhe të realizuara kontribuan për realizimin e prioritetit: Afirmim dhe zhvillim i respektit të ndërsjellë, mirëkuptimi dhe mbështetja e dallimeve kulturore në shoqërinë, në të cilën kulturat e të gjitha komuniteteve, në bazë të dialogut të zhvilluar ndërkulturor bashkëpunojnë fuqishëm, përmbushen ndërmjet vete dhe pasurohen. Shumica e aktiviteteve janë në fazë iniciuese por kanë bazë solide të zbatohen në tërësi në periudhën në vazhdim.

РЕЗИМЕ КОН СТРАТЕШКА ОБЛАСТ КУЛТУРА

Реализираните активности во 2020 придонесоа кон остварување на приоритетите и целите утврдени во Националната стратегија. Можеме да потврдиме дека работиме посветено на создавање еднакви можности, целосна достапност и вклученост на сите граѓани во развивањето и негувањето на интеркултурализмот и градење заедничките културни вредности и специфичности, и дека ја демократизираме културата со развивање кохезивни и инклузивни политики. Резултатите од конкурсите, како типична форма на поддршка во културата сведочат за зголемена поддршка за проекти и активности кои ја подигаат свеста и потребата од силен интеркултурен дијалог, заемно меѓусебно разбирање и еднаква вклученост во заедничката културна и уметничката продукција без оглед на различностите. Со законските измени и последователните активности се зајакнуваат надлежностите и севкупните ресурси на Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците. Во програмите на установите и другите актери во културата има зголемено субвенционирање на програми и содржини кои се залагаат за елиминирање на национализмот, ксенофобијата, етничките стеги, религиозна, родова, полова и секаква друга дискриминација. Подобрено е присуството на проекти кои се залагаат за афирмација и развој на меѓусебната почит, разбирање и поддршка на културните различности во општеството, во кое културите на сите заедници, врз основа на развиен интеркултурен дијалог силно соработуваат, меѓусебно се надополнуваат и се збогатуваат.

Сите горенаведени активности даваат солидна основа за постигнување на утврдените приоритети и приоритетни цели во Стратегијата. Треба да се има предвид дека станува збор за периодичен извештај, при што целосното исполнување останува да се надогради и спроведе во следниот период за што се идентификувани излезни решенија, предвидени се следни чекори и поставени се нови временски рокови.

REZIME NDAJ FUSHËS STRATEGJIKE -KULTURA

*Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 kontribuan ndaj realizimit të prioriteteve dhe qëllimeve të përcaktuara në Strategjinë kombëtare. Mund të vërtetojmë se punet në mënyrë të dedikuar në krijimin e mundësive të barabarta, arritje të plotë dhe përfshirjen e të gjithë qytetarëve në zhvillimin dhe trajtimin e interkulturalizmit dhe ndërtimin e vlerave të përbashkëta kulturore dhe specifikave dhe se e demokratizojmë kulturën me zhvillimin e politikave kohezive dhe inkluzive. Rezultatet nga konkurset, si formë tipike të mbështetjes në kulturë dëshmojnë për mbështetje të rritur për projekte dhe aktivitete që e ngrisin vetëdijën dhe nevojën për dialog të fortë të interkulturalizmit, mirëkuptim i ndërsjellë dhe përfshirje të barabartë në kulturën e përbashkët dhe produkcionin e artit pa marrë parasysh dallimet. Me ndryshimet ligjore dhe aktivitetet e vazhdueshme forcohen kompetencat dhe burimet gjithëpërfshirëse të Drejtorisë për Afirmim dhe Përmirësim e Kulturës së Pjesëtarëve të Komuniteteve.
Në programat e institucioneve dhe aktorëve tjerë në kulturë ka rritje të subvencionimit të programeve dhe përmbajtjeve që angazhohen për eliminimin e nacionalizmit, ksenofobisë, kufizimeve etnike, diskriminimit, religjioz, gjinor dhe secilit diskriminim tjetër. Është përmirësuar pjesëmarrja në projekte që angazhohen për afirmimin dhe zhvillimin e respektit të ndërsjellë, mirëkuptimit dhe mbështetjes së dallimeve kulturore në shoqërinë, në të cilën kulturat e të gjitha komuniteteve, në bazë të dialogut të zhvilluar ndërkulturor bashkëpunojnë fuqishëm dhe pasurohen ndërmjet veti. Të gjitha aktivitetet e lartpërmendura japin bazë solide për arritjen e prioriteteve dhe qëllimeve prioritare të përcaktuara në Strategjinë. Duhet pasur parasysh se bëhet fjalë për raport periodik, me çka përmbushja e plotë mbetet të mbindërtohet dhe zbatohet në periudhën në vazhdim për çka janë të identifikuara zgjidhje dalëse, janë paraparë hapa të ardhshëm dhe janë vendosur afate të reja kohore.*

- СТРАТЕШКА ОБЛАСТ: МЛАДИ –

– FUSHA STRATEGJIKE: TË RINJTË –

Младите во Република Северна Македонија ги направија, ги прават и ќе ги прават промените во државата и како такви, тие сакаат да одат напред кон градење општество по нивна мерка. Младите претставуваат движечка сила на модерните демократии кои треба да се во функција на „будно око" кое ќе биде постојан коректив и носител на демократски промени и напредок на општеството. Младата популација во РСМ се соочува со сериозни предизвици кои се резултат на неповолната и неконзистентната општествена и економска состојба. Тоа има негативно влијание врз нејзината позитивна проекција за сопствената иднина. Еден од најважните предизвици на младиот човек е како да дојде до пристојна работа и како да се реализира себеси во рамките на својата професија и кариерните аспирации.

За младите да имаат желба и мотив за работа, потребно е да им се понуди можност за работа, да имаат реална конкуренција, каде што може да се натпреваруваат со знаења, идеи и решенија, да им се остави простор и можност да имаат своја улога и да влијаат на општествените текови, да се поттикнува младински активизам, но без, притоа, да се користи процесот на селективност. Нашето општество за да докаже дека навистина светот останува на младите треба да направи многу повеќе од празните заложби за активно вклучување на младите луѓе во општествените и економските текови. Секојдневно треба да се слушаат заложбите, но и да се сфатат предизвиците и можностите кои можат единствено да ги понудат младите градејќи мостови на пријателство и заедништво.

Затоа, не е потребно само менување на општествената свест, туку конкретни дела и акции, младешки ентузијазам, аспирации, но пред сè знаења, да се ставаат во функција на целокупниот развој на опшеството. Младите мора да бидат вклучени, за да не се оддалечат од општеството.

Оттаму, во Националната стратегија во рамките на стратешката област млади се идентификувани два приоритети и соодветни приоритетни цели и активности.

Приоритет 1: Промовирање на ненасилството, толеранцијата и интеркултурната комуникација меѓу младите и елиминирање на говорот на омраза и криминалот од омраза

Во функција на наведениот приоритет се утврдува следната приоритетна цел:

Të rinjtë në Republikën e Maqedonisë së Veriut kanë bërë, po bëjnë dhe do të bëjnë ndryshime në shtet dhe si të tillë, ata duan të ecin përpara drejt ndërtimit të një shoqërie të përshtatur për ta. Të rinjtë janë forca lëvizëse e demokracive moderne që duhet të jenë në funksion të "syrit vigjilent" i cili do të jetë korrigjues dhe bartës i vazhdueshëm i ndryshimeve demokratike dhe përparimit të shoqërisë. Popullata e re në RMV përballet me sfida serioze që rezultojnë nga gjendja e pafavorshme dhe e paqëndrueshme sociale dhe ekonomike. Ajo ka një ndikim negativ në projektimin e saj pozitiv për të ardhmen e saj. Një nga sfidat më të rëndësishme për një të ri është se si të gjejë punë të denjë dhe si të realizohet brenda profesionit të tij dhe aspiratave të karrierës.

Që të rinjtë të kenë dëshirë dhe motivim për të punuar, është e nevojshme t'u ofrohet mundësia për të punuar, të kenë konkurrencë të vërtetë, ku ata të mund të konkurrojnë me njohuri, ide dhe zgjidhje, t'u jepet hapësirë dhe mundësi të kenë rolin e tyre dhe të ndikojnë në rrjedhat shoqërore, për të inkurajuar aktivizmin e të rinjve, por pa përdorur procesin e selektivitetit. Shoqëria jonë, në mënyrë që të dëshmojë se bota u mbetet vërtet të rinjve, duhet të bëjë shumë më tepër sesa përpjekje boshe për të përfshirë në mënyrë aktive të rinjtë në jetën shoqërore dhe ekonomike. Përpjekjet duhet të dëgjohen çdo ditë, por gjithashtu duhet të kuptohen sfidat dhe mundësitë që të rinjtë mund të ofrojnë vetëm duke ndërtuar ura miqësie dhe bashkësie.

Prandaj, nuk është e nevojshme vetëm të ndryshohet vetëdija shoqërore, por edhe të vendosen vepra dhe veprime konkrete, entuziazëm rinor, aspirata, por mbi të gjitha njohuri, në funksion të zhvillimit të përgjithshëm të shoqërisë. Të rinjtë duhet të përfshihen në mënyrë që ata të mos distancohen nga shoqëria.

Nga këtu, në Strategjinë Kombëtare në korniza të fushës strategjike të rinjtë, janë identifikuar dy prioritete dhe qëllimet dhe aktivitetet adekuate prioritare.

Prioriteti 1: **Promovimi i mos-dhunës, tolerancës dhe komunikimit ndërkulturor midis të rinjve dhe eliminimi i gjuhës së urrejtjes dhe krimit nga urrejtja**

Në funksion të prioritetit të përmendur, përcaktohet qëllimi i prioritetit të mëposhtëm:

- Да се намали и елиминира степенот на насилството, нетолерантноста, говорот на омраза и криминалот од омраз, вклучително и од страна на органи/институции кон граѓаните и ранливи групи

Приоритет 2: Намалување на етноцентризмот помеѓу младите и изолација на различни моногрупации, учество во заеднички активности и меѓусебна интеракција

Во функција на наведениот приоритет се утврдуваат следниве приоритетни цели:

- Унапредување на наставните програми и техники во основното, средното и високото образование, вклучувајќи ја и практичната настава во средно и високо образование
- Доследно и конзистентно спроведување на политиките за едно општество и интеркултурализам кои се однесуваат за младите
- Млади со еднакви можности и нивна вклученост во процесите на донесување на одлуки
- Воспоставен систем за детектирање на говор на омраза и криминал од омраза на локално и национално ниво
- Намалена сегрегација и дискриминација на младите

Извештајот за постигнати резултати во периодот јануари-декември 2020 година, дава преглед на реализирани активности по приоритети и приоритетни цели, ги идентификува ризиците и предизвиците, посебно во период на КОВИД 19 пандемија, дава преглед на постигнати резултати, но и оценка како тие резултати придонесуваат во остварување на посакуваните цели. Треба да се земе предвид и фактот дека станува збор за периодичен извештај кој се однесува на една календарска година, па оттаму и оценката за постигнувањето на приоритетните цели е периодична.

- Të ulet dhe eliminohet niveli i dhunës, intolerancës, gjuhës së urrejtjes dhe krimit nga urrejtja, përfshirë organet / institucionet ndaj qytetarëve dhe grupeve të cenueshme

Prioriteti 2: Reduktimi i etnocentrizmit tek të rinjtë dhe izolimi i monogrupeve të ndryshme, pjesëmarrja në aktivitete të përbashkëta dhe bashkëveprimi i ndërsjellë

Në funksion të prioritetit të përmendur, përcaktohetn qëllimet prioritare të mëposhtme:

- Përmirësimi i programeve arsimore dhe teknikave në arsimin fillor, të mesëm dhe të lartë, përfshirë mësimin praktik në arsimin e mesëm dhe të lartë
- Zbatim i vazhdueshëm dhe i qëndrueshëm i politikave për një shoqëri dhe ndërkulturalizmit që zbatohen për të rinjtë
- Të rinjtë me mundësi të barabarta dhe përfshirja e tyre në proceset e vendimmarrjes
- Sistemi i themeluar për zbulimin e gjuhës së urrejtjes dhe krimit nga urrejtja në nivelin lokal dhe kombëtar
- Ndarje dhe diskriminim i zvogëluar i të rinjve

Raporti për rezultatet e arritura në periudhën janar-dhjetor të vitit 2020, jep pasqyrë të aktiviteteve të realizuara sipas prioriteteve dhe qëllimeve prioritare, i identifikon rreziqet dhe sfidat, veçanërisht në periudhën e pandemisë KOVID 19, jep pasqyrë të rezultateve të arritura, por edhe vlerësim se si ato rezultate kontribuojnë në arritjen e qëllimeve të dëshiruara. Duhet të merret parasysh fakti që bëhet fjalë për raport periodik që i referohet një viti kalendarik, prandaj vlerësimi i arritjes së qëllimeve prioritare është periodik.

Приоритет 1: Промовирање на ненасилството, толеранцијата и интеркултурната комуникација меѓу младите и елиминирање на говорот на омраза и криминалот од омраза

1.1 Приоритетна цел: Да се намали и елиминира степенот на насилството, нетолерантноста, говорот на омраза и криминалот од омраза, вклучително и од страна на органи/институции кон граѓаните и ранливи групи

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.1:

Во рамки на оваа приоритетна цел, **мерка 1** - <u>информирање на јавноста за последиците на говорот на омраза и криминалот од омраза особено помеѓу младите</u>, реализацијата на активностите се одвиваше бавно, пред сè во делот на соработка со Агенцијата за млади и спорт и немањето на буџетски средства за да се реализираат активностите од мерка 1. Сепак, февруари-март, периодот кога започна ковид 19 пандемијата и заедно со сите рестриктивни мерки, не бевме во можност да организираме било какви јавни форуми со младите во планските региони. Согласно ревидирањето на акцискиот план, истите согласно протоколите и во заедничка координација со АМС и граѓанските организации ќе се организираат

- **A1.1.** Организирање 8 јавни форуми со младите во 8 плански региони во државата и промоција преку рекламен материјал, летоци, брошури **<u>не е реализирана</u>**
- **A1.2.** Изготвување рекламен спот и негова дистрибуција во јавност преку медиум **<u>не е реализирана</u>**
- **A1.3** Иницијатива за формирање посебен оддел во МВР кој ќе работи на

Prioriteti 1: Promovimi i mos-dhunës, tolerancës dhe komunikimit ndërkulturor midis të rinjve dhe eliminimi i gjuhës së urrejtjes dhe krimit nga urrejtja

1.1 Qëllimi prioritar: Të ulet dhe eliminohet niveli i dhunës, intolerancës, gjuhës së urrejtjes dhe krimit nga urrejtja, përfshirë organet / institucionet ndaj qytetarëve dhe grupeve të cenueshme

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 1.1:

Në korniza të këtij qëllimi prioritar, **<u>masa 1</u>** <u>- informimi i publikut për pasojat e gjuhës së urrejtjes dhe krimit nga urrejtja, veçanërisht tek të rinjtë</u>, realizimi i aktiviteteve ishte i ngadaltë, veçanërisht në fushën e bashkëpunimit me Agjencinë e të Rinjve dhe Sportit dhe mungesa e mjeteve buxhetore për të realizuar aktivitetet nga masa 1. Sidoqoftë, shkurt-mars, periudha kur filloi pandemia Covid 19 dhe së bashku me të gjitha masat kufizuese, ne nuk ishim në gjendje të organizojmë ndonjë forum publik me të rinjtë në rajonet e planifikimit. Në përputhje me rishikimin e planit të veprimit, të nëjtat do të organizohen në përputhje me protokollet dhe në koordinim të përbashkët me ARS-në dhe organizatat e shoqërisë civile.

- **A1.1.** Organizimi i 8 forumeve publike me të rinjtë në 8 rajone planifikuese në shtet dhe promovimi përmes materialit reklamues, fletushka, broshura **<u>nuk është realizuar</u>**
- **A1.2.** Përgatitja e klipit reklamues dhe shpërndarja e tij për publikun përmes mediave **<u>nuk është realizuar</u>**
- **A1.3** Iniciativa për krijimin e njësisë së veçantë në MPB që do të punojë në

препознавање и справување со криминал од омраза и говор на омраза. Овој оддел/ би имал посебна обука за препознавање на посебните. Во однос на оваа иницијатива, **реализацијата на истата е во тек** и позитивно е што МВР воведе таканаречено [„црвено копче“](), каде граѓаните може да пријавуваат криминал од омраза, говор на омраза и доколку постои било каква форма на насилство. Во функција е меил адресата cybercrime@moi.gov.mk

- **A1.4** Изготвување прирачник на сите актуелни мерки против насилството и говорот на омраза и криминал од омраза и негова дистибуција во образовните и културните институции и спортски федерации **не е реализирана**

Во однос на **мерка 2**: Пристапување кон подготовка на законска регулатива за млади (што е во согласност со ЕУ препораките и обврските согласно НПАА) во најбрз можен рок да се подготви еден сеопфатен lex specialis-закон кој во исто време ќе го регулира статусот и правата и обврските на младите, но и нивното организирање, делување и начини на финансирање, **истата е реализирана во целост**

- **A2.1** Спроведување на истражување кое ќе ги лоцира потребите на младите на локално, регионално и национално ниво, но и на младите од разни етнички и социјални групи (млади со попреченост, припадници на немнозински групи, средношколци и студенти) како и компаративна анализа на домашната со европската легислатива, **активноста е реализирана**
- **A2.2** Организирање процес на дисеминација преку 8 работилници и 8 јавни дебати на локално, регионално и национално ниво во сите плански региони, **активноста е реализирана**
- **A2.3** Формирање меѓуресорска работна група за изготвување на Закон за млади која ќе работи на процесот на дисеминација и примена по носење на законот во однос на интеркултурализмот и интеркултурното учење, **активноста е реализирана**

Законот за младинско учество и младински политики се донесе на 27 јануари 2020 година. Агенцијата за млади и спорт како надлежна институција за спроведување на одредбите од Законот, работи на негова имплементација,

njohjen dhe ballafaqimin e krimit nga urrejtja dhe gjuha e urrejtjes. Kjo njësi/ do të kishte trajnim të veçantë për njohjen e të veçëntave. Në raport me këtë iniciativë, **realizimi i saj është në vazhdim** dhe është pozitive që MPB-ja ka vendosur të ashtuquajturin "buton i kuq"- „црвено копче“, ku qytetarët mund të raportojnë krimin nga urrejtja, gjuhën e urrejtjes dhe çfarë do formë e dhunës. Adresa e postës elektronike cybercrime@moi.gov.mk është funksionale

- **A1.4** Përgatitja e manualit të të gjitha masave aktuale kundër dhunës dhe gjuhës së urrejtjes dhe krimit nga urrejtja dhe shpërndarja e tij në institucionet arsimore dhe kulturore dhe federatat sportive **nuk është realizuar**

Lidhur me **masën 2**: Qasja në përgatitjen e legjislacionit për të rinjtë (që është në përputhje me rekomandimet dhe detyrimet e BE-së në përputhje me NPAA) për të përgatitur sa më shpejt të jetë e mundur një ligj lex specialis që do të rregullojë statusin dhe të drejtat në të njëjtën kohë dhe përgjegjësitë e të rinjve, por edhe organizimin e tyre, veprimet dhe mënyrat e financimit, e **njëjta është realizuar plotësisht**

- **A2.1** Спроведување на истражување кое ќе ги лоцира потребите на младите на локално, регионално и национално ниво, но и на младите од разни етнички и социјални групи (млади со попреченост, припадници на немнозински групи, средношколци и студенти) како и компаративна анализа на домашната со европската легислатива, **активноста е реализирана**
- **A2.2** Organizimi i procesit të shpërndarjes përmes 8 punëtorive dhe 8 debateve publike në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar në të gjitha rajonet e planifikimit, **aktiviteti është realizuar**
- **A2.3** Forminin e grupit të punës ndërresor për përgatitjen e Ligji për të Rinjtë që do të punojë në procesin e shpërndarjes dhe zbatimit pas miratimit të ligjit në lidhje me ndërkulturizmin dhe mësimin ndërkulturor, **aktiviteti është realizuar**

Ligji për pjesëmarrjen e të rinjve dhe politikat rinore u miratua më 27 janar të vitit 2020. Agjencia për Rini dhe Sport, si institucion kompetent për zbatimin e dispozitave të Ligjit, po punon për zbatimin e tij, më saktësisht në pjesën e

поточно во делот на учество на младите во процесот на креирање на младински политики и донесување одлуки кои се однесуваат на нив, стратешките документи на национално и локално ниво, активностите и мерките кои ги преземаат органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа за унапредување на положбата на младите во општеството, како и информирање и заедничко планирање на активности поврзани со и за млади.

<u>Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:</u>

Имајќи предвид дека во месеците февруари- март 2020 година, со одлука на Владата, а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, организирањето на било какви физички настани беше невозможно. Сепак, предизвик е да се работи на зголемена координација и ангажираност на надлежните институции и прилагодување согласно новиот ревидиран план и моменталната ситуација. Очекувам во периодот што претстои да има уште поголема реализација на оние активности предвидени во мерките.

pjesëmarrjes së të rinjve në procesin e krijimit të politikave rinore dhe vendimmarrjes lidhur me to, dokumentet strategjike në nivel kombëtar dhe lokal, aktivitetet dhe masat e ndërmarra nga organet e administratës shtetërore dhe njësitë e vetëqeverisjes lokale për promovimin e pozitës së të rinjve në shoqëri, si dhe informimin dhe planifikimin e përbashkët të aktiviteteve lidhur me dhe për të rinjtë.

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afat i ri i planifikuar për zbatimin e aktiviteteve:</u>

Duke pasur parasysh se në muajt shkurt-mars të vitit 2020, me vendim të Qeverisë dhe me propozim të Komisionit për Mbrojtjen nga Sëmundjet Infektive, organizimi i çdo ngjarje fizike ishte i pamundur. Sidoqoftë, është sfidë të punohet në rritjen e koordinimit dhe angazhimit të institucioneve kompetente dhe përshtatjen në përputhje me planin e ri të rishikuar dhe situatën momentale. Pres që në periudhën e ardhshme të ketë realizim edhe më të madh të atyre aktiviteteve të parapara në masa.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.1

Воведено таканаречено „црвено копче", каде граѓаните може да пријавуваат криминал од омраза, говор на омраза и доколку постои било каква форма на насилство. Во функција е меил адресата cybercrime@moi.gov.mk.

Донесен Закон за младинско учество и младински политики и негова активна имплементација од АМС

Донесен Акт за внатрешна организација за формирање според кој ќе се формира истражувачки центар кој ќе работи на истражувања и анализи во тесна соработка со цивилното општество, домашните и меѓународните институции за различни теми врзани со младите

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТ 1

Реализираните и започнати активности придонесоа кон делумна реализација на приоритетот, како за прв пат донесениот Закон за младинско учество и младински политики се обезбедуваат и креирани политики за млади на сите нивоа и во сите институции, водејќи се од потребите од интересите и да зајакнува учеството на младите во процесите на креирање на политики, но од друга страна недостасува континуитето и информирање на општинските, и медиумите кои водат кон елиминирање степенот на насилството, нетолерантноста, говорот на омраза и криминалот од омраза.

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.1

Është futur i ashtuquajturi "butoni i kuq", ku qytetarët mund të paraqesin krimin nga urrejtja, gjuhën e urrejtjes dhe nëse ekziston çfarë do forme të dhunës. Në funksion është email adresa cybercrime@moi.gov.mk

Është miratuar Ligji për Pjesëmarrjen e të Rinjve dhe Politikat e të Rinjve dhe implementimi i tij aktiv nga ARS

Është sjellë akt për organizimin e brendshëm për formimin e të cilit formohet qendra hulumtuese dhe analizat në koordinim të ngushtë me shoqërinë civile, institucionet vendore dhe ndërkombëtare për tema të ndryshme lidhur me të rinjtë

VLERESIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 1

Aktivitetet e filluara dhe të realizuara kontribuan për realizimin e pjesërishëm të prioritetit edhe pse për herë të parë Ligji i miratuar për Pjesëmarrjen e të Rinjve dhe Politikat e të Rinjve sigurohen dhe krijohen politika për të rinjtë në të gjitha nivelet dhe në të gjitha institucionet, që udhëhiqen nga nevojat nga interesat dhe e përforcon pjesëmarrjen e të rinjve në proceset e krijimit të politikave, por nga ana tjetër mungon kampanja dhe afirmimi i aktiviteteve dhe masave që shpjen drejt eliminimit të nivelit të dhunës, jo-tolerancës, gjuhës së urrejtjes dhe krimit nga urrejtja

Приоритет 2: Намалување на етноцентризмот помеѓу младите и изолација на различни моногрупации, учество во заеднички активности и меѓусебна интеракција од омраза

Prioriteti 2: Zvogëlimi i etnocentrizmit ndërmjet të rinjve dhe izolimi i monogrupeve të ndryshme, pjesëmarrjes në aktivitete të përbashkëta dhe bashkëveprim të ndërsjellë nga urrejtja

2.1. Приоритетна цел: Унапредување на наставните програми и техники во основното, средното и високото образование, вклучувајќи ја и практичната настава во средно и високо образование

2.1 Qëllimi prioritar: Zhvillimi i programeve mësimore dhe teknike në arsimin fillor, të mesëm dhe të lartë, duke përfshirë edhe mësimin praktik në arsimin e mesëm dhe të lartë

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.1:

Во рамки на оваа приоритетна цел, **мерка 1** Организирање на вон-наставни акативности со сите етнички групи на млади и нивно поврзување и запознавање со религиски. МОН секоја година спроведува анализи пред се во делот на потребата од практична настава и креирање на програми за потребите на младите луѓе.

- **A1.1** Анализа за примена на практичната настава во средното и високо образование, со посебен акцент на слободните активности на студентите **е во тек** и овде е важно да се вметне и да се вклучи и ЦСОО (Центар за стручно образование и обука
- **A1.2** Задолжителни обуки и дообуки на наставниот кадар во сите училишта во општините со мешан етнички состав за вонанставни активности и користење на слободното време на младите во средно образование и религиско образоавние **е реализирана** и е донесена нова концепција за воннаставни активности и направена обука за наставниците. Сепак, во однос на неформалните активности и вонаставните програми, тоа не е во надлежност на МОН и тому посетата на објектите се реализира преку вонаставни активности или екскурзии.
- **A1.3** Организирање 6 младински спортски кампови со акцент на едукативниот дел и надминување на разликите помеѓу младите со учество на различни етнички и социјални групи, како и со познати спортисти **не е реализирана** заради тоа што организирањето на спортските кампови и обуките не беше возможно да се реализира заради КОВИД 19 пандемијата и донесените препораки од Комисијата.

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.1:

Në korniza të këtij qëllimi prioritar, **masa 1** Organizimi i aktiviteteve jashtëshkollore me të gjitha grupet etnike të të rinjve dhe lidhja e tyre dhe njohja me religjione, MASH çdo vit zbaton analiza para se gjithash në pjesën e nevojës për trajnim praktik dhe krijimin e programeve për nevojat e personave të rinjë.

- **A1.1** Analiza e zbatimit të mësimit praktik në arsimin e mesëm dhe të lartë, me theks të veçantë në aktivitetet e lira të studentëve **është në vijim** dhe këtu është e rëndësishme të futet dhe të përfshihet QATP (Qendra e Arsimit dhe Trajnimit Profesional
- **A1.2** Trajnime të detyrueshme dhe trajnime shtesë të kuadrit mësimdhënës në të gjitha shkollat në komunat me përbërje të përzier etnike për veprimtari jashtëshkollore dhe përdorimin e kohës së lirë të të rinjve në arsimin e mesëm dhe arsimin fetar **është realizuar** dhe është miratuar koncept i ri për aktivitetet jashtëshkollore dhe trajnimi i bërë për mësimdhënës. Sidoqoftë, për sa i përket aktiviteteve joformale dhe programeve jashtëshkollore, nuk është në kompetencë të MASH-it dhe për këtë arsye vizita në ambiente realizohet përmes aktiviteteve jashtëshkollore ose ekskursioneve.
- **A1.3** Organizimi i 6 kampeve sportive për të rinj me theks në pjesën arsimore dhe tejkalimin e dallimeve midis të rinjve me pjesëmarrjen e grupeve të ndryshme etnike dhe shoqërore, si dhe me atletë të njohur **nuk është realizuar** sepse organizimi i kampeve dhe trajnimeve sportive nuk ishte e mundur të realizohet për shkak të pandemisë KOVID 19 dhe rekomandimeve të miratuara nga Komisioni. Sidoqoftë, edhe këtu, gjatë

Сепак и овде, за изминатата година недостасуваше интензивна соработка и тоа резултираше со низок степен на реализација на активностите за исполнување на приоритетната цел

- **A1.4** Задолжителна обука во 3 модули (на почетокот на учебната година) на родителите на децата во основните и средните училишта за интеркултурно учење и запознавање со концептот на говор на омраза во 8 плански региони **не е реализирана.**

Во однос на **мерка 2**: Ревидирање на наставни програми и други содржини во кои се идентификувани извори на стереотипи и омраза:

- **A2.1** Анализа на наставни програми во средно образоавние **е реализирана**. Во рамки на МОН е формирана работна група која работи на нова Концепција за средно образование. Врз основа на концепцијата ќе бидат утврдени национални стандарди за постигнувањата на учениците. Согласно националните стандарди ќе се дефинираат излезни резултати и ќе се развијат нови современи наставни програми
- **A2.2** Анализа на акредитираните академски програми на универзитетите **е реализирана**
- **A2.3** Организирање работни средби со Ректорите, декани околу процесот на ревидирање на наставните програми на Универзитетите во РСМ **е реализирана**
- **A2.4** Креирање електронско гласило - електронски весник за сите средни училишта и универизтети кое ќе служи за информирање на новини во образованието **не е реализирана** иако е воспоставена е соработка со Студентските претставнички тела и допрва ќе се работи на оваа активност

Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:

Имајќи предвид дека во месеците февруари- март 2020 година, со одлука на Владата, а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, организирањето на било какви физички настани беше невозможно. Сепак, предизвик е да се работи на зголемена координација и ангажираност на надлежните институции и прилагодување согласно новиот ревидиран план и моменталната ситуација. Очекувам во периодот што претстои да има уште поголема реализација на оние активности предвидени во мерките, со посебен

vitit të kaluar kishte një mungesë të bashkëpunimit intensiv dhe që rezultoi në një nivel të ulët të realizimit të aktiviteteve për përmbushjen e qëllimit prioritar.

- **A1.4** Trajnimi i detyrueshëm në 3 module (në fillim të vitit shkollor) të prindërve të fëmijëve në shkollat fillore dhe të mesme për mësimin ndërkulturor dhe njohja me konceptin e gjuhës së urrejtjes në 8 rajone planifikuese **nuk është realizuar**

Lidhur me **masën 2**: Rishikimi i programeve mësimore dhe përmbajtjeve të tjera në të cilat identifikohen burimet e stereotipave dhe urrejtjes:

- **A2.1** Analizë të programeve mësimore në arsimin e mesëm **është realizuar.** Në korniza të MASH –it është formuar grupi punues, i cili punon në Koncept të ri për arsimin e mesëm. Në bazë të konceptit, do të vendosen standardet kombëtare për arritjet e nxënësve. Sipas standardeve kombëtare do të definohen rezultatet përfundimtare de do të zhvillohen programe të reja arsimore bashkëkohore.
- **A2.2** Analizë e programeve të akredituara akademike të universiteteve **është realizuar**
- **A2.3** Organizim i takimeve të punës me rektorët, dekanët në rreth procesit të rishikimit të programeve mësimore të universiteteve në RMV **është realizuar**
- **A2.4** Krijimi i gëzit elektronik - gazetë elektronike për të gjitha shkollat e mesme dhe universitetet që do të shërbejë për informimin e risive në arsim **nuk është realizuar** edhe pse është lidhur bashkëpunim me trupat përfaqësues të Studentëve dhe ende është duke u punuar në këtë aktivitet

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afat i ri i planifikuar për zbatimin e aktiviteteve:

Duke pasur parasysh se në muajt shkurt-mars të vitit 2020, me vendim të Qeverisë dhe me propozim të Komisionit për Mbrojtjen nga Sëmundjet Infektive, organizimi i çdo ngjarje fizike ishte i pamundur. Sidoqoftë, është sfidë të punohet në rritjen e koordinimit dhe angazhimit të institucioneve kompetente dhe përshtatjen në përputhje me planin e ri të rishikuar dhe situatën aktuale. Pres që në periudhën e ardhshme të kemi një realizim edhe më të madh të atyre aktiviteteve të parapara në masa, me një aspekt të veçantë të përshtatjes së programeve mësimore me

аспект на прилагодување на наставните програми со актуелната ситуација, но и задржување на минимум квалитет за учениците/студентите и заеднички координација со наставници, родители и други целни групи.

situatën aktuale, por edhe ruajtjen e cilësisë minimale për nxënësit / studentët dhe koordinimin e përbashkët me mësuesit, prindërit dhe grupe të tjera të synuara.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.1

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.1

2.2 Приоритетна цел: Доследно и конзистентно спроведување на политиките за едно општество и интеркултурализам кои се однесуваат за младите

2.2 Qëllimi prioritar: Në mënyrë të vazhdueshme dhe të pandërprerë zbatimi i politikave për një shoqëri dhe ndërkulturalizëm që i referohen të rinjve

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.2:

Aktivitetet e realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.2:

Во однос **мерка** 1: Зајакнување на превентивните мерки за сузбивање на насилството, говорот на омраза и нетолерантноста кај младите

- **А1.1** Истражување кое ќе ги лоцира потребите на младите на локално, регионално и национално ниво, но и на младите од разни етнички и социјални групи (млади со попреченост, припадници, на немнозински групи, средношколци и студенти) како и компаративна анализа на домашната со европската легислатива, **не е реализирано**
- **А1.2** Организирање менторска програма преку која се врши споредба на млад човек, особено ако развива антисоцијално однесување, со пријателски расположено лице надвор од семејството како позитивен пример, **е реализирана од страна на МТСП**
- **А1.3** Воведување програма за семејна терапија - овие програми имаат за цел да ги подобрат односите и комуникациите меѓу семејните членови, како и да му понудат помош на родителот и детето за надминување проблем со девијантно однесување и нетолерантноста, **е реализирана** МТСП има низа на социјални услуги согласно Законот за социјална заштита и тоа услуги за стручна помош и поддршка, услуги за советување, услуги во заедницата и услуги за вон-семејна заштита каде се опфаќаат советодавна работа, превенирање, ублажување и надминување на последиците од настанатите социјални проблеми на поединец и семејство, оветување при развод на брак, семејна медијација за семејства со нарушени семејни односи, психо-социјална поддршка за жртви на семејно насилство, психо-социјален третман на сторители на семејно насилство и други специјализирани видови на советувања (https://mtsp.gov.mk/uslugi-i-prava-ns_article-socijalni-uslugi-koi-se-obezbeduvaat-soglasno-so-zakonot-za-socijalnata-zashtita.nspx). Сепак овде постои можност за создавање на менторска програма во рамките на делот за социјална заштита која ќе биде во насока на зајакнување на превентивното мерки за сузбивање на насилството, говорот на омраза и нетолерантноста кај младите.
- **А1.4** 8 Обуки (во плански региони) за развивање социјални вештини преку мешани групи на мажи и жени, со со помош на стручно лице да се водат разговори со младите со асоцијално поведение **не е реализирана** заради КОВИД – 19 пандемијата и заради воведените рестрикции и протоколи

Lidhur me **masën 1**: Forcim i masave parandaluese për të luftuar dhunën, gjuhën e urrejtjes dhe intolerancën tek të rinjtë

- **A1.1** Hulumtim që do të lokalizojë nevojat e të rinjve në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar, por edhe të rinjve nga grupe të ndryshme etnike dhe shoqërore (të rinj me aftësi të kufizuara, anëtarë të grupeve jo-shumicë, studentë të shkollës së mesme dhe universitare) si dhe analizë krahasuese e legjislacionit vendor me atë evropian, **nuk është realizuar**
- **A1.2** Organizimi i programit të mentorimit përmes së cilit bëhet krahasimi i një të riu, veçanërisht nëse zhvillon sjellje antisociale, me një person miqësor jashtë familjes si shembull pozitiv, **është realizuar nga MPPS**
- **A1.3** Futja e programit për terapi familjare - këto programe synojnë të përmirësojnë marrëdhëniet dhe komunikimet ndërmjet anëtarëve të familjes, si dhe t'i ofrojnë ndihmë prindit dhe fëmijës për të tejkaluar problemin e sjelljes devijante dhe intolerancës, **është realizuar** MPPS ka një seri shërbimesh sociale në përputhje me Ligjin për Mbrojtjen Sociale, të tilla si shërbimet për ndihmë dhe mbështetje profesionale, shërbime këshillimi, shërbime komunitare dhe shërbime për kujdesin jashtë familjes të cilat përfshijnë punën e këshillimit, parandalimin, zbutjen dhe tejkalimin e pasojave të problemeve sociale në individ dhe familje, këshillim gjatë divorcit, ndërmjetësim familjar për familje me marrëdhënie të çrregulluara familjare, mbështetje psiko-sociale për viktimat e dhunës në familje, trajtim psiko-social i kryesve të dhunës në familje dhe lloje të tjera të specializuara të këshillimit (https://mtsp.gov.mk/uslugi-i-prava-ns_article-socijalni-uslugi-koi-se-obezbeduvaat-soglasno-so-zakonot-za-socijalnata-zashtita.nspx). Sidoqoftë, këtu ekziston mundësi për të krijuar një program mentorimi brenda seksionit për mbrojtjen sociale i cili do të synojë forcimin e masave parandaluese për të luftuar dhunën, gjuhën e urrejtjes dhe intolerancën tek të rinjtë.
- **A1.4** 8 Trajnime (në rajonet e planifikimit) për zhvillimin e aftësive sociale përmes grupeve të përziera të burrave dhe grave, me ndihmën e personit profesionist të udhëhiqen biseda me të rinj me sjellje antisociale **nuk u realizuan** për shkak të pandemisë KOVID-19 dhe për shkak të protokolleve kufizuese të futura të

- **A1.5** Создавање сервис (call centre) за поддршка на млади - жртви на насилство, говор на омраза и криминал од омраза **е реализирана**, затоа што МТСП има развиено систем за пријави за семејно насилство (https://www.mtsp.gov.mk/specijalizirani-uslugi-za-zrtvi-na-semejno-nasilstvo.nspx), пријавување мобинг или вознемирување (https://mobing.mtsp.gov.mk/)
- **A1.6** Обука - 2 во 8 плански региони на припадниците на Министерство за внатрешни работи (полицијата), образовните структури (професори, наставници и воспитувачи), понатаму стручните лица тренери (посебно оние кои работат со младински кадар) **не е реализирана**

Во однос на активностите од **мерка 2: Механизам за креирање на политика за реализација, креирање на проекти за интеркултурализмот кај младите**

- **A2.1** Усогласување на законските и подзаконските акти и прописи и други усвоени документи кои се однесуваат на правата на младите **е реализирана**
- **A2.2** Организирање 8 обуки на младите за во сите плански региони за управување со проекти за социјална инкузија и интеркултурализам **не е реализирана**
- **A2.3** Изготвување електорнски припачник (водич) за управување со проекти на млади за социјална инклузија и интеркултурализам **не е реализирана**

Идентификувани ризици и предизвици:

Имајќи предвид дека во месеците февруари- март 2020 година, со одлука на Владата, а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, организирањето на било какви физички настани беше невозможно. Сепак, предизвик е да се работи на зголемена координација и ангажираност на надлежните институции, општините и прилагодување согласно новиот ревидиран план и моменталната ситуација. Очекувам во периодот што претстои да се впуштиме во реализација на оние активности кои не се реализирани, но сепак клучно е да се зголеми довербата, соработката и координацијата меѓу институциите, да се мотивираат носителите на одлуки дека и оваа Стратегија е реалност, но и да се предвидат финансиски средства

- **A1.5** Krijimi i shërbimit (qendër thirrjesh) për mbështetjen e të rinjve - viktima të dhunës, gjuhës së urrejtjes dhe krimit të urrejtjes është realizuar, sepse MPPS ka zhvilluar sistem për raportimin e dhunës në familje (https://www.mtsp.gov.mk/specijalizirani-uslugi-za-zrtvi-na-semejno-nasilstvo.nspx), duke raportuar mobing ose ngacmim (https://mobing.mtsp.gov.mk/)
- **A1.6** Trajnimi - 2 në 8 rajone planifikuese të anëtarëve të Ministrisë së Punëve të Brendshme (policisë), strukturave arsimore (profesorëve, mësimdhënësve dhe dukatorëve), trainerëve të mëtejshëm profesionalë (veçanërisht ata që punojnë me kuadrin e të rinjve) **nuk është realizuar**

Lidhur me aktivitetet nga **masa 2: Mekanizmi për krijimin e një politike për realizimin, krijimin e projekteve për ndërkulturalizëm tek të rinjtë**

- **A2.1** Harmonizimi i ligjeve dhe akteve nënligjore dhe rregulloreve dhe dokumenteve të tjerë të miratuara në lidhje me të drejtat e të rinjve **e realizuar**
- **A2.2** Organizimi i 8 trajnimeve për të rinjtë në të gjitha rajonet e planifikimit për menaxhimin e projekteve për përfshirjen sociale dhe ndërkulturalizmin **nuk është realizuar**
- **A2.3** Përgatitja e doracakut elektronik (udhëzues) për menaxhimin e projekteve rinore për përfshirjen sociale dhe ndërkulturalizëm **nuk është realizuar**

Rreziqe dhe sfida të identifikuara:

Duke pasur parasysh se në muajt shkurt-mars të vitit 2020, me vendim të Qeverisë dhe me propozim të Komisionit për Mbrojtje nga Sëmundjet Infektive, organizimi i çdo ngjarje fizike ishte i pamundur. Sidoqoftë, është sfidë të punohet në rritjen e koordinimit dhe angazhimit të institucioneve kompetente, komunave dhe rregullimin në përputhje me planin e ri të rishikuar dhe situatën aktuale. Pres që në periudhën e ardhshme të angazhohemi në realizimin e atyre aktiviteteve që nuk janë realizuar, por është akoma thelbësore të rritet besimi, bashkëpunimi dhe koordinimi ndërmjet institucioneve, për të motivuar vendimmarrësit se kjo Strategji është realitet, por edhe të sigurojë burime financiare për zbatim, nëse ekziston një ribalanc i buxhetit.

за реализација, доколку евентуално постои ребаланс на буџет.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.2

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.2

2.3. Приоритетна цел: Млади со еднакви можности и нивна вклученост во процесите на донесување на одлуки

2.3 Qëllimi prioritar: Të rinj me mundësi të barabarta dhe përfshirja e tyre në proceset e sjelljes së vendimeve

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.3:

Во однос на **мерка 1**: <u>Инклузивен процес на вклученост на младите на локално и на регионално ниво во општествениот систем</u>

- **А1.1** Промовирање кампања за еднакви можности на младите особено за ранливи категории млади (млади со попреченост, млади од поправни домови, сексуално злоупотребувани млади, млади кои питачат, млади

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së qëllimit prioritar 2.3:

Lidhur me **masën 1**: <u>Procesi gjithëpërfshirës i përfshirjes së të rinjve në nivelin lokal dhe rajonal në sistemin shoqëror</u>

- **A1.1** Promovimi i fushatës për mundësi të barabarta për të rinjtë, veçanërisht për kategoritë e prekur të të rinjve (të rinjtë me aftësi të kufizuara, të rinjtë nga shtëpitë përmirësuese, të rinjtë e abuzuar

лица зависници од наркотици) **не е реализирана**

- **A1.2** Организирање 8 панел-дисусии во планските региони, со акцент на младите од рурални средини и нивните можности на локално ниво **не е реализирана**
- **A1.3** Организаиње 8 младински кампови со едукативни и спортски содржини во сите плански региони, со учество на експери, спортски работници и верски водачи (поврзување на регионите) **не е реализирана**
- **A1.4** 8 обуки во секој плански регион за граѓанските организации за подобро мониторирање и известување на говор на омраза и нетолерантност **не е реализирана**
- **A1.5** Воспоставување модел на финасирање на младински проекти во акцент на социјална и етничка инклузија **не е реализирана**

Во однос на активностите 1.2, 1.3, 1.4, тие не се реализираа заради пандемијата со КОВИД 19 и воведените протоколи и рестрикции, каде одговорен орган е предвидено да биде Агенцијата за млади и спорт. Сега, со ревидираниот план и со попуштањето на рестрикциите очекувам истите да бидат реализирани и што е најважно овие работи да бидат буџетирани во рамки на АМС.

Во однос на активноста 1.1, кампањата не е реализирана, но сепак постои организациски добро поставен сектор „Сектор за еднакви можности" кои веќе има реализирано одредени активности и се добра основа за реализирање на оваа активност. Активноста 1.5 не е реализирана и не е воспоставен модел на финансирање на младински проекти со акцент на социјална и етничка инклузија.

Идентификувани ризици и предизвици:

Имајќи предвид дека во месеците февруари- март 2020 година, со одлука на Владата, а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, организирањето на било какви физички настани беше невозможно. Сепак, предизвик е да се работи на зголемена координација и ангажираност на надлежните институции и прилагодување согласно новиот ревидиран план и моменталната ситуација. Очекувам во периодот што претстои да се развие силна волја и мотивираност за реализација на оние активности предвидени во

seksualisht, të rinjtë lypës, të rinjtë e varur nga droga) **nuk është realizuar**

- **A1.2** Organizimi i 8 diskutimeve panel në rajonet e planifikimit, me theks në të rinjtë nga zonat rurale dhe mundësitë e tyre në nivelin lokal **nuk është realizuar**
- **A1.3** Organizimi i 8 kampeve për të rinj me përmbajtje edukative dhe sportive në të gjitha rajonet e planifikimit, me pjesëmarrjen e ekspertëve, punëtorëve të sportit dhe drejtuesve fetarë (që lidhin rajonet) **nuk është realizuar**
- **A1.4** 8 trajnime në çdo rajon planifikimi për organizatat e shoqërisë civile për monitorim dhe raportim më të mirë të gjuhës së urrejtjes dhe intolerancës **nuk është realizuar**
- **A1.5** Vendosja e modelit për financimin e projekteve rinore me theks të veçantë në përfshirjen sociale dhe etnike **nuk është realizuar**

Lidhur me aktivitetet 1.2, 1.3, 1.4, ato nuk u realizuan për shkak të pandemisë me KOVID 19 dhe protokolleve dhe kufizimeve të futura, ku organi përgjegjës parashikohet të jetë Agjencia e të Rinvje dhe Sportit. Tani, me planin e rishikuar dhe lehtësimin e kufizimeve, pres që ato të realizohen dhe më e rëndësishmja, këto punë të buxhetohen brenda ARS.

Lidhur me aktivitetin 1.1, fushata nuk është realizuar, por përsëri ekziston sektori i vendosur mirë organizativisht "Sektori për Mundësi të Barabarta" i cili tashmë ka realizuar aktivitete të caktuara dhe janë bazë e mirë për realizimin e këtij aktiviteti. Aktiviteti 1.5 nuk është realizuar dhe nuk është krijuar model për financimin e projekteve rinore me theks të veçantë në përfshirjen sociale dhe etnike.

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:

Duke pasur parasysh se në muajt shkurt-mars të vitit 2020, me vendim të Qeverisë, dhe me propozimin e Komisionit për Mbrojtje nga Sëmundjet Infektive, organizimi i çdo ngjarje fizike ishte i pamundur. Sidoqoftë, është sfidë të punohet në rritjen e koordinimit dhe angazhimit të institucioneve kompetente dhe përshtatjen në përputhje me planin e ri të rishikuar dhe situatën aktuale. Pres që në periudhën e ardhshme të zhvillojmë vullnet të fortë dhe motivim për realizimin e atyre aktiviteteve të parapara në masat, e të cilat nuk janë realizuar deri më tani.

мерките, а кои до сега не се реализирале.

Заради нереализирани активности, нема постигнати резултати за приоритетна цел 2.3

2.4. Приоритетна цел: Воспоставен систем за детектирање на говор на омраза и криминал од омраза на локално и национално ниво

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.4:

Во однос **мерка 1**: <u>Воспоставување на академија на млади лидери во рамки на АМС:</u>

- **A1.1** Изработка на анализа преку која ќе се оправда потребата за воведување академија на млади лидери за промоција на ненасилство, толеранција и инетркултурализам **<u>не е реализирана</u>**
- **A1.2** Орагнизирање работен состанок помеѓу сите надлежни институции (експерти) и граѓански младински организации за утврдување на потребата од организарање на Акедемија за млади лидери за промоци на ненасилство, толеранција и инеткултурализам **<u>не е реализирана</u>**

Активностите не се реализирани, заради немање финансиски средства во буџетот на АМС, неангажираност и заради КОВИД 19 пандемијата.

Во однос на **мерка 2**: <u>воспоставување на функционални младински центри:</u>

- **<u>A2.1</u>** Орагнизирање 8 обуки за млади за стекнување вештини на младите луѓе за промоција на модалитети против говорот на омраза, криминалот од омраза, нетолерантноста и непочитувањето на другиот **<u>не е реализирана</u>**
- **<u>A2.2</u>** Огранизиање кампања во сите плански региони во државата, со учество на младите во промоција на еднакви можности за сите,

Për shkak të aktiviteteve të parealizuara, nuk ka rezultate të arritura nga qëllimi prioritar 2.3

2.4. Qëllimi prioritar: Sistem i krijuar për detektimin e gjuhës së urrejtjes dhe krimit nga urrejtja në nivel lokal dhe kombëtar

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së qëllimit prioritar 2.4:

Në lidhje me **masën 1**: <u>Themelimi i akademisë së liderëve të rinj në korniza të ARS:</u>

- **A1.1** Përgatitja e analizës përmes së cilës do të justifikojhet nevoja për krijimin e akademisë së liderëve të rinj për të promovuar jo-dhunën, tolerancën dhe ndërkulturalizmin **<u>nuk është realizuar</u>**
- **A1.2** Organizimi i mbledhjes së punës midis të gjitha institucioneve kompetente (ekspertëve) dhe organizatave rinore për përcaktimin e nevojës për të organizimin e Akademi për liderët e rinj për të promovuar jo-dhunën, tolerancën dhe kulturorizëm **<u>nuk është realizuar</u>**

Aktivitetet nuk janë realizuar, për shkak të mungesës së mjeteve në buxhetin e ARS-së, mosangazhimit dhe për shkak të pandemisë KOVID 19.

Në raport me **masën 2**:<u>krijimi i qendrave rinore funksionale:</u>

- **A2.1** Organizimi i 8 trajnimeve për të rinjtë për të fituar aftësitë e personave të rinj për të promovuar modalitetet kundër gjuhës së urrejtjes, krimit nga urrejtja, intolerancës dhe mosrespektimit të tjetrit **<u>nuk është realizuar</u>**

- **A2.2** Organizimi i fushatave në të gjitha rajonet e planifikimit në vend, me pjesëmarrjen e të rinjve në promovimin e fuqisë së barabartë për të gjithë,

ненасилан комуникација и интеркултурализам како и организирана акција против говор на омраза и криминал од омраза преку младинските центри **не е реализирана**

- **A2.3** Изработка на инетернет-страница за промоција на активностите на академијата и на младинските центри преку АМС **е реализирана**
- **A2.4** Организирање 4 нековенционални настани во форма на world café, quiz night, gamification и директен кнотакт преку приказни на жртви на криминал од омраза **не е реализирана**
- **A2.5** Доделување мали грантови (10) за проекти во соработка помеѓу училишта од 8-те плански региони кои би опфатиле кратка мобилност и посета на различни религиски објекти **не е реализирана**

Агенцијата за млади и спорт согласно Законот за младинско учество и младински политики почна со отварање на младински центри во четири општини: Куманово, Битола, Кавадарци и Битола. Согласно Законот, секоја општина мора во рок од 5 години да стави во функција минимум еден младински центар. Веќе постојат младински центри во општина Центар, општина Гостивар и општина Чаир. Паралелно со овој процес, се отвараат и можности за развивање на капацитети на младите, запознавање на интеркултурализмот, заедничка борба против говор на омраза, криминал од омраза, градење социјални врски и создавање општество по нивна мерка. За сето ова, согласно активност 2.3, Агенцијата сите овие активности ги комуницира и ја информира јавност со споделување на информации на сопствената веб страница, фејсбук страница и директно со формите на младинско здружување. Во однос на активностите кои се однесуваат на организирање на настани и обуки не се реализирани, заради КОВИД 19 пандемијата и воведените рестрикции.

Во однос на **мерка 3:** Воспоставување програма за младински волонтерски сервис со цел вмрежување и разменување искуства кај младите и прифаќање различни културни, етнички и останати разлики, **активностите не се реализирани**

Идентификувани ризици и предизвици:

Имајќи предвид дека во месеците февруари- март 2020 година, со

komunikimin jo të dhunshëm dhe ndërkulturalizmin, si dhe veprimin e organizuar kundër gjuhës së urrejtjes dhe krimit të urrejtjes përmes qendrave rinore ka nuk janë realizuar

- **A2.3** Përpunimi i internet-faqes për promovimin e aktiviteteve të akademisë dhe qendrave rinore përmes ARS-së **është realizuar**
- **A2.4** Organizimi i 4 ngjarjeve jokonvencionale në formën e kafesë botërore, natës së kuizit, lojërave dhe kontaktit të drejtpërdrejtë me historitë e viktimave të krimit nga urrejta **nuk është realizuar**
- **A2.5** Dhënia e granteve të vogla (10) për projekte në bashkëpunim midis shkollave nga 8 rajonet planifikuese që do të përfshinin lëvizshmëri të shkurtër dhe vizita në ndërtesa të ndryshme fetare **nuk është realizuar**

Agjencia e të Rinjve dhe Sportit në përputhje me Ligjin për Pjesëmarrjen e të Rinjv dhe Politikat e të Rinjve filloi me hapjen e qendrave rinore në katër komuna: Kumanovë, Manastir, Kavadarë dhe Manastir. Në përputhje me Ligjin, secila komunë duhet të verë në funksion të paktën një qendër rinore në afat prej 5 viteve. Tashmë ekzistojnë qendra rinore në komunën e Qendrës, komunën njohjen e ndërkulturalizmit, luftën e përbashkët kundër gjuhës së urrejtjes, krimit nga urrejtja, ndërtimin e lidhjeve shoqërore dhe krijimin e një shoqërie të përshtatur për ta. Për të gjitha këto, në përputhje me aktivitetin 2.3, Agjencia komunikon të gjitha këto aktivitete dhe informon publikun duke shpërndarë informacion në faqen e saj të internetit, faqen në facebook dhe drejtpërdrejt me format e të shoqërimit të të rinvje. Lidhur me aktivitetet në lidhje me organizimin e ngjarjeve dhe trajnimeve, ato nuk janë realizuar, për shkak të pandemisë KOVID 19 dhe kufizimeve të vendosura.

Lidhur me **masën 3:** Krijimi i programit për shërbimin vullnetar të të rinjve me qëllim të rrjetëzimit dhe shkëmbimit të përvojave me të rinjtë dhe pranimit të ndryshimeve të ndryshme kulturore, etnike dhe të tjera, **aktivitetet nuk janë realizuar**

Rrezige dhe sfida të identifikuara:

Duke pasur parasysh se në muajt shkurt-mars të vitit 2020, me vendim të

одлука на Владата, а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, организирањето на било какви физички настани беше невозможно. Сепак, предизвик е да се работи на зголемена координација и ангажираност на надлежните институции и прилагодување согласно новиот ревидиран план и моменталната ситуација. Очекувам во периодот што претстои да се развие силна волја и мотивираност за реализација на оние активности предвидени во мерките, а кои до сега не се реализирале.

Qeverisë, dhe me propozimin e Komisionit për Mbrojtje nga Sëmundjet Infektive, organizimi i çdo ngjarje fizike ishte i pamundur. Sidoqoftë, është sfidë të punohet në rritjen e koordinimit dhe angazhimit të institucioneve kompetente dhe përshtatjen në përputhje me planin e ri të rishikuar dhe situatën aktuale. Pres që në periudhën e ardhshme të zhvillojmë vullnet të fortë dhe motivim për realizimin e atyre aktiviteteve të parapara në masat, e të cilat nuk janë realizuar deri më tani.

2.5. Приоритетна цел: Намалена сегрегација и дискриминација на младите

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.5:

Во рамки на **мерка 1**: <u>Елиминација на сегрегацијата и дискриминација на младите од различно етничко и социокултурно потекло</u>

- **A1.1** Изработка на анализа за степенот на сеграгација и дискриминација на младите особено разнливите категории млади и оние кои не се дел од образовниот процес, како и споредба на постојните казнени законски прописи за елиминирање на овој негативен феномен кај младата популација **<u>не е реализирана</u>**
- **A1.2** Изработка на промотивен материјал (брошури, летоци, маици, капи) за спорведување на кампања помеѓу младите за последиците од сегрегација и дискриминација по основа на полов, етнички, социјално ниво на младите и негова дистибуција преку младинските центри (во школите, универизтети, спортски и културни настани) **<u>не е реализирана</u>**
- **A1.3** Бесплатно психолошко советување за млади со асоцијално и девијантно однесување и развивање на емпатија, солидарност и меки вештини **<u>не е реализирана</u>**
- **A1.4** Промовирање акција НЕДЕЛА против сеграгација и дикскриминација на младите во 8 плански региони со точно утврдени содржини и активности на акцијата. И организирање интернет-

2.5. Qëllimi prioritar: Ndarja dhe diskriminimi i zvogëluar i të rinjve

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së qëllimit prioritar 2.5:

Në korniza të **masës 1**:<u>Elimini i ndarjes dhe diskriminimit të të rinjve me prejardhje të ndryshme etnike dhe socio-kulturore</u>

- **A1.1** Përgatitja e analizës së shkallës së ndarjes dhe diskriminimit të të rinjve, veçanërisht kategorive të ndryshme të të rinjve dhe atyre që nuk janë pjesë e procesit arsimor, si dhe krahasimi i rregulloreve ligjore penale ekzistues për eliminimin e këtij fenomeni negativ tek të rinjtë **<u>nuk është realizuar</u>**
- **A1.2** Prodhimi i materialit promovues (broshura, fletëpalosje, bluza, kapele) për zbatimin e fushatës mes të rinjve për pasojat e ndarjes dhe diskriminimit në bazë të nivelit gjinor, etnik, shoqëror të të rinjve dhe shpërndarja e tij nëpër qendrat rinore (në shkolla, universitete, ngjarje sportive dhe kulturore) **<u>nuk është realizuar</u>**
- **A1.3** Këshillim psikologjik pa pagesë për të rinjtë me sjellje antisociale dhe devijante dhe zhvillim të ndjeshmërisë, solidaritetit dhe aftësive të buta **<u>nuk është realizuar</u>**
- **A1.4** Promovimi i aksionit e Dielë kundër ndarjes dhe diskriminimit të të rinjve në 8 rajone planifikuese me përmbajtje dhe aktivitete të përcaktuara saktësisht të aksionit. Organizimi i fushatës në internet përmes rrjeteve

кампања преку социјалните мрежи (ГВ, Twiter и други) **не е реализирана**

Во рамки на **мерка 2:** Промовирање на информативно-образовни активности преку јавниот медиски сервис

- **А2.1** Промовирање и емитување на образовна емисија за сегрегација и дискриминација на младите, толерантноста и интеркултурализмот помеѓу различни етнички групи млади **не е реализирана**
- **А2.2** Организирање 8 спортски турнири во сите плански региони каде што ќе се натпреваруваат тимови млади луѓе со мешан етнички, партиски и религиски состав и од сите социјални средини со цел да ја пренесат пораката за елиминација на сегрегација и дискриминација **не е реализирана**
- **А2.3** Печатење банер и спортски маички со порака од спортскиот настан, како и флаери и брошури кои ќе бидат делени на самиот настан и нивната перомоција ќе оди во образовните институции како дел од кампањата **не е реализирана**

Активностите во рамки на овие мерки не се реализирани од страна на одговорниот орган заради недостаток од финансиски средства, политички моменти и КОВИД 19 пандемија.

Идентификувани ризици и предизвици

Имајќи предвид дека во месеците февруари- март 2020 година, со одлука на Владата а на предлог на Комисијата за заштита од заразни болести, организирањето на било какви физички настани беше невозможно. Сепак, предизвик е да се работи на зголемена координација и ангажираност на надлежните институции и прилагодување согласно новиот ревидиран план и моменталната ситуација. Очекувам во периодот што претстои да се впуштиме во реализација на оние активности предвидени во мерките, кои не се реализирале.

sociale (ГВ, Twiter dhe të tjerët) **nuk është realizuar**

Në korniza të **masës 2:** Promovimi i aktiviteteve informative-arsimore përmes shërbimit publik medial

- **A2.1** Promovimi dhe emitimi i emisionit edukativ për ndarjen dhe diskriminimin e të rinjve, tolerancën dhe ndërkulturalizmin midis grupeve të ndryshme etnike të të rinjve **nuk është realizuar**
- **A2.2** Organizimi i 8 turneve sportive në të gjitha rajonet e planifikimit ku ekipet e të rinjve me përbërje të përzier etnike, partiake dhe fetare dhe nga të gjitha prejardhjet shoqërore do të garojnë për të përcjellë mesazhin e eliminimit të ndarjes dhe diskriminimit **nuk është realizuar**
- **A2.3** Shtypja e banderolës dhe bluzës sportive me mesazh nga ngjarja sportive, si dhe fletëpalosjet dhe broshurat që do të shpërndahen në ngjarje dhe promovimin e tyre do të shkojë në institucionet arsimore si pjesë e fushatës **nuk është realizuar**

Aktivitetet në korniza të këtyre masave nuk u realizuan nga ana e organit përgjegjës për shkak të mungesës së mjeteve, financiare, momenteve politike dhe pandemisë KOVID 19.

Rreziqe dhe sfida të identifikuara

Duke pasur parasysh se në muajt shkurt-mars të vitit 2020, me vendim të Qeverisë dhe me propozimin e Komisionit për Mbrojtje nga Sëmundjet Infektive, organizimi i çdo ngjarje fizike ishte i pamundur. Sidoqoftë, është sfidë të punohet në rritjen e koordinimit dhe angazhimit të institucioneve kompetente dhe përshtatjen në përputhje me planin e ri të rishikuar dhe situatën aktuale. Pres që në periudhën e ardhshme të fillojmë realizimin e atyre aktiviteteve të parapara në masa, të cilat nuk janë realizuar.

Заради нереализирани активности, нема постигнати резултати за приоритетна цел 2.3

Për shkak të aktiviteteve të parealizuara, nuk ka rezultate të arritura nga qëllimi prioritar 2.3

Имплементација на активности – кластер млади

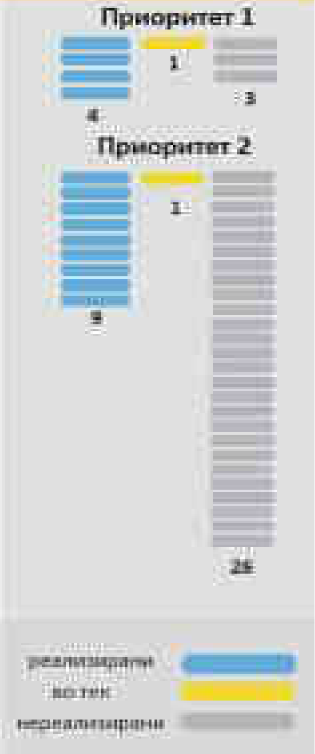

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТ 2

Реализираните и започнатите активности даваат одлична база за спроведување во целост на мерките. Воспоставувањето на младинските центри, механизмот за младински волонтерски сервис со цел вмрежување и разменување искуства кај младите и прифаќање различни култури, етнички и останати разлики, воведените превентивните мерки за сузбивање на насилството, говорот на омраза и нетолерантноста кај младите, формирањот Call Centre, донесениот Закон за младинско учество и младински политики се добро воспоставен систем којшто ќе се надоградува и врз кој ќе се реализираат и другите планирани активности во наредниот период

Implementimi i aktiviteteve- klaster Të rinjtë

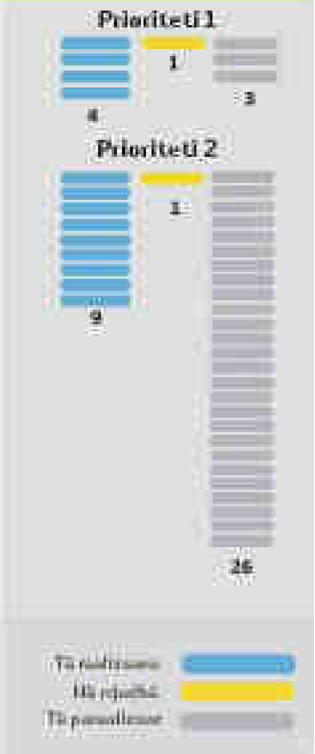

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 2

Aktivitetet e filluara dhe të realizuara japin bazë të shkëlqyer për zbatimin në tërësi në të ardhmen.Krijimi i qendrave rinore, mekanizmit të shërbimit rinor vullnetarë me qëllim të rrjetëzimit dhe shkëmbimit të përvojave te të rinjtë dhe pranimi i kulturave të ndryshme, dallimeve etnike dhe dallimeve të tjera, futjen e masave preventive për ndalimin e dhunës, gjuhës së urrejtjes dhe jotolerancën te të rinjtë, Qendrën e Thirrjeve të formuar, Ligjin e miratuar për Pjesëmarrje të të Rinjve dhe Politikat e të Rinjve janë sistem i krijuar mirë i cili do të mbindërtohet dhe mbi të cilin do të realizohen edhe aktivitetet e tjera të planifikuara në periudhën në vijim.

РЕЗИМЕ КОН СТРАТЕШКА ОБЛАСТ МЛАДИ

Преку реализираните активности во 2020 година, се даде придонес кон остварување на предвидените приоритети и цели утврдени во кластерот млади во рамки на Националната стратегија за едно општество и интеркултурализам.

Може да се резимира дека носењето на законска регулатива која ги уредува прашањата за младинското учество и младинските политики за прв пат после 30 години е чекор напред во создавање на интеркултурни општества по мерка на младите. Клучните институции во делот на младите и младинските политики ги отвораат вратите да продре младинскиот глас, идеите да се претвораат во иницијативи, а иницијативите во конкретни проекти кои значат подобро денес, но и утре за младите во Република Северна Македонија.

Во рамки на акцискиот план, сите активности се предвидени да придонесат кон создавање толерантни млади, но и елиминирање на национализмот, ксенофобијата, етничките стеги, религиозна, родова, полова и секаква друга дискриминација. Главниот фокус останува на намалување на говорот и криминалот од омраза, заедничка координација на институционално и вон-институционални нови, затоа што не е доволно само менување на општествената свест, туку конкретни дела и акции, младешки ентузијазам, аспирации, но пред сè знаење, да се стават во функција на целокупниот развој на општеството.

Младите се тие кои мора да бидат вклучени, за да не се оддалечат од општеството и тие да бидат локомотивата која ќе се движи кон создавање на интеркултурен дијалог, промовирање на ненасилството, толеранцијата и интеркултурната комуникација меѓу младите и елиминирање на говорот на омраза и криминалот од омраза и Намалување на етноцентризмот помеѓу младите и изолација на различни моногрупации, учество во заеднички активности и меѓусебна интеракција од омраза.

Предизвиците се пред нас, гореневедените активности се одлична база за постигнување на целите и приоритетите во Стратегијата и имајќи предвид дека станува збор за периодичен извештај, во година којашто никој не ни замислуваше дека ќе биде токво како што е, со КОВИД 19 пандемија, реализацијата на активностите останува високо на приоритетите за 2021 година, со идентификувани идни чекори, поголемо

REZIME NDAJ FUSHËS STRATEGJIKE TË RINJTË

Përmes aktiviteteve të realizuara në vitin 2020, u dha kontibutë për realizimin e prioriteteve dhe qëllimeve të parapara të përcaktuara në klasterin të rinjtë në korniza të Strategjisë kombëtare për në shoqëri dhe ndërkulturalizëm. Mund të përmbledhet se miratimi i rregullativës ligjore që i rregullon çështjet për pjesëmarrjen e të rinjve dhe politikat e të rinjve për here të pare pas 30 viteve është një hap para në krijimin e shoqërive ndërkulturore sipas masës së të rinjve. Institucionet kryesore në pjesën e të rinjve dhe politikat e të rinvje i hapin dyert të depërtojë zëri i të rinjve, idetë të shndërrohen në iniciativa, kurse iniciativat në projektet konkrete që nënkuptojnë të sotme më të mirë, por dhe të nesërme për të njtë në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Në korniza të planit aksionar, të gjitha aktivitetet janë të parapara të kontribuojnë drejtë krijimit të rinjve tolerantë, por edhe eliminimin e nacionalizmit, ksenofobisë, pengesave etnike, diskriminimit religjioz, gjinor dhe çdo lloj tjetër. Fokusi kryesor mbetet në zvogëlimin e gjuhës së urrejtjes dhe krimin nga urrejtja, koordinimin e përbashkët institucional dhe joinstitucional, për shkak se nuk është e mjaftueshme vetëm ndryshimi i vetëdijes shoqërore, por edhe vepra dhe aksione konkrete, entuziazëm rinor, aspirata, para se gjithash, të vihen në funksion të zhvillimit të përgjithshëm të shoqërisë. Të rinjtë janë ata që duhet të jenë të përfshirë, që të mos largohen nga shoqëria dhe ato të jenë lokomotiva e cila do të lëvizë drejtë krijimit të dialogut ndërkulturor, promovimin e jodhunës, tolerancës dhe komunikimit ndërkulturor ndërmjet të rinvje dhe eliminimin e gjuhës së urrejtjes dhe krimin nga urrejtja dhe Zvogëlimin e etnocentrizmit ndërmjet të rinjve dhe izolimin e monogrupeve të ndryshme, pjesëmarrje në aktivitetet e përbashkëta dhe bashkëveprim i përbashkët nga urrejtja. Sfidat janë para nesh, aktivitetet e lartpërmendura janë bazë e shkëlqyer për arritjen e qëllimeve dhe prioriteteve në Strategjinë dhe duke pasur parasysh se bëhet fjalë për raport periodik, në vitin që asnjëri as që e kishte menduar si të tille ashtu siç është, me pandeminë Kovid 19, realizimi i aktiviteteve mbetet lartë në prioritetet për vitin 2021, me hapa të ardhshëm të identifikuar

-СТРАТЕШКА ОБЛАСТ : МЕДИУМИ -

-FUSHA STRATEGJIKE : MEDIAT-

Пристапот на различните заедници до медиумите е дел од нивното темелно човеково право на слобода на изразување, а слободните и независни медиуми се еден од столбовите на демократското општество. Медиумите се моќен инструмент преку кој во општествената практика се пренесува и негува концептот на интеркултурализам.. Интеркултурните комуникации не се возможни без медиумите кои имаат голема улога во интеркултурниот развој и образованието.

Qasja e komuniteteve të ndryshme në media është pjesë e së drejtës së tyre themelore njerëzore për lirinë e shprehjes, dhe mediat e lira dhe të pavarura janë një nga shtyllat e shoqërisë demokratike. Mediat janë instrumente të fuqishme përmes të cilave në praktikën shoqërore transmetohet dhe trajtohet koncepti i ndërkulturalizmit.Komunikimet ndërkulturore nuk janë të mundshme pa mediat, të cilat kanë rol të madh në zhvillimin ndërkulturor dhe edukimin.

Често сме сведоци дека во ТВ вестите и одредени портали се поттикнува омраза и нетрпеливост по етничка, но и по партиска основа. Советот на Европа потенцира дека постои потреба од засилување на свеста на професионалците во медиумите за неопходноста од интеркултурен дијалог и соработка надвор од етничките, религиозните и јазичните граници, со перспектива за промовирање на култура на толеранција и заемно разбирање.

Shpesh jemi dëshmitarë se në lajmet në TV dhe në disa portale, nxitet urrejtje dhe jotolerancë mbi baza etnike dhe partiake. Këshilli i Evropës thekson se egziston nevoja për forcimin e ndërgjegjësimit të profesionistëve në media për nevojën për dialog ndërkulturor dhe bashkëpunim përtej kufijve etnikë, fetarë dhe gjuhësorë, me perspektivë që të promovojë kulturë të tolerancës dhe mirëkuptimit të ndërsjelltë.

Оттаму, во Националната стратегија во рамките на стратешката област медиуми се идентификувани два приоритети и соодветни приоритетни цели, мерки и активности.

Prandaj, në Strategjinë Kombëtare në suazat e fushës strategjike të mediave, janë identifikuar dy prioritete dhe qëllimet përkatëse të prioriteteve, masat dhe aktivitetet.

Приоритет 1: Унапредување на медиумскиот простор во функција на навремено, непристрасно и објективно информирање на граѓаните, промовирање и развој на интеркултурализмот и медиумскиот плурализам

Prioriteti 1: Avancimi i hapësirës mediatike në funksion të informimit në kohë, të paanshëm dhe objektiv të qytetarëve, promovimi dhe zhvillimi i ndërkulturalizmit dhe pluralizmit mediatik

Во функција на наведениот приоритет се утврдуваат следниве приоритетни цели:

1.1 Реформиран јавен радиодифузен сервис кој го негува интеркултурализмот
1.2 Зајакнување на борбата против говорот на омраза и јакнење на духот на интеркултурализмот во медиумскиот простор
1.3 Надградени капацитети и зголемени професионални вештини и знаења на вработените во приватните медиуми и развивање и промовирање на интеркултурализмот
1.4 Збогатени програмски содржини за инклузивно известување за етничкиот и културниот идентитет и за другите различности на

Në funksion të prioritetit të shënuar, përcaktohen qëllimet e mëposhtme prioritare:

1.1 Shërbim i reformuar publik radiodifuziv që trajton ndërkulturalizmin
1.2 Forcimi i luftës kundër gjuhës së urrejtjes dhe forcimi i frymës së ndërkulturalizmit në hapësirën mediatike
1.3 Kapacitetet e azhurnuara dhe aftësitë dhe njohuritë e rritura profesionale të punonjësve në mediat private dhe zhvillimi dhe promovimi i ndërkulturalizmit
1.4 Përmbajtje të pasura të programeve për njoftim gjithëpërfshirës për identitetin etnik dhe kulturor dhe ndryshimet e tjera të anëtarëve të të

припадниците на сите заедници во државата

Приоритет 2: Јакнење на медиумската писменост кај граѓаните од сите возрасти

Во функција на наведениот приоритет се утврдуваат следниве приоритетни цели:

1.1 Изградена свест за критичко разбирање на содршини поврзани со интеркултурализмот и борбата против говорот на омраза

1.2 Воведен пристап на медиумска писменост во образовниот систем и неформалното образование.

Извештајот за постигнати резултати во периодот јануари-декември 2020 година, дава преглед на реализирани активности по приоритети и приоритетни цели, ги идентификува ризиците и предизвици (особено земјаќи ја превид актуелната состојба во Ковид 19 пандемијата), дава преглед на постигнати резултати но и оценка како тие придонесуваат во остварување на посакуваните цели. Треба да се земе предвид и фактот дека станува збор за периодичен извештај кој се однесува на една календарска година, па оттаму и оценката за постигнувањето на приоритетните цели е периодична.

Приоритет 1: Унапредување на медиумскиот простор во функција на навремено, непристрасно и објективно информирање на граѓаните, промовирање и развој на интеркултурализмот и медиумскиот плурализам

1.1 Реформиран јавен радиодифузен сервис кој го негува интеркултурализмот

Остварувањето на правата на немнозинските заедници во медиумската сфера

gjitha bashkësive në vend

Prioriteti 2: Forcimi i edukimit mediatik te qytetarët të të gjitha moshave

Në funksion të prioritetit të shënuar, përcaktohen qëllimet e mëposhtme prioritare:

1.1 Ndërgjegjësim i zhvilluar për të kuptuarit kritik të përmbajtjeve në lidhje me ndërkulturalizmin dhe luftën kundër gjuhës së urrejtjes

1.2 Qasja e futur në edukimin mediatike në sistemin arsimor dhe arsimin joformal.

Raporti mbi rezultatet e arritura në periudhën janar-dhjetor 2020, jep përmbledhje të aktiviteteve të realizuara sipas priotiteteve dhe qëllimeve prioritare, identifikon rreziqet dhe sfidat (veçanërisht duke marrë parasysh situatën aktuale në pandeminë Kovid 19), jep pasqyrë të rezultateve të arritura dhe vlerësim se si ato rezultate kontribuojnë në realizimin e qëllimeve të dëshiruara. Duhet të merret parasysh dhe fakti që bëhet fjalë raport periodik që i referohet një viti kalendarik, prandaj dhe vlerësimi për arritjen e qëllimeve prioritare është periodik.

Prioriteti 1: Avansimi i hapësirës mediatike në funksion të informacionit në kohë, të paanshëm dhe objektiv të qytetarëve, promovimi dhe zhvillimi i interkulturizmit dhe pluralizmit mediatik

1.1 Servis i reformuar publik radiodifuz i cili e trajton ndërkulturalizmin

Realizimi i të drejtave të komuniteteve jo-shumicë në sferën e medias rregullohet

е уредено со Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и Националната радиотелевизија (НРТ) како јавен сервис има најголеми законски обврски во поглед на јазичната разноликост и културниот идентитет на заедниците во земјава. Законот определува дека НРТ е должна да развива и планира програмска шема во интерес на целокупната јавност, а програмите да бидат наменети за сите сегменти на општеството без дискриминација, притоа водејќи сметка за специфичните општествени групи. Освен тоа, според Законот, НРТ обезбедува најмалку еден телевизиски програмски сервис на македонски јазик, еден програмски сервис на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните и кој е различен од македонскиот јазик, како и еден тв програмски сервис кој ќе емитува програма на јазиците на другите немнозински заедници. Сепак, истражувањата покажуваат дека со ваква програмска поставеност сегрегацијата се продлабочува и оттука се согледува потребата од поддршка во промената на практиките на работа во редакциите, организационата поставеност, соработката меѓу редакциите и зајакнување на нивните капацитети, како и спроведување на политиките за еднаква застапеност на програмите на различните општествени заедници.

Планирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.1:

Во однос на мерката 1. Создавање и градење внатрешни капацитети за афирмација на интеркултурализмот во јавниот радиодифузен сервис , предвидени се следните активности:

1.1. Анализа и проценка на капацитетите на редакциите за интеркултурно известување и на потребите за обука и дообука на новинарите и медиумските работници во НРТВ за интеркултурно известување;

1.2 Утврдување модели со вклучување на сите засегнати страни во областа на развојот на интеркултурализмот и борбата против говорот на омраза;

1.3. Организирање и испорака на обуки од областа на интеркултурализмот и борбата против говорот на омраза;

1.4. Дополнување на Етичкиот кодекс и/или креирање правила и принципи за афирмација на интеркултурализмот.

Во однос на мерката 2. Креирање системско решение и спроведување реформи во јавниот радиодифузен сервис во сферата на интеркултурализмот, предвидени се следните активности:

me Ligjin për Shërbimet e Mediave Audio dhe Audiovizive dhe Radiotelevizioni Kombëtar (RTVK) si shërbim publik ka detyrimet më të mëdha ligjore në lidhje me diversitetin gjuhësor dhe identitetin kulturor të komuniteteve në vend. Ligji përcakton se RTVK-ja është e detyruar të zhvillojë dhe planifikojë skemë programi në interes të publikut të gjerë dhe që programet të jenë të destinuara për të gjitha segmentet e shoqërisë pa diskriminim, duke marrë parasysh grupet specifike shoqërore. Përveç kësaj, sipas Ligjit, RTVK-ja siguron të paktën një shërbim programi televiziv në gjuhën maqedonase, një shërbim programi në gjuhën e folur nga të paktën 20% të qytetarëve dhe e cila është e ndryshme nga gjuha maqedonase, si dhe një shërbim programi televiziv që do të transmetojë programe në gjuhët e komuniteteve të tjera jo-shumicë. Sidoqoftë, hulumtimet tregojnë se me përcaktim të tillë të programit, ndarja thellohet dhe prej ktu shihet nevoja për mbështetje në ndryshimin e praktikave të punës në redaksitë, vendosjen organizative, bashkëpunimin midis redaksive dhe forcimin e kapacitetit të tyre, si dhe zbatimin e politikave për përfaqësim të barabartë të programeve të bashkësive të ndryshme shoqërore.

Aktivitetet e planifikuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 1.1:

Në lidhje me **masën** 1. Krijimi dhe ndërtimi i kapaciteteve të brendshme për afirmimin e ndërkulturalizmit në shërbimin transmetues publik, parashikohen aktivitetet e mëposhtme:

1.1. Analizë dhe vlerësim i kapaciteteve të redaksive për njoftim ndërkulturor dhe nevojave për trajnim dhe ritrajnim të gazetarëve dhe punëtorëve të mediave në RTVK për njoftim ndërkulturor;

1.2 Përcaktimi i modeleve me përfshirjen e të gjithë anëve të interesuara në fushën e zhvillimit të ndërkulturalizmit dhe luftës kundër gjuhës së urrejtjes;

1.3. Organizimi dhe dhënia e trajnimeve në fushën e ndërkulturalizmit dhe luftës kundër gjuhës së urrejtjes;

1.4. Plotësimi i Kodit të Etikës dhe/ose krijimi i rregullave dhe parimeve për afirmimin e ndërkulturalizmit.

Në lidhje me masën 2. Krijimi i zgjidhjes sistemike dhe zbatimi i reformave në shërbimin radiodifuz publik në sferën e ndërkulturalizmit, parashikohen aktivitetet e mëposhtme:

2.1. Зајакнување на капацитетите на новинарите и медиумските работници во програмскиот сервис на албански јазик и во редакциите на турски, ромски, влашки, српски и босански јазик преку нови вработувања;
2.2. Креирање модели за соработка меѓу редакциите во НРТВ со цел да се афирмира интеркултурализмот.

Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:

Имајќи предвид дека имплементацијата на новиот Закон за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, особено во делот што ги опфаќа професионализацијата на Јавниот сервис и Агенцијата за медиуми, преку избор на нови членови на Советот на НРТ и Советот на ААВМУ беше подолго време блокирана во Собрание на РСМ, планираните мерки и активности во функција на оваа приоритетна цел не беа реализирана во предвидените рокови. Од тие причини се предлага имплементацијата на дел од активностите да започнат во 3 квартал на 2021 година, со цел нивно спроведување завршно со 4 квартал од 2022 (како што следи во табеларниот приказ на Акцискиот план).

Дополнителен предизвик во кризата предизвикана од Ковид 19 е обезбедување на буџетски средства за нови вработувања во НРТ.

Како позитивен исчекор во насока на реформирањето на НРТ се нотира започнување со емитување на канал со зголемен обем на времетраењето и содржините кои се емитуваат на јазиците на немнозинските заедници.

2.1 Forcimi i kapaciteteve të gazetarëve dhe punonjësve të medias në shërbimin e programeve në gjuhën shqipe dhe në redaksitë turke, rome, vllahe, serbe dhe boshnjake përmes punësimeve të reja;
2.2. Krijimi i modeleve për bashkëpunim midis redaksive në RTVK në mënyrë që të afirmohet ndërkulturalizmi.

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afati i ri i planifikuar për zbatimin e aktiviteteve:

Duke pasur parasysh që zbatimi i Ligjit të ri për Shërbimet e Mediave Audio dhe Audiovizive, veçanërisht në pjesën që përfshin profesionalizimin e Shërbimit Publik dhe Agjencisë së Mediave, përmes zgjedhjes së anëtarëve të rinj të Këshillit të RTVK dhe Këshillit të ASHMAA ishte bllokuar për një kohë të gjatë në Kuvendin e RMV-së, masat dhe aktivitetet e planifikuara në funksion të këtij qëllimi prioritar nuk ishin realizuar në afatet e parapara. Prandaj, propozohet zbatimi i disa prej aktiviteteve të fillojë në tremujorin e 3-të të vitit 2021, me qëllim të zbatimit të tyre deri në tremujorin e 4-të të vitit 2022 (siç paraqitet në prezantimin tabelor të Planit aksional).

Sfidë shtesë në krizën e shkaktuar nga Kovid 19 është sigurimi i mjeteve buxhetore për punësime të reja në RTVK.

Si hap pozitiv në drejtimin e reformimit të RTVK-së shënohet transmetimi i një kanali me kohëzgjatje të shtuar dhe përmbajtjet të cilat transmetohen në gjuhët e komuniteteve jo-shumicë.

КЛУЧНИ ИНДИКАТОРИ И РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.1

INDIKATORË KRYESOR DHE REZULTATE NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.1

Нов канал со зголемен обем на времетраењето и содржините кои се емитуваат на јазиците на немнозинските заедници

Kanal i ri me vëllim të shtuar të kohëzgjatjes dhe përmbajtjeve që transmetohen në gjuhët e komuniteteve jo-shumicë.

1.2 Приоритетна цел: Зајакнување на борбата против говорот на омраза и јакнење на духот на интеркултурализмот во медиумскиот простор

1.2 Qëllimi prioritar: Përforcimi i luftës kundër gjuhës së urrejtjes dhe forcimi i shpirtit të ndërkulturalizimit në hapësirat mediale

Граѓанскиот сектор е главен стожер на неформалната едукација, промоција и истражувања во областа на инклузивното известување и различностите. Бројни граѓански организации и мрежи на организации во рамки на својата мисија имаат предвидено работа со медиумите, залагајќи се за еднаквост, недискриминација и почитување на основните човекови права. Некои од нив имаат мошне значајна улога во промоцијата на концептот на интеркултурализмот во медиумите и во формалната и неформалната едукација на новинарите. На 30.01.2019 година во Скопје беше формирана Мрежа за борба против говор на омраза во медиумите, чиј иницијатор и координатор е Советот за етика во медиумите во Македонија (СЕММ). Оваа Мрежа обединува министерства, институции, организации, медиуми и други чинители со заедничка цел, превенција од ширењето на говорот на омраза во јавната сфера, зајакнување на професионалното и етичко вршење на новинарска дејност и подигнување на свеста на пошироката популација за негативните последици од говорот на омраза.

Sektori i qytetarëve është shtyllë kryesore e arsimit joformal, promovimit dhe kërkimit në fushën e njoftimit inkluziv dhe dallimeve. Organizata të shumta të qytetarëve dhe rrjete të organizatave në korniza të misionit të tyre kanë paraparë punë me media, duke u përpjekur për barazinë, mos-diskriminimin dhe respektimin e të drejtave themelore të njeriut. Disa prej tyre kanë rol shumë të rëndësishëm në promovimin e konceptit të ndërkulturalizmit në media dhe në edukimin formal dhe joformal të gazetarëve. Më 30.01.2019në Shkup u krijua një Rrjet për luftën kundër gjuhës së urrejtjes në media, iniciuar dhe koordinuar nga Këshilli për Etikën e Mediave në Maqedoni (KEMM). Ky Rrjet bashkon ministri, institucione, organizata, media dhe faktorë të tjerë me qëllim të përbashkët, parandalimin e përhapjes së gjuhës së urrejtjes në sferën publike, forcimin e kryerjes profesionale dhe etike të veprimtarisë gazetareske dhe ngritjen e vetëdijes së popullatës së gjerë për pasojat negative të gjuhës së urrejtjes.

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.2:

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes të Qëllimit prioritar 1.2:

Во однос на мерката **1.** од оваа приоритетна цел, Редовна координација на сите чинители со надлежност за адресирање на говорот на омраза (преку Мрежата за борба против говорот на омраза во медиумите), активностите се во тек и ќе се спроведуваат континуирано.

Në lidhje me masën **1.** të këtij qëllimi prioritar, Koordinimi i rregullt i të gjithë faktorëve me përgjegjësi për adresimin e gjuhës së urrejtjes (përmes Rrjetit për luftën kundër gjuhës së urrejtjes në media), aktivitetet janë duke vazhduar dhe do të zbatohen vazhdimisht.

Што се однесува до Мрежата, во отсуство на финансиска поддршка за нејзиниот функционирање, се прават обиди да се прикаже нејзиното постоење низ различни активности. Во изминатиот период реализирани се следните активности:

Sa i përket Rrjetit, në mungesë të mbështetjes financiare për funksionimin e tij, po bëhen përpjekje për të treguar ekzistencën e tij përmes aktiviteteve të ndryshme. Në periudhën e kaluar, janë realizuar aktivitetet e mëposhtme:

Подготвено е и истражување преку кое се анализира меѓународната и домашната правна рамка во однос на говорот на омраза во медиумите, со препораки достапна овде: https://semm.mk/1proekti/tekovni-proekti/kanadski-fond-za-ravoj/aktivnosti/840-govor-na-omraza-megjunarodna-i-nacionalna-pravna-ramka-so-poseben-osvrt-na-mediumite

Është përgatitur hulumtim përmes të cilit analizohet korniza ligjore ndërkombëtare dhe vendase në lidhje me gjuhën e urrejtjes në media, me rekomandime i disponueshëm këtu: https://semm.mk/1proekti/tekovni-proekti/kanadski-fond-za-ravoj/aktivnosti/840-govor-na-omraza-megjunarodna-i-nacionalna-pravna-ramka-so-poseben-osvrt-na-mediumite

Во однос на активноста 1.1. Креирање стратегија и акциски план на Мрежата за борба против говор на омраза во медиуимите направен е иницијален разговор со претставник на ОБСЕ за соработка во врска со потребата да се изработи акциски план на Мрежата.

Во однос на активноста 1.2. Соработка и координација на членките на Мрежата во едукацијата за препознавање и адресирање на говорот на омраза во медиумите тековно се работи на анализа за практиките на поврзување на саморегулаторното тело со други актери во справувањето со говорот на омраза во медиумите. Организирани се дебати со членки во Мрежата од институциите (АВМУ, Народен правобранител), од граѓанскиот сектор којшто работи на афирмација и заштита на човековите права, од високообразовните установи, медиумските организации итн. Овие дебати беа фокусирани на утврдувањето начини за координирано дејствување против говорот на омраза во медиумите и на утврдување можности за заедничка соработка.

Во однос на активноста 1.3. Одговорните институции да објавуваат редовни периодични извештаи во врска со нивните активности во оваа област, подготвена е дата база на одлуките на Советот за етика во медиумите во Македонија (СЕММ), во коишто јасно може да се пребараат и случаите на говор на омраза во медиумите https://complaints.semm.mk/

<u>Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:</u>

Имајќи предвид дека Мрежата за борба против говор на омраза се соочува со отсуство на финансиска поддршка за нејзиниот функционирање, потребно е да се обезбедат средства од соработници и донатори.

За имплементација на мерката потребна е силна поддршка и соработка на сите вклучени чинители во општествениот живот, особено поддршка, насоки и постапување од страна на одговорните институции.

Në lidhje me aktivitetin 1.1. Krijimi i strategjisë dhe planit të veprimit të Rrjetit për luftën kundër gjuhës së urrejtjes në media u zhvillua bisedë fillestare me Përfaqësuesin e OSBE-së për Bashkëpunim në lidhje me nevojën për të përpunuar plan të veprimi të Rrjetit.

Në lidhje me aktivitetin 1.2. Bashkëpunim dhe koordinim i anëtarëve të Rrjetit në edukimin për njohjen dhe adresimin e gjuhës së urrejtjes në media aktualisht punohet në analizë për praktikat e lidhjes së organit vetërregullues me aktorë të tjerë në trajtimin e gjuhës së urrejtjes në media. Janë organizuar debate me anëtarët e Rrjetit nga institucionet (ASHMAA, Avokati i popullit), nga sektori i qytetarëve që punon në afirmimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut, nga institucionet e arsimit të lartë, organizatat mediatike etj. Këto debate u përqëndruan në përcaktimin e mënyrave për veprim të koordinuar kundër gjuhës së urrejtjes në media dhe përcaktimin e mundësive për bashkëpunim të përbashkët.

Në lidhje me aktivitetin 1.3. Institucionet përgjegjëse të publikojnë raporte të rregullta periodike në lidhje me aktivitetet e tyre në këtë fushë, është përgatitur data baza e vendimeve të Këshillit për Etikën në Media në Maqedoni (KEMM), në të cilat mund të kërkohen qartë rastet e gjuhës së urrejtjes në media https://complaints.semm.mk/

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afati i ri i planifikuar për zbatimin e aktiviteteve:</u>

Duke qenë se Rrjeti i Fjalimit Anti-Urrejtje po përballet me një mungesë të mbështetjes financiare për funksionimin e tij, është e nevojshme të sigurohen fonde nga bashkëpunëtorët dhe donatorët.

Zbatimi i masës kërkon mbështetje të fortë dhe bashkëpunim të të gjithë aktorëve të përfshirë në jetën shoqërore, veçanërisht mbështetje, udhëzime dhe veprime nga institucionet përgjegjëse.

КЛУЧНИ ИНДИКАТОРИ И РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.2

- Редовна координација на сите чинители со надлежност за адресирање на говорот на омраза (преку Мрежата за борба против говорот на омраза во медиумите)
- Истражување преку кое се анализира меѓународната и домашната правна рамка во однос на говорот на омраза во медиумите, со препораки
- Дебати со членки во Мрежата (АВМУ, Народен правобранител, граѓанскиот сектор којшто работи на афирмација и заштита на човековите права, високообразовните установи, медиумските организации)
- Подготвена е дата база на одлуките на Советот за етика во медиумите во Македонија (СЕММ), во којшто јасно може да се пребараат и случаите на говор на омраза во медиумите

INDIKATORË KRYESOR DHE REZULTATE NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.2

- Koordinim i rregullt i të gjithë faktorëve me kompetencë për adresimin e gjuhës së urrejtjes (përmes Rrjetit për luftën kundër gjuhës së urrejtjes në media)
- Hulumtimi përmes së cilit analizohet korniza juridike vendore dhe ndërkombëtare në lidhje me gjuhën e urrejtjes në media, me rekomandime
- Debate me anëtarët në Rrjetin (ASHMAA, Avokati i popullit, sektori qytetar i cili punon në afirmimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut, institucionet e arsimit të lartë, organizatat e mediave)
- Është pergatitur data baze e vendimeve te Këshillit për Etikën në Mediat në Maqedoni (KEMM) ku qartë mund të kërkohen dhe rastet e gjuhës së urrejtjes në media

1.3. Приоритетна цел: Надградени капацитети и зголемени професионални вештини и знаења на вработените во приватните медиуми и развивање и промовирање на интеркултурализмот

1.3. Qëllimi prioritar: Kapacitete të mbindërtuara dhe aftësi dhe njohuri të shtuara profesionale të të punësuarëve në mediat private dhe zhvillimin dhe promovimin e ndërkulturalizmit

Иницирање програми и активности за неформално образование за интеркултурализам и инклузивност во медиумите

Inicimi i programeve dhe aktiviteteve të arsimit joformal për ndërkulturalizëm dhe përfshirja e mediave

Согласно Акцискиот план активностите се планирани за реализација во 2021 и 2022 година.

Në përputhje me Planin Aksionar aktivitetet janë planifikuar për t'u realizuar në vitin 2021 dhe 2022.

Синтетизирање и надградба на постоечки курикулуми за едукација за интеркултурализам во медиумите

Sintetizimi dhe mbindërtimi i programeve mësimore ekzistuese për edukimin për ndërkulturalizmin në media

Анализа на структурата на вработените во приватните медиуми од аспект на различностите и обуки и поддршка заради доближување до пошироката јавност

Analizë e strukturës së nëpunësve në mediat private për sa i përket larmisë dhe trajnimit dhe mbështetje për të arritur deri te publiku i gjerë

1.4. Приоритетна цел: Збогатени програмски содржини за инклузивно известување за етничкиот и културниот идентитет и за другите различности на припадниците на сите заедници во државата

1.4. Qëllimi prioritar: Përmbajtje të pasuruara programore për njoftimin inkluziv për identitetin etnik dhe kulturor dhe për dallimet tjera të anëtarëve të të gjitha bashkësive në shtet

Утврдувањето модели и механизми за поддршка на продукција на содржини од јавен интерес што ги афирмираат етничките и културните идентитети и другите различности ќе се спроведе преку јавна дискусија со сите засегнати чинители, но со оглед на сеуште актуелната криза со вирусот Ковид 19, најголем ризик претставува обезбедувањето на финансиски средства од буџет или од донаторската заедница за ваков вид на проекти.

Përcaktimi i modeleve dhe mekanizmave për mbështetje të prodhimt të përmbajtjes me interes publik që afirmon identitetet etnike dhe kulturore dhe ndryshime të tjera do të kryhet përmes diskutimit publik me të gjithë faktorët e interesuar, por duke pasur parasysh krizën aktuale me virusin Covid 19, rreziku më i madh është sigurimin e mjeteve nga buxheti ose nga komuniteti i donatorëve për këtë lloj projekti.

Планирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.4:

Aktivitete të planifikuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 1.4:

Мерката 1.4.1 Поттикнување на продукцијата на содржини во медиумите за афирмација на етничките и културните идентитети и другите различности предвидува Утврдување модели и механизми за поддршка на продукција на содржини од јавен интерес што ги афирмираат етничките и културните

Masa 1.4.1 Inkurajimi i prodhimit të përmbajtjes në media për afirmimin e identiteteve etnike dhe kulturore dhe ndryshime të tjera parashikon krijimin e modeleve dhe mekanizmave për të mbështetur prodhimin e përmbajtjes me interes publik që afirmon identitetin etnik dhe kulturor dhe të tjerët. Ky aktivitet është

идентитети и другите. Оваа активност е предвидена да започне во вториот квартал од 2021 и да се реализира заклучно со 3 квартал од истата година.

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТ 1

Реализираните и започнатите активности придонесуваат за реализација на приоритетот. Поради оправдани причини, дел од активностите не се започнати, но оние што се спроведуваат веќе создаваат конкретни резултати и индикатори.

Приоритет 2: Јакнење на медиумската писменост кај граѓаните од сите возрасти

2.1 Приоритетна цел: Изградена свест за критичко разбирање на содржини со интеркултурализмот и борбата против говорот на омраза

Силното демократско општество меѓу другото подразбира граѓаните да имаат пристап до точни и навремени информации. Дополнително тие треба да имаат вештини, информациите што ги добиваат од разни извори (кои не се секогаш точни и добронамерни) да ги анализираат, контекстуализираат, поврзуваат со

planifikuar të fillojë në tremujorin e dytë të vitit 2021 dhe të realizohet deri në tremujorin e tretë të të njëjtit vit.

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 1

Aktivitetet e filluara dhe të realizura kontribuojnë për realizimin e prioritetit. Për shkak të shkaqeve të arsyetuara, pjesë e aktiviteteve nuk kanë filluar, por ato që zbatohen tashmë japin rezultate dhe indikatorë konkretë.

Prioritet 2: Përmirësimi i edukimit mediatik te qytetarët nga të gjitha moshat

2.1 Qëllimi prioritar: Vetëdija e ndërtuar për kuptim kritik të përmbajtjeve lidhur me ndërkulturalizmin dhe luftën kundër gjuhës së urrejtjes

Shoqëria e fortë demokratike, ndër të tjera, do të thotë që qytetarët të kenë qasje në informacion të saktë dhe në kohë. Për më tepër, ata duhet të kenë aftësi për të analizuar, kontekstualizuar, kanë të bëjnë me informacione të tjera, të mendojnë në mënyrë kritike dhe të jenë në gjendje të vlerësojnë cilësinë e tyre dhe si rezultat,

други информации, да размислуваат критички и да бидат во состојба да го проценат нивниот квалитет и како резултат на тоа самостојно да донесат одлуки и судови базирани на факти. Во денешно време има безброј извори на дезинформации и злонамерно фабрикувани манипулации кои го контаминираат јавниот дискурс и ги доведуваат луѓето во заблуда.

Токму затоа е клучна медиумската писменост, како да размислуваме критички и со тоа да го намалиме негативното влијание што го имаат дезинформациите и лажните вести. Медиумската писменост не подразбира само запознавање или стекнување на знаење за различни уреди и технологии, таа треба да ги оспособи граѓаните за критичко размислување, за да можат да носат рационални судови, да ја анализираат комплексната реалност во која живееме, да можат да разликуваат мислења од факти.

За исполнување на оваа приоритетна цел предвидените активности од Мерката 2.1.1 Реализација на научно истражување за да се утврди фактичката состојба со нивоата, перцепциите и разбирањето на концептот на интеркултурализам предвидени се две активности и тоа :

1.1 Анализа на досегашните практики за едукација за интеркултурализам преку иницијативите за медиумска писменост на граѓаните

1.2. Креирање база/регистер на ресурси со практики и модули за обука за медиумска писменост и регистар на актери/чинители во оваа сфера

Овие активности се во тек и ќе се спроведуваат до крај на 4 квартал од 2021 година.

2.2 Приоритетна цел: Воведен пристап на медиумска писменост во образованиот систем и неформалното образование

informacionet që marrin nga burime të ndryshme (të cilat nuk janë gjithmonë të sakta dhe me qëllim të mirë) vetë të marrin vendimet dhe gjykimet e tyre të bazuara në fakte. Sot ka burime të panumërta të keqinformimit dhe manipulimeve dashakeqe që ndotin diskursin publik dhe dhe i çorientojnë njerëzit.

Kjo është arsyeja pse edukimi mediatik është thelbësor, si të mendojmë në mënyrë kritike dhe kështu të zvogëlojmë ndikimin negativ të keqinformimit dhe lajmeve të rreme. Njohuria për media nuk nënkupton vetëm njohjen ose marrjen e njohurive për pajisje dhe teknologji të ndryshme, ajo duhet t'u mundësojë qytetarëve që të mendojnë në mënyrë kritike, të jenë në gjendje të bëjnë gjykime racionale, të analizojnë realitetin kompleks në të cilin jetojmë, të mund të dallojnë mendimet nga faktet.

Për përmbushjen e këtij qëllimi prioritar, aktivitetet e parapara nga Masa 2.1.1 Realizimi i kërkimit shkencor për të përcaktuar gjendjen faktike me nivelet, perceptimet dhe kuptimin e konceptit të ndërkulturalizmit, parashikohen dy aktivitete, si më poshtë:

1.1 Analizë e praktikave të deritanishme për edukim për ndërkulturalizëm përmes iniciativave të edukimit mediatik të qytetarëve

1.2. Krijimi i bazës / regjistrit të burimeve me praktika dhe module trajnimi për edukimin mediatik dhe regjistër të aktorëve / faktorëve në këtë sferë

Këto aktivitete janë duke u vazhduar dhe do të zbatohen deri në fund të tremujorit të 4-të të vitit 2021.

2.2 Qëllimi prioritar : Është futur qasje e edukimit mediatik në sistemin arsimor dhe arsimin joformal

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.2:

Мерката 2.2.1 Наставна програма за интеркултурализам и различности во рамки на постоечките предмети во формалното образование ги предвидува следните активности:

1.1. Анализа на наставните програми од различни предмети од аспект на интеркултурните компетенции е веќе завршена активност и подготвен е документ со препораки од страна на БРО во соработка со МИМ
1.2. Изработка на нови наставни програми (сукцесивно почнувајќи од прво и четврто одделение од учебната 2021/2022 година) во кои ќе бидат инкорпорирани трансверзални компетенции за медиумска писменост
1.3. Спроведување обуки за наставници за новите наставни програми
1.4. Изработка на прирачници за наставници и дидактички материјали во печатена или електронска форма, за новите наставни програми во кои ќе бидат вклучени елементи за медиумска писменост
1.5. Изработка на програма за слободни и изборни предмети и воннаставни активности за училиштата за медиумска писменост и интеркултурализа
1.6.

Идентификувани ризици и предизвици:

Мерката 2.2.2 Иницирање и поттикнување заеднички активности за училиштата, медиумите и граѓанскиот сектор предвидува реализација на следните активности:

2.1. Посети на редакции за учениците од основните и средните училишта

2.2. Работилници за градење критичка свест со новинари – инструктори

2.3. Креирање заеднички продукти од тимови на ученици

Овие активности се со одложени рокови заради состојбата со епидемијата од ковид 19 и сеуште актуелните забрани за групирање со физичко присуство. Новите предвидени рокови се во рамки на 1 квартал од 2022 година.

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.2:

Masa 2.2.1 Programi arsimor për ndërkulturalizëm dhe diversitet në korniza të lëndëve ekzistuese në arsimin zyrtar parashikon aktivitetet e mëposhtme:

1.1. Analiza e programit arsimor nga lëndë të ndryshme në aspekt të kompetencave ndërkulturore është tashmë aktivitet i përfunduar dhe është përgatitur dokument me rekomandime nga BZHA në bashkëpunim me IMM

1.2. Zhvillimi i programeve të reja arsimore (fillimi i njëpasnjëshëm nga klasa e parë dhe e katërt e vitit shkollor 2021/2022) në të cilat do të përfshihen kompetencat transversale për edukimin mediatik

1.3. Zbatimi i trajnimeve për mësimdhënës për programet e reja arsimore

1.4. Përgatitja e doracakëve për mësuesit dhe materialeve didaktike në formë të shtypur ose elektronike, për programet e reja arsimore që do të përfshijnë elemente të edukimit mediatik

1.5 Zhvillimi i programi për lëndë të liura dhe zgjedhore dhe aktivitete jashtëshkollore për shkollat për edukim mediatik dhe ndërkulturalizmin

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:

Masa 2.2.2 Inicimi dhe inkurajimi i aktiviteteve të përbashkëta për shkollat, mediat dhe shoqërinë civile parashikon zbatimin e aktiviteteve të mëposhtme:

2.1. Vizitat në redaksitë për nxënësit e shkollës fillore dhe të mesme

2.2. Punëtori për ndërtimin e vetëdijes kritike me gazetarë - instruktorë

2.3. Krijimi i produkteve të përbashkëta nga ekipet e nxënësve

Këto aktivitete janë shtyrë për shkak të situatës me epideminë Covid 19 dhe ndalesat akoma të tanishme të grupimit me praninë fizike. Afatet e reja të parapara janënë korniza të tremujorit të parë të vitit 2022.

<u>Идентификувани ризици и предизвици:</u>

Доколку состојбата со епидемијата не оди во подобра насока, ќе биде потребно да се изнајдат модуси за реализација на овие активности и евентуално да се спроведат без физичко присуство, онлајн.

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:</u>

Nëse situata me epideminë nuk shkon në drejtim më të mirë, do të jetë e nevojshme të gjenden mënyra për realizimin e këtyre aktiviteteve dheeventualisht të zbatohen pa prani fizike, online.

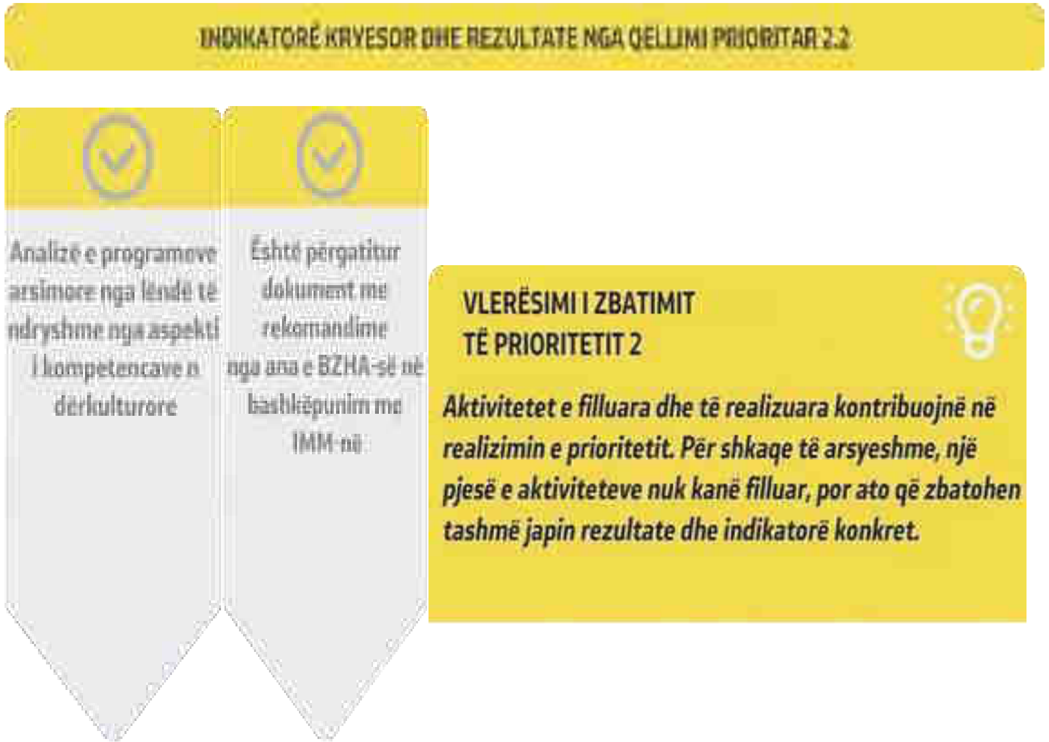

Имплементација на активности – стратешка област медиуми
Приоритет 1
2
3
6
Приоритет 2
1
3
6
реализирани
во тек
нереализирани

Implementimi i aktiviteteve - fusha strategjike mediat
Prioriteti 1
2
3
6
Prioriteti 2
1
3
6
Të realizuara
Në rrjedhë
Të parealizuara

РЕЗИМЕ КОН СТРАТЕШКА ОБЛАСТ МЕДИУМИ

Пристапот на различните заедници до медиумите е дел од живото темелно човеково право на слобода на изразување, а слободните и независни медиуми се еден од столбовите на демократското општество. Остануваме посветени на задачата да го: Унапредуваме медиумскиот простор во функција на навремено, непристрасно и објективно информирање на граѓаните, промовирање и развој на интеркултурализмот и медиумскиот плурализам, како и Јакнење на медиумската писменост кај граѓаните од сите возрасти.

Имајќи предвид дека имплементацијата на новиот Закон за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, особено во делот што ги опфаќа професионализацијата на Јавниот сервис и Агенцијата за медиуми, преку избор на нови членови на Советот на МРТ и Советот на ААВМУ е подолго време блокирана во Собранието на РСМ, планираните мерки и активности во функција на оваа приоритетна цел не беа реализирана во предвидените рокови. Тоа се процеси на кои може малку да се влијае имајќи ја предвид поделбата на власта во широкото ткиво на општеството. Но, бидејќи очекуваме тие процеси да се отколчат час поскоро, ние предлагаме имплементацијата на дел од активностите да започнат веќе во 3 квартал на 2021 година, со цел нивно успешно спроведување. Повеќето од активностите зацртани во стратешкиот план се во континуирано спроведување, а остварени се конкретни резултати: се воведе нов канал со зголемен обем на времетраењето и содржините кои се емитуваат на јазиците на немнозинските заедници, се врши редовна координација на сите чинители со надлежност за адресирање на говорот на омраза (преку Мрежата за борба против говорот на омраза во медиумите), подготвено е и истражување преку кое се анализира меѓународната и домашната правна рамка во однос на говорот на омраза во медиумите, сизработени се препораки до сите засегнати страни, одржани се повеќе консултации и дебати со членки во Мрежата од институциите (АВМУ, Народен правобранител), од граѓанскиот сектор којшто работи на афирмација и заштита на човековите права, од високообразовните установи, медиумските организации. Подготвена е дата база на одлуките на Советот за етика во медиумите во Македонија (СЕММ), во којшто јасно може да се пребаруваат и случаите на говор на омраза во медиумите. Сите горенаведени активности даваат солидна основа за постигнување на утврдените приоритети и приоритетни цели во Стратегијата. Треба да се има предвид дека станува збор за периодичен извештај, при што целосното исполнување останува да се надогради и спроведе во следниот период за што се идентификувани излезни решенија, предвидени се следни чекори и поставени се нови временски рокови.

REZIME NDAJ FUSHËS STRATEGJIKE MEDIAT

Qasja e komuniteteve të ndryshme deri te mediat është pjesë e së drejtës së tyre themelore të shprehjes, kurse mediat e lira dhe të pavarura janë një nga shtyllat e shoqërisë demokratike. Jemi të angazhuar në detyrën që ta: avancojmë hapësirën mediale në funksion të informimit në kohë, të pavarur dhe objektiv të qytetarëve, promovimin dhe zhvillimin e ndërkulturalizmit dhe pluralizmin mediatik, si dhe forcimin e edukimit mediatik te qytetarët nga të gjitha moshat. Duke pasur parasysh se implementimi i Ligjit të ri për Shërbime Mediatike Audio dhe Audiovizuele, posaçërisht në pjesën që i përfshinë profesionalizimin e Servisit Publik dhe Agjencinë për Media, përmes zgjedhjes së anëtarëve të rinjë të Këshillit të RTVK-së dhe ASHMAA është një kohë më të gjatë e bllokuar në Kuvendin e RMV-së, masat dhe aktivitetet e planifikuara në funksion të këtij qëllimi prioritar nuk u realizuan në afatet e parapara. Ato janë procese në të cilat mund pak të ndikohet duke e pasur parasysh ndarjen e pushtetit në strukturën shoqërore. Por, sepse presim që këto procese të zhbllokohen sa më herët, ne propozojmë implementimin e një pjesë të aktiviteteve të fillojnë më në tremujorin e tretë të vitit 2021, me qëllim të zbatimit të tyre të suksesshëm. Më shumë nga aktivitetet të hartuara në planin strategjik janë në zbatim të vazhdueshëm, kurse të realizuara janë rezultate konkrete: u fut kanal i ri me vëllim të zmadhuara të kohëzgjatjes dhe përmbajtjeve që emitohen në gjuhët e komuniteve joshumicë, bëhet koordinim i rregullt i të gjithë faktorëve me kompetencë për adresimin e gjuhës së urrejtjes (përmes Rrjetit të luftës kundër gjuhës së urrejtjes në media), është përgatitur edhe hulumtim për së cilit analizohet korniza juridike vendore dhe ndërkombëtare në lidhje me gjuhën e urrejtjes në mediat, janë të përgatitura rekomandime deri te të gjitha palët e interesuara, janë majtur më shum konsultime dhe debate me anëtarë të Rrjetit nga institucionet (ASHMAA, Avokati i popullit), nga sektori civil i cili punon në afirmimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut, nga institucionet e arsimit të lartë, organizatave të mediave. Është përgatitur data bazë të vendimeve të Këshillit për Etikë në Mediat në Maqedoni (KEMM), në të cilat qartë mund të kërkohen dhe rastet e gjuhës së urrejtjes në media. Të gjitha aktivitetet e lartpërmendura japin bazë solide për arritjen e prioriteteve të përcaktuara dhe qëllimet prioritare në Strategji. Duhet të merret parasysh se bëhet fjalë për raport periodik, me çka përmbushja e tërë mbetet të mbindërtohet dhe zbatohet në periudhën në vijim për çka janë të identifikuara zgjidhje dalëse, janë të parapara hapat në vijim dhe janë vendosur afate të reja kohore.

-СТРАТЕШКА ОБЛАСТ : ОПШТЕСТВЕНА КОХЕЗИЈА-

- FUSHA STRATEGJIKE: KOHEZIONI SHOQËROR-

Потребата за оваа стратегија во Република Северна Македонија произлезе од широко распространетите проценки дека државата функционира преку поделени и одвоени општества.

Способноста на општеството да им обезбеди благосостојба на сите негови членови, да ги минимизира нееднаквостите и да ги избегне поделбите, придонесувајќи кон клучни аспекти на социјалната кохезија: чувството на припадност кон заедницата; перцепцијата дека општеството е праведно; желба и волја за учество во јавниот и политичкиот живот; позитивен став кон маргинализираните групи и оние групи кои не се дел од доминантната култура во општеството. Во Националната стратегија во рамките на стратешката област општествена кохезија се идентификувани два приоритети и соодветни приоритетни цели и активности.

Приоритет 1: Унапредување на одржлив и инклузивен социоекономски рамномерен регионален развој (РРР)

Во функција на наведениот приоритет се утврдуваат следниве приоритетни цели:

- Зголемена свест кај јавната администрација и целокупното општество за концептот „Едно општество и интеркултурализам" и рамномерен регионален развој
- Јакнење на севкупните капацитети и ресурси на субјектите во функција на обезбедување на одржлив РРР
- Усогласена правна регулатива во различни институции со политиките за рамномерен регионален развој

Приоритет 2: Унапредување на општествената кохезија и интеграција со обезбедена родова еднаквост, недискриминација и еднакви можности по основа на сите различности

- Почитување и унапредување на концептите на родова еднаквост, недискриминацијата и еднаквост по сите основи на различност
- Унапредување и вклучување на родовата перспектива во законската регулатива и усогласување со концептот на „Едно општество и интеркултурализам
- Функционални органи и тела за унапредување на еднаквите можности

Nevoja për këtë strategji në Republikën e Maqedonisë së Veriut lindi vlerësimet e zgjëruara se shteti funksion përmes shoqërive ndara dhe të veçuara.

Aftësia e shoqërisë për të siguruar mirëqenien e të gjithë anëtarëve të saj, për të minimizuar pabarazitë dhe për të shmangur ndarjet, duke kontribuar në aspektet kryesore të kohezionit shoqëror: ndjenjën e përkatësisë ndaj komunitetit; perceptimin se shoqëria është e drejtë; dëshirën dhe gatishmërinë për pjesëmarrje në jetën dhe politike publike; qëndrimin pozitiv ndaj grupeve të margjinalizuara dhe atyre grupeve që nuk janë pjesë e kulturës dominuese në shoqëri. Në Strategjinë Kombëtare, në korniza të zonës strategjike të kohezionit shoqëror, janë identifikuar dy prioritete dhe qëllime prioritare adekuate dhe aktivitete.

Prioriteti 1: Promovimi i zhvillimit të barabartë socio-ekonomik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës (ZHQR)

Në funksion të prioritetit të shënuar përcaktohen qëllimet prioritare në vijim:

- Vetëdije e ngritur në administratën publike dhe shoqërinë në tërësi në lidhje me konceptin "Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm" dhe zhvillimin e barabartë rajonal
- Forcimin e kapaciteteve gjithëpërfshirëse dhe burime të subjekteve në funksion të sigurimit të ZHQR të qëndrueshëm
- Rregullativë juridike të harmonizuar në institucione të ndryshme me politikat për zhvillim të barabartë rajonal

Prioritet 2: Avancimin e kohezionit shoqëror dhe integrimit me barazi gjinore të siguruar, mosdiskriminim dhe mundësi të barabarta në bazë të të gjitha dallimeve

- Respektimi dhe promovimi i koncepteve të barazisë gjinore, mosdiskriminimit dhe barazisë mbi të gjitha bazat e diversitetit
- Avancimi dhe përfshirja e perspektivës gjinore në rregullativën ligjore dhe harmonizimi me konceptin "Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm"
- Organe dhe trupa funksional për promovimin e mundësive të barabarta të

на жените и мажите и спречување на дискриминација по различна основа
- Зголемена свест и разбирање во целокупното општество за концептот на родова еднаквост и концептот на еднаквост и недискриминација.

Извештајот за постигнати резултати во периодот јануари-декември 2020 година, дава преглед на **реализирани активности** по приоритети и приоритетни цели, **ги идентификува ризиците и предизвици** (особено земјаќи ја превид актуелната состојба во Ковид 19 пандемијата), дава преглед на **постигнати резултати** но и оценка како тие резултати придонесуваат во остварување на посакуваните цели. Треба да се земе предвид и фактот дека станува збор за периодичен извештај кој се однесува на една календарска година, па оттаму и оценката за постигнувањето на приоритетните цели е периодична.

Приоритет 1: Унапредување на одржлив и инклузивен социоекономски рамномерен регионален развој (РРР)

1.1 Приоритетна цел: Зголемена свест кај јавната администрација и целокупното општество за концептот „Едно општестви и интеркултурализам“ и рамномерен регионален развој

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.1:

grave dhe burrave dhe parandalimin e diskriminimit në bazë të ndryshme

- Vetëdije e rritur dhe mirëkuptim në shoqërinë gjithëpërfshirëse për konceptin e barazisë gjinore dhe konceptit të barazisë dhe jodiskriminimit.

Raporti për rezultatet e arritura në periudhën janar-dhjetor të vitit 2020, jep pasqyrë të **aktiviteteve të realizuara** sipas prioriteteve dhe qëllimeve prioritare, **i identifikon rreziqet dhe sfidat** (veçanërisht duke marrë parasysh situatën aktuale në pandeminë Kovid 19), jep pasqyrë të **rezultateve të arritura** por edhe vlerësim se si ato rezultate kontribuojnë në arritjen e qëllimeve të dëshiruara. Duhet të merret parasysh fakti që bëhet fjalë për raport periodik që i referohet një viti kalendarik, prandaj vlerësimi i arritjes së qëllimeve prioritare është periodik.

Prioriteti 1: Avancimi i zhvillimit të barabartë rajonal socio-ekonomik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës (ZHBR)

1.1 Qëllimi prioritar: Vetëdije e ngritur në administratën publike dhe shoqërinë në tërësi në lidhje me konceptin “Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm” dhe zhvillimin e barabartë rajonal

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 1.1:

Информативни средби со вработени од јавната администрација и Организирање на обуки, семинари итн, не беа реализирани.

Согласно Акцискиот план овие активности се планирани за реализација во 2021 и 2022 година.

Активностите остануваат исти и притоа во рамките на Стратегија за РРР ќе се имплементираат информативни активности и обуки и семинари со јавната администрација во прилог на реализација на приоритетната цел.

<u>Идентификувани ризици и предизвици и планиран нов рок за спроведување на активностите:</u>

- Ковид 10 беше главен предизвик и ризик за организирање на средби и обуки.
- Отсуство на годишен план во рамките на одговорните ресори каде што се планирани овие активности.

Предизвици во рамките на овие активности е да се предвиди во реализацијата и можноста за онлајн активности и обуки.

1.2 Приоритетна цел: Јакнење на севкупните капацитети и ресурси на субјектите во функција на обезбедување на одржлив РРР

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.2:

Подготвен е софтвер за следење на финансиските алокации од јавниот сектор кон планските региони, заради располагање со конкретни податоци за секој плански регион.

Takimet informuese me nëpunonësit e administratës publike dhe Organizimi i trajnimeve, seminareve, etj., nuk u realizuan.

Në përputhje me Planin Aksioinar këto aktivitete janë planifikuar për realizim në vitin 2021 dhe 2022.

Aktivitetet mbeten të njëjtat dhenë korniza të Strategjisë për ZHBR do të zbatohen aktivitete informuese dhe trajnime dhe seminare me administratën publike në mbështkëngjitje të realizimit të qëllimit prioritar.

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara dhe afat i ri i planifikuar për zbatimin e aktiviteteve:</u>

- Kovid 19 ishte sfida kryesore dhe rreziku për organizimin e takimeve dhe trajnimeve.
- Mungesëe planit vjetor në suaza të resorëve përgjegjëse ku janë planifikuar këto aktivitete.

Sfida në korniza të këtyre aktiviteteve janë paraparë në realizimin dhe mundësitë e aktiviteteve dhe trajnimeve online.

1.2 Qëllimi prioritar: Forcimi i kapaciteteve gjithëpërfshirëse dhe burime të subjekteve në funksion të sigurimit të ZHBR dhe të qëndrueshëm

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 1.2:

Është përgatitur softuer për monitorimin e alokimeve financiare nga sektori publik në rajonet e planifikimit, me qëllim që të ketë të dhëna konkrete për secilin rajon planifikues.

Имплементиран инвестициски и по еден иновативен проект како и активности за вклучување на Форумите во заедниците, финансиран од швајцарската Влада кофинансиран од Министерство за локална самоуправа и канцеларијата на вицепремиерот за економски прашања, во секој плански регион

Идентификувани ризици и предизвици:

Имајќи во предвид Пандемијата Ковид 19, во имплементацијата на проектите имаше и промени во динамиката на спроведување и не беа организирани посебни промотивни активности.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.2

- Подготвен е софтвер за располагање со конкретни податоци за секој плански регион
- Имплементиран инвестициски и иновативни проекти определени преку инклузивен модел на одлучување Форуми во заедниците

Investim i zbatuar dhe nga një projekt inovativ si dhe aktivitete për përfshirjen e Forumeve të Komunitetieve, të financuara nga Qeveria Zvicerane e bashkëfinancuar nga Ministria e Vetëqeverisjes Lokale dhe Zyra e Zëvendëskryetarit për Çështjet Ekonomike, në secilin rajon të planifikimit

Rrezige dhe sfida të identifikuara:

Duke pasur parasysh Pandeminë Kovid 19, në zbatimin e projekteve ka pasur ndryshime në dinamikën e zbatimit dhe nuk janë organizuar aktivitete të veçanta promovuese.

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.2

- Është përgatitur softuer për disponimin me të dhëna konkrete për secilin rajon të planifikimit
- Projekte investuese dhe inovative të implementuara të përcaktuara përse modelit gjithëpërfshirës të vendimmarrjes Forume në komunitete

Во рамките на проектот Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој, финансиран од швајцарската Влада а кофинансиран од Министерствотро за локална самоуправа и канцеларијата на вицепремиерот за економски прашања, компонента 1, е подготвен софтвер преку кој што ќе се следат сите финансиски алокации од јавниот сектор кон планските региони, со цел политиката на рамномерен регионален развој да може да се имплементира врз основа на конкретни податоци за секој плански регион.
Во рамките на истиот проект во секој плански регион се имплементираат по еден инвестициски и еден иновативен проект, а приоритетните проекти во планските региони се определуваат преку инклузивен модел на одлучување-Форуми во заедниците.

1.3 Приоритетна цел: Усогласена правна регулатива во различни институции со политикиите за рамномерен регионален развој

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 1.3:

Во насока на организирање на Изготвување на функционална анализа на законската рамка и распределбата на средства по основ на РРР и Измена и дополнување на специфичната Законска рамка по институции усогласена со Законот за РРР, **не беа реализирани.**

Согласно Акцискиот план овие активности се планирани за реализација во 2021 и 2022 година.

Активностите остануваат исти.

Во наведениот период во функциоја на приоритетната цел се реализираа следните активности :
- Подготвена и усвоена Стратегија за регионален развој 2021-2031 од

Në kuadër të projektit Zhvillimi i barabartë rajonal i qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës, i financuar nga Qeveria Zvicerane dhe i bashkëfinancuar nga Ministria e Vetëqeverisjes Lokale dhe Zyra e Zëvendëskryetarit për Çështjet Ekonomike, komponenti 1, është përgatitur softueri për të ndjekur të gjitha alokimet nga sektori publik në rajonet e planifikimit, në mënyrë që politika e zhvillimit të barabartë rajonale të zbatohet në bazë të të dhënave konkrete për secilin rajon planifikues.
Në kuadër të të njëjtit projekt, një investim dhe një projekt inovativ zbatohen në secilin rajon të planifikimi, kurse projektet prioritare në rajonet e planifikimit përcaktohen përmes modelit gjithëpërfshirës të vendimmarrjes - Forumet në komunitete.

1.3 Qëllimi prioritar: Rregullativë juridike e harmonizuar në institucione të ndryshme me politikat për zhvillim të barabartë rajonal

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 1.3:

Në drejtim të organizimit të Përgatitjes së analizës funksionale të kornizës ligjore dhe shpërndarjes së mjeteve në bazë të ZHBR-së dhe Ndryshim në kornizën specifike ligjore sipas institucioneve të harmonizuar me Ligjin për ZHBR-në, **nuk u realizuan.**

Në përputhje me planin aksionar këto aktivitete janë të planifikuara përrealizim në vitin 2021 dhe 2022.

Aktivitetet mbeten të njëjta.

Në periudhën e shënuar në funksion të qëllimit prioritar u realizuan aktivitetet në vijim:
- Strategji e përgatitur dhe e miratuar për zhvillimin rajonal 2021-2023 nga Kuvendi

собранието
- Донесен е нов Закон за рамномерен регионален развој
- Се планира и носењето на подзаконските акти.

Идентификувани ризици и предизвици:

Отсуство на фокус во институциите по однос на изменување и дополнување на специфичната Законска рамка усогласена со Законот за РРР и потребата од посеопфатен пристап како потенцијален ризик

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 1.3

Со поддршка на проектот Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој е подготвена нова Стратегија за регионален развој 2021-2031 која што е во собраниска процедура.

- Është miratuar Ligj i ri për zhvillim të barabartë rajonal
- Planifikohet dhe miratimi i akteve nënligjore.

Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:

Mungesë e fokusit në institucione në lidhje me ndryshimin e kornizës specifike ligjore të harmonizuar me Ligjin përZHBR-në dhe nevojën për një qasje më gjithëpërfshirëse si rrezik të mundshëm

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 1.3

Me mbështetjen e projektit Zhvillimi i Barabartë Rajonal i Qëndrueshëm dhe Gjithëpërfshirës, është përgatitur Strategji e re për Zhvillimin Rajonal 2021-2031 e cila është në procedurë parlamentare.

Донесен е нов Закон за рамномерен регионален развој со кој што покрај во планските региони, селата и подрачјата со специфични развојни потреби, ќе се финансираат проекти за развој и на урбаните подрачја, се институционализираат форумите во заедниците како механизам за консултација на граѓаните и се подобрува координацијата преку воведување на системот за следење на финансиските алокации-СИРЕРА.

Согласно преодните и завршните одредби на Законот, во наредните месеци ќе бидат донесени и подзаконските акти.

Немањето на нови статистички податоци поради неодржувањето на пописот е сериозен предизвик во спроведувањето на политиката на рамномерен регионален развој. Од таму произлегува и потребата од ажурирање на Стратегијата и донесување на нови подзаконски акти веднаш по одржувањето и објавувањето на податоците од предстојниот попис.

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТ 1

Спроведените активности во рамки на Приоритет 1 придонесоа кон потикнување на општествената кохезија и унапредување на инклузивниот социоекономски рамномерен регионален развој.

Приоритет 2: Унапредување на општествена кохезија и интеграција со обезбедена родова еднаквост, недискриминација и еднакви можности по основа на сите различности

Është miratuar Ligj i ri për Zhvillimin e Barabartë Rajonal, me të cilin përveç rajoneve të planifikimit, fshatrave dhe zonave me nevoja specifike për zhvillim, do të financohen projekte për zhvillim edhe në zonat urbane, do të institucionalizohen forumet në komunitete si mekanizëm për konsultimin e qytetarëve dhe për përmirësimin e koordinimit përmes futjes së sistemit të monitorimit të alokimit financiar-SIRERA.

Në përputhje me dispozitat kalimtare dhe përfundimtare të Ligjit, aktet nënligjore do të miratohen në muajt e ardhshëm.

Mungesa e të dhënave të reja statistikore për shkak të mosmbajtjes së regjistrimit është sfidë serioze në zbatimin e politikës së zhvillimit të barabartë rajonal. Nga këtu lind nevoja për përditësimin e Strategjisë dhe miratimin e akteve të reja nënligjore menjëherë pas mbajtjes dhe publikimit të të dhënave nga regjistrimi i ardhshëm.

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 1

Aktivitet e zbatuara në kornizë të Prioritetit 1 kontribuan drejt nxitjes së kohezionit shoqëror dhe përparimin e zhvillimit të barabartë socio-ekonomik të qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës.

Prioriteti 2 : Avancimi i kohezionit shoqëror dhe integrimit me barazi gjinore të siguruar, jodiskriminim dhe mundësi të barabarta në bazë të të gjitha dallimeve

2.1. Приоритетна цел: Почитување и унапредување на концептите на родова еднаквост, недискриминација и еднаквост по сите основи на различност

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.1:

Подготвен е нов за родова еднаквост и истиот е доставен на мислење до Венецијаланска Комисија, Европска комисија , ОБСЕ/ ОДИХР и УН. Се предвидува ангажирање на координатор за родова еднаквост во сите органи на државната управа и општини.

Подготвена е нова Стратегија за родова еднаквост .

Усвоен е законот за недискриминација .

Во тек е измена на кривичниот законик и подготовка на нова Стратегија за недискриминација.

Подготвени се електронски модули за обука за родова еднаквост во рамките на МИОА.
Исто така во тек е и подготовка на Емодули за недискриминација.
Се реализираат обуки за родово базирано насилство . Воспоставен е и тренинг центар за родово одговорно буџетирање и родови политики.

<u>**Идентификувани ризици и предизвици:**</u>

Поради Ковид 19 можност за промена на динамиката во спроведување на обуките. Во ревидираниот акциски план рокот да биде променет во четвртиот квартал од 2022 година.

2.1. Qëllim prioritar: Respektimin dhe avancimin e koncepteve të barazisë gjinore, jodiskriminimit dhe barazisë në të gjtha bazat e diversitetit

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.1:

Është përgatitur Ligj i ri për Barazinë Gjinore dhe i njëjti është dorëzuar për mendim deri te Komisioni i Venecias, Komisioni Evropian, OSBE / ODIHR dhe KB. Është parasparë angazhimi i koordinatorit për barazi gjinore në të gjitha organet e administratës shtetërore dhe komunat.

Është përgatitur Strategji e re për barazi gjinore.

Është miratuar ligji për jodiskriminim.

Në procedurë është ndryshimi i Kodit Penal dhe përgatitja e Strategjisë së re për jodiskriminim.

Janë përgatitur module elektronike për trajnim për barazinë gjinor në korniza të MSHIA. Gjithashtu është në përgatitje e sipër Emoduli i mosdiskriminimit.

Realizon trajnimet për dhunën e bazuar në gjini. Është themeluar gjithashtu qendër trajnimi për buxhetimin e përgjegjshëm gjinor dhe politikat gjinore

<u>**Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:**</u>

Për shkak të mundësisë Covid 19 për të ndryshuar dinamikën në zbatimin e trajnimeve. Në planin aksionar të rishikuar afati duhet të ndryshohet në tremujorin e katërt të vitit 2022.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.1

- Подготвен нов Закон за родова еднаквост
- Подготвена е нова стратегија за родова еднаквост
- Усогласени закони со недискриминација: Закон за основно образование, Закон за детска заштита и Закон за социјална заштита
- Во тек е измена на Кривичниот законик
- Во тек е подготовка на новата стратегија за недискриминација
- Во тек се електронски модули за обука за родова еднаквост
- Почнати обуките за родово базирано насилство за службеници на национално и на локално ниво

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.1

- Është përgatitur Ligj i ri për Barazi Gjinore
- Është përgatitur strategji e re për barazinë gjinore
- Ligje të harmonizuara me mosdiskriminimin janë: Ligji për Arsimin Fillor, Ligji për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe Ligji për Mbrojtje Sociale
- Në procedurë është ndryshimi i Kodit Penal
- Në procedurë është përgatitja e strategjisë së re për mosdiskriminim
- Në procedurë janë modulet elektronike për trajnimin e barazisë gjinore
- Trajnime të filluara për barazi gjinore të bazuara në dhunë për zyrtarët në nivel kombëtar dhe lokal

Се подготвува целосно нов Закон за родова еднаквост веќе е изготвен драфт текст на законот и доставен на мислење до Венецијанска Комисија, Европска комисија ОБСЕ/ОДИХР и УН. Законот ќе предвиди унапредување на механизмите за родова еднаквост на национално и локално ниво преку систематизирање на работното место координатор за родова еднаквост во сите органи на државна управа и општини. Исто така со Законот ќе се предвиди обврска за сите други министерства да се усогласат со новиот концепт за родова еднаквост. Законот се очекува да се донесе до крај на 2021 година.

Подготвена е и нова стратегија за родова еднаквост кој ќе биде доставена до Влада во текот на март месец.

Во однос на недискриминацијата веќе во Законот кој беше усвоен во октомври 2020 стои обврска за усогласување на легислативата со новиот закон до крај на 2022 год. Досега усогласени закони со недискриминација се: Закон за основно образование, Закон за детска заштита и закон за социјална заштита.

Во тек е измена на кривичен законик. Годинава ќе се прави и новата стратегија за недискриминација.
Има и електронски модули за обука за родова еднаквост воспоставени веќе преку МИОА кои ќе се унапредат годинава.

Исто и годинава ќе се развијат и ЕМодули за недискриминација. Почнаа обуките за родово базирано насилство. Со законот се воспоставува тренинг центар за родово одговорно буџетирање и родови политики.

Модулите за родова еднаквост се и за службеници на национално и на локално ниво.

2.3 Приоритетна цел: Унапредување и вклучување на родовата перспектива во законската регулатива и усогласување со концептот на „Едно општество и интеркултурализам“

Është duke u përgatitur Ligj plotësisht i ri për Barazinë Gjinore tashmë është përgatitur draft tekst i ligjit dhe dorëzuar për mendim në Komisionin e Venecias, Komisionin Evropian, OSBE / ODIHR dhe KB. Ligji do të parasheh promovimin e mekanizmave të barazisë gjinore në nivelin kombëtar dhe lokal duke sistemuar pozicionin e koordinatorit të barazisë gjinore në të gjitha organet e administratës shtetërore dhe komunat. Ligji gjithashtu do të sigurojë detyrim për të gjitha ministritë e tjera që të respektojnë konceptin e ri të barazisë gjinore. Ligji pritet të miratohet deri në fund të vitit 2021.

Është përgatitur strategji e re për barazinë gjinore e cila do të dorëzohet deri te Qeveria gjatë muajit mars.

Në raport me mosdiskriminimin, tashmë në Ligjin e miratuar në Tetor të vitit 2020 qëndron detyrimi për harmonizimin e legjislacionin me ligjin e ri deri në fund të vitit 2022. Deri më tani, ligjet e harmonizuara me mosdiskriminimin janë: Ligji për Arsimin Fillor, Ligji për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe Ligji për Mbrojtjen Sociale.

Në proces është ndryshimi i Kodit Penal. Këtë vit do të bëhet strategjia e re për mosdiskriminim.
Ekzistojnë gjithashtu module elektronike të trajnimit për barazinë gjinore tashmë të krijuara përmes MSHIA, të cilat do të promovohen këtë vit.

Emodulat për mos-diskriminim do të zhvillohen edhe këtë vit. Kanë filluar trajnimet për dhunën e bazuar në gjini. Me ligjin themelohet qendra e trajnimi për buxhetimin e përgjegjshëm gjinor dhe politikat gjinore.

Modulet e Barazisë Gjinore janë për zyrtarët si në nivelin kombëtar ashtu edhe në atë lokal.

2.3 Qëllimi prioritar: Avancimi dhe përfshirja e perspektivës gjinore në rregullativën ligjore dhe harmonizimin me konceptin "Një shoqëri dhe Ndërkulturalizëm"

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.2:

Реализирани активности за подготовка на анализа на состојбите на работењето на Комитетот за односи меѓу заедниците и преземени се активности за подобрување на функционалноста на Комисиите за односи меѓу заедниците на локално ниво. За нив се известува во областите Правна рамка, односно Локална самоуправа.

<u>**Идентификувани ризици и предизвици:**</u>

Во ревидираниот акциски план роковите на дел од активностите се соодветно променети.

Постигнати резултати за приоритетна цел 2.1

2.3 Приоритетна цел: Функционални органи и тела за унапредување на еднаквите можности на жените и мажите и спречување на дискриминација по различна основа

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.3:

Во рамките на оваа приоритетна цела формирана е комисијата за за заштита од дискриминација.

Новиот Закон за родова еднаквост ќе предвиди унапредување на механизмите за родова еднаквост на национално и локално ниво преку систематизирање на работното место координатор за родова еднаквост во сите органи на државна управа и општини. Исто така со Законот ќе се предвиди обврска за сите други

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.2:

Aktivitetet e realizuara për përgatitjen e analizës së kushteve të punës së Komitetit për Marrëdhëniet Ndër-Komunitare dhe aktivitetet e ndërmarra për përmirësimin e funksionalitetin të Komisioneve për Marrëdhëniet Ndër-Komunitare në nivelin lokal. Për atë njoftohet në fushat e Kornizës Ligjore, gjegjësisht Vetëqeverisja Lokale.

<u>Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:</u>

Në planin aksionar të rishikuar, afatet e një pjesë të aktiviteteve janë ndryshuar në mënyrë adekuate.

Rrezultatet e arritura për qëllimin prioritar 2.1

2.3 Qëllimi prioritar: Organe dhe trupa funksional për promovimin e mundësive të barabarta të grave dhe burrave dhe parandalimin e diskriminimit në bazë të ndryshme

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 2.3:

Në korniza këtij qëllimi prioritar, u krijua Komisioni për Mbrojtjen nga Diskriminimi.

Ligji i ri për Barazinë Gjinore do të parasheh promovimin e mekanizmave për barazinë gjinore në nivelin kombëtar dhe lokal duke sistematizuar pozicionin e vendit të punës koordinator për barazinë gjinore në të gjitha organet e administratës shtetërore dhe komunat. Me ligjin gjithashtu do të parashihet

министерства да се усогласат со новиот концепт за родова еднаквост.

<u>Идентификувани ризици и предизвици:</u>

Во ревидираниот акциски план рокот да биде променет во четвртиот квартал од 2021 година.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.3

- Формирана е комисијата за за заштита од дискриминација
- Унапреден механизам за родова еднаквост во Новиот Закон за родова еднаквост и систематизирање на работното место координатор за родова еднаквост во сите органи на државна управа и општини

detyrim për të gjitha ministritë e tjera që të harmonizojnë konceptin e ri për barazi gjinore.

<u>Rrezige dhe sfida të identifikuara:</u>

Në planin aksionar të rishikuar afati duhet të ndryshohet në tremujorin e katërt të 2021.

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.3

- Është formuar Komisioni për Mbrojte nga Diskriminimi
- Mekanizëm i avancuar për barazinë gjinore në Ligjin e ri për Barazi Gjinore dhe sistematizimin e vendit të punës koordinator për barazinë gjinore në të gjitha organet e administratës shtetërore dhe komunat

2.4 Приоритетна цел: Зголемена свест и резбирање во целокупното општество за концептот на родова еднаквост и концептот на еднаквост и недискриминација

Реализирани активности во 2020 г. во насока на исполнување на Приоритетна цел 2.4:

Во декември беше најавен проект за социјално домување во општината Кочани. Во соработка со Делегација на ЕУ се спроведуваа неколку позначајни интервенции во Виница, Велес и Шуто Оризари. Најавена е интервенција на атмосферската канализација во Шуто Оризари. Започна спроведувањето на неколку проекти во рамките на ИПА во сферата на социјалното домување во следните општини: Прилеп за населба Тризла, Битола за Баир, Кичево и Штип.

Ангажирани се 14 ромски здравствени медијатори и оваа година за прв пат се вклучени и ромски здравствени медијатори во општина Виница, Кавадарци и Карпош.

Продолжува имплементација на проектот за вклучени деца во претшколското образование во соработка со Ромскиот едукативен фонд.

Во рамки на проектот Редовно на часови: акција за вклучување на Ромите во основното образование, Фондацијата Отворено општество – Македонија заедно со своите партнери Здружението Центар заобразовна поддршка Дендо вас и Фондацијата за образовни и културни иницијативи Чекор по чекор објавува конкурс за стипендирање на 333 ученици Роми запишани во прво одделение во учебната 2020/2021 година.
Се доделија 880 стипендии за ученици Роми во средното образование.

<u>**Идентификувани ризици и предизвици:**</u>

2.4 Qëllimi prioritar: Vetëdije e rritur dhe mirëkuptim në shoqërinë gjithëpërfshirëse për konceptin e barazisë gjinore dhe konceptit të barazisë dhe jodiskriminimit

Aktivitete të realizuara në vitin 2020 në drejtim të përmbushjes së Qëllimit prioritar 24:

Në dhjetor, ishte paralajmëruar projekti për strehimit social në komunën e Koçanit. Në bashkëpunim me Delegacionin e BE-së u zbatuan disa ndërhyrje të rëndësishme në Vinicë, Veles dhe Shuto Orizarë. Është paralajmëruar ndërhyrja e kanalizimeve atmosferike në Shuto Orizarë. Ka filluar zbatimi i disa projekteve në kuadër të IPA-s në fushën e strehimit social në komunat vijuese: Prilep për vendbanimin Trizla, Manastir për Bair, Kërçovë dhe Shtip.

Janë angazhuar 14 ndërmjetësues shëndetësorë romë dhe këtë vit për herë të parë përfshihen ndërmjetësuesit shëndetësorë romë në komunat e Vinicës, Kavadarit dhe Karposhit.

Vazhdon zbatimi i projektit për fëmijët e përfshirë në arsimin parashkollor në bashkëpunim me Fondin Edukativ Rom.

Në kuadër të projektit të rregullt në orë: aksioni për përfshirjen e romëve në arsimin fillor, Fondacioni Shoqëria e Hapur - Maqedoni së bashku me partnerët e saj Asociacioni Qendra për Mbështetje Arsimore Dendo ju dhe Fondacioni për Nisma Arsimore dhe Kulturore shpall një konkurs hap pas hapi për bursa për 333 nxënës romë të regjistruar në klasën e parë në vitin shkollor 2020/2021.

U ndanë 880 bursa për nxënësit romë në arsimin e mesëm.

<u>**Rreziqet dhe sfidat e identifikuara:**</u>

Во ревидираниот акциски план рокот да биде променет во четвртиот квартал од 2022 година.

Активноста со функционалната анализа на балансерот беше најавена но не е реализирана активност. Потребата од надградба на досегашниот систем е повеќе од потребен. Во оваа насока се и годишните планови за вработувања во рамките на институциите согласно пропорционаланта застапеност. Системот создава можности за одредени злоупотреби и притоа не ја унапредува ефикасноста во застапеноста на помалите заедници.

Në planin aksionar të rishikuar afati do të ndryshohet në tremujorin e katërt të vitit 2022.

Aktiviteti me analizën funksionale të bilancit u paralajmërua por nuk u realizua aktivitet. Nevoja e mbindërtimit të sistemit të deritanishëm është më se e nevojshme. Në këtë drejtim janë edhe planet vjetore për punësim në korniza të institucioneve në përputhje me përfaqësimin proporcional. Sistemi krijon mundësi për keqpërdorime të caktuara dhe me çka nuk e përmirëson efikasitetin në përfaqësimin e komuniteteve më të vogla.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ ЗА ПРИОРИТЕТНА ЦЕЛ 2.4

REZULTATET E ARRITURA NGA QËLLIMI PRIORITAR 2.4

Projektet e filluar për strehim social për romët në Komunën e Koçanit

Mbështetje për ndërhyrje infrastrukturore në komunën e Shuto Orizarës

Janë angazhuar 14 ndërmjetësues shëndetësor romë

Zbatimi i projekteve për fëmijë të përfshirë në arsimin parashkollor në bashkëpunim me Fondin Edukativ Rom

Bursa të ndara për nxënësit rom të regjistruar në klasën e parë në vitin shkollor 2020/2021

Janë ndarë 880 bursa për nxënësit romë në arsimin e mesëm për vitin shkollor 2020/2021

ОЦЕНКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИОРИТЕТ 2

Спроведените активности во рамки на Приоритет 2 придонесоа кон Унапредување на општествената кохезија преку интеграција со поточните активности за родова еднаквост, недискриминација и создавање на еднакви можности по основа на сите различности.

VLERËSIMI I ZBATIMIT TË PRIORITETIT 2

Aktivitete e realizuara në kuadër të Prioritetit 2 kontribuan drejt Avancimit të kohezionit shoqëror përmes integrimit me aktivitete të natyra për barazinë gjinore, mosdiskriminimin dhe krijimin e mundësive të barabarta në bazë të të gjitha dallimeve.

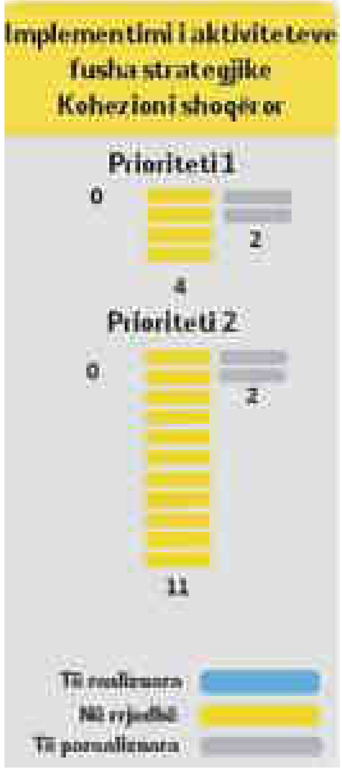

Зголемена свест кај јавната администрација и целокупното општество за концептот „Едно општество и интеркултурализам“ и рамномерен регионален развој **е клучна стратешка област**. Планираните активности не се реализираа поради Ковид 19. Истите активности остануваат во рамките на Приоритетна цел со тоа што одговорните страни треба да определат во рамките на редовните активности и сесии и инфромации и работа со јавната админситрација во однос на темата поврзана со „Едно општество и интеркултурализам“ и рамномерен регионален развој.

Подготвена е нова Стратегија за регионален развој 2021-2031. Донесен е нов Закон за рамномерен регионален развој со кој ќе се финансирааат проекти за развој и на урбаните подрачја, се институционализираат форумите во заедниците како механизам за консултација на граѓаните и се подобрува координацијата преку воведување на системот за следење на финансиските алокации-СИРЕРА.

Во наредните месеци ќе бидат донесени и подзаконските акти. Немањето на нови статистички податоци поради неодржувањето на пописот е сериозен предизвик во спроведувањето на политиката на рамномерен регионален развој. Од таму произлегува и потребата од ажурирање на Стратегијата и донесување на нови подзаконски акти веднаш по одржувањето и објавувањето на податоците од предстојниот попис. Изготвување функционала анализа на законската рамка и распределбата на средства по основ на РРР е активност која што е клучна за стратешката област.

Јакнење на севкупните капацитети и ресурси на субјектите во функција на обезбедување на одржлив РРР како стратешка област останува и понатаму приоритет. Активностите се делумно реализирани и за истите се планираат да се реализираниз низ проектни активности.

При реализација на оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот кој го спроведува Агенцијата за Вработување на Република Северна Македонија, во рамките на секоја Фаза, се зема предвид критериумот за еднаква регионална застапеност со цел да се придонесе кон рамномерен локален развој (Принцип 3) како и принципите 1 и 2

Vetëdija e rritur në administratën publike dhe shoqërinë në tërësi rreth konceptit të "Një shoqëri dhe ndërkulturalizmit" dhe zhvillimit të barabartë rajonal është **fushë kryesore strategjike**. Aktivitetet e planifikuara nuk u zbatuan për shkak të Kovid 19. Aktivitetet e njëjta mbeten në korniza të Qëllimit prioritar me atë që palët përgjegjëse duhet të përcaktojnë në aktivitetet dhe seancat e rregullta dhe informacione dhe punën me administratën publike në temën në lidhje me "Një shoqëri dhe ndërkulturalizëm" "Dhe zhvillim të barabartë rajonal.

Është përgatitur Strategji e re për Zhvillimin Rajonal 2021-2031. Është miratuar Ligj i ri për Zhvillimin e Barabatë Rajonal me të cilin do të financohen projekte për zhvillimin e në zonave urbane, të institucionalizohen forumet në komunitetet si mekanizëm për konsultimin e qytetarëve dhe përmirësohet koordinimi përmes futjes së sistemit të monitorimit të alokimit financiar SIRERA.

Në muajt e ardhëm do të miratohen aktet nënligjore. Mungesa e të dhënave statistikore të reja për shkak të mosmbajtjes së regjistrimit është sfidë serioze në zbatimin e politikës së zhvillimit të barabartë rajonal. Nga këtu lind nevoja për përditësimin e Strategjisë dhe miratimin e akteve të reja nënligjore menjëherë pas mirëmbajtjes dhe shpalljes së të dhënave nga regjistrimi i ardhshëm. Përgatitja e analizës funksionale në kornizë ligjore dhe ndarja e mjeteve në bazë të ZHBR-së është aktivitet që është thelbësor për fushën strategjike.

Forcimi i kapaciteteve dhe burimeve të përgjithshme të subjekteve në mënyrë që të sigurohet ZHBR-ja e qëndrueshme si fushë strategjike mbetet edhe më tej prioritet. Aktivitetet janë realizuar pjesërisht dhe ato janë planifikuar të realizohen përmes aktiviteteve projektuese.

Gjatë realizimit të planit operativ për programe dhe masa aktive për punësim dhe shërbime të tregut të punës të cilin e zbaton Agjencia për Punësim e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në korniza të secilës Fazë, merret parasysh kritei për përfaqësim të barabartë rajonal me qëllim që të kontribuohet drejt zhvillimit të barabartë rajonal (Parimi 3) si dhe parimi 1 dhe 2 (Parimi 1. Ballafaqimi me efektet

(Принцип 1. Справување со негативните ефекти и последици врз пазарот на труд и вработеноста, предизвикани од пандемијата на COVID-19; Принцип 2. Диверзитет и инклузивност за сите општествени категории во приватниот сектор согласно правичната и адекватна застапеност според етничка, полова, религиозна, расна или било која друга основа како и инклузија на сите ранливи категории на граѓани, во согласност со стандардите и практиките на Обединетите нации и Меѓународната организација на трудот) кои придонесуваат за „Партиципативна афирмација" на активното население на пазарот на трудот. Почитувањето на наведените принципи се изведува преку поставување на квоти за секој центар за вработување според осумте плански региони.

Формирањето на квоти по плански региони за поддршка се прави според коефициентот определен по бруто-домашниот производ по глава на жител по плански регион, според последните расположливи податоци на Државниот Завод за Статистика.

Освен горенаведените квоти кои се употребуваат за поттикнување на рамномерен регионален развој (Принцип 3), применет е и механизмот на „Партиципативна афирмација" (Принципите 1 и 2) кои овозможуваат правична застапеност во процесот на реализација на мерката самовработување а се реализираат со формирање на листи според податоците од пополнетите прашалници.

Се подготвува целосно нов Закон за родова и доставен на мислење до Венецијанска Комисија, Европска комисија ОБСЕ/ОДИХР и УН. Законот се очекува да се донесе до крај на 2021 година. Подготвена е нова стратегија за родова еднаквост.

Законот за недискриминација беше усвоен во октомври 2020 и истиот ќе се усогласува со легислативата со новиот закон до крај на 2022 год. Досега усогласени закони со недискриминација се : Закон за основно образование, Закон за детска заштита и закон за социјална заштита.

Во тек е измена на кривичен законик. Во подготовка е новата стратегија за недискриминација. Се реализираат обуките за родово базирано насилство.

negative dhe pasojat mbi tregun e punës dhe punësimit, të shkaktuara nga pandemia Kovid-19; Parimi 2. Divesiteti dhe gjithëpërfshirja e të gjitha kategorive shoqërore në sektorin privat në përputhje me përfaqësimin fillestar dhe edekuat në baza etnike, gjinore, fetare, racore ose ndonjë bazë tjetër, si dhe përfshirjen e të gjitha kategorive të cenueshme të qytetarëve, në përputhje me standardet dhe praktikat e Kombeve të Bashkuara dhe Organizatër Ndërkombëtare të Punës) të cilat kontribuojnë në "Afirmimin me Pjesëmarrje" të popullsisë aktive në tregun e punës. Respektimi i parimeve të përmendura kryhet duke vendosur kuota për secilën qendër punësimi sipas tetë rajoneve të planifikimit.

Formimi i kuotave sipas rajoneve të planifikimit për mbështetje bëhet sipas koeficientit të përcaktuar nga prodhimi vendor bruto për banor sipas rajonit të planifikimit, sipas të dhënave më të fundit të disponueshme të Entit Shtetëror të Statistikës.

Përveç kuotave të lartëpërmendura që përdoren për të inkurajuar zhvillimin e barabartë rajonal (Parimi 3), zbatohet mekanizmi i "Afirmimit me Pjesëmarrje" (Parimet 1 dhe 2), i cili siguron përfaqësim të drejtë në procesin e masës së vetëpunësimit dhe realizohet duke formuar lista sipas të dhënave nga pyetësorët e plotësuar.

Po përgatitet Ligj plotësisht i ri për Barazinë Gjinore dhe është dorëzuar për mendim në Komisionin e Venecias, Komisionin Evropian, OSBE / ODIHR dhe KB. Ligji pritet të miratohet deri në fund të vitit 2021. Është përgatitur strategji e re për barazinë gjinore.

Ligji për Mosdiskriminim u miratua në tetor të vitit 2020 dhe i njëjti do të harmonizohet me legjislacionin me ligjin e ri deri në fund të vitit 2022. Deri më tani, ligjet e harmonizuara me mosdiskriminimin janë: Ligji për Arsimin Fillor, Ligji për Mbrojtjen e Fëmijëve dhe Ligji për Mbrojtjen Sociale.

Një proces është ndryshimi i Kodit Penal. Në përgatitje e sipër është strategji e re për mos-diskriminim. Po realizohen trajnimet për dhunën me bazë gjinore. Është

Вопсотавен е тренинг центар за родово одговорно буџетирање и родови политики. Формирана е комисијата за заштита од дискриминација. Започната е подготовката на Новата 10 годишна Стратегија за Ромите.

themeluar qendër trajnimit për buxhetimin e përgjegjshëm gjinor dhe politikat gjinore. Është formuar Komisioni për Mbrojtjen nga Diskriminimi. Ka filluar përgatitja e Strategjisë së Re 10-vjeçare për Romët.

РЕЗИМЕ КОН СТРАТЕШКА ОБЛАСТ ОПШТЕСТВЕНА КОХЕЗИЈА

Сите горенаведени активности даваат солидна основа кон постигнување на утврдените приоритети и приоритетни цели во Националната Стратегија со крајна цел овозможување на општествена кохезија, и одржлив начин на заедничко живеење во нашето мултикултурно општество. Треба да се земе во предвид и фактот дека станува збор за периодичен извештај кој се однесува на една календарска година, па оттаму и целосното исполнување на утврдените приоритети и приоритетни цели е процес кој треба да се надградува и во следниот период, за што се утврдени и предложени и редефинирани нови активности и нови излезни решенија.

REZIME NDAJ FUSHËS STRATEGJIKE KOHEZIONI SHOQËROR

Të gjitha aktivitetet japin bazë solide drejtë arritjes së prioriteteve të përcaktuara dhe qëllimet prioritare në Strategjinë kombëtare me qëllim përfundimtar sigurimi i kohezionit shoqëror dhe mënyrë të qëndrueshme të bashkëjetesës në shoqërinë tonë multikulturore. Duhet të merret parasysh edhe fakti se bëhet fjalë për raport periodik i cili i referohet një vitit kalendarik, e nga këtu edhe përmbushja e plotë e prioriteteve të përcaktuara dhe qëllimeve prioritare është proces i cili duhet të mbindërtohet edhe në periudhën në vijim, me çka janë përcaktuar dhe propozuar dhe ridefinuar aktivitete të reja dhe zgjidhje të reja dalëse.